

INDE

SUMARI

Edita:

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

Director: Tomàs Osa.

Redacció: Juan Carlos González,
(edició i coordinació)

Joaquim Coca,

Carmen Mendoza.

Secretaria de redacció:

Alicia Mas i Soco León.

Secretària administrativa: María López.

Assessoria lingüística: Mònica Cabré.

Informació i Debat: COAC.

Plaça Nova, 5, 8a planta.

08002 Barcelona.

Telèfon: 93 306 78 20 - Fax: 93 412 00 68.

E-mail: comunicacio@coac.net

Disseny gràfic: Master-Graf, SL.

Publicitat: Sílvia Galilea

Departament de Gestió de Recursos.

Tel.: 93 306 78 14. Fax: 93 302 53 91.

Preimpresió: Master-Graf, SL.

Impressió: Vanguard Gràfic, SA.

Els criteris exposats en els diversos articles d'aquest número són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors i no reflecteixen necessàriament els que pugui tenir la direcció d'aquesta publicació.

COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA.

Degà: Jordi Ludevid i Anglada

President Demarcació de Barcelona:

Lluís Comerón i Graupera

President Demarcació de Girona:

Josep Riera i Micaló

Presidenta Demarcació de Lleida:

Montserrat Giné i Macià

President Demarcació de Tarragona:

Jordi Bergadà i Masquef

President Demarcació de l'Ebre:

Joan Josep Curto i Reverté

Secretari:

Carles Crespo i Veigas

Tresorer:

Josep Maria Gutiérrez i Noguera

Vocals: Rosa Rull i Bertran,

Fernando Marzá i Pérez,

Ramon Maria de Puig i Andreu i

Ramon Sanabria i Boix.

Exemplar gratuït per als arquitectes col·legiats a Catalunya.

Dipòsit legal: B 49372-2000. ISSN: 1134-0223.

Escola pública Montbou a
Santa Margarida de Montbui.
Foto: José Hevia

9 EDITORIAL

ÀGORA EMPRESARIAL

10 UN ESTUDI PER IDENTIFICAR NOVES ESTRATÈGIES PER ALS DESPATXOS D'ARQUITECTURA

CODI TÈCNIC. ACCIONS COAC

12 EL CODI TÈCNIC I LA CONCESSIÓ DE LLICÈNCIES

Josep Maria Dedéu

IV BACC

14 L'ARQUITECTURA MÉS DESTACADA DE LES COMARQUES CENTRALS

ÀREA D'ACTIVITATS CULTURALS

22 UN CURS PER A LA TÈCNICA

M. Parés, J.C. González

24 TÈXIL I ARQUITECTURA

Joaquim Coca

XXIX CURSET DE L'AADIPA

26 PATRIMONI PARTIT, PATRIMONI COMPARTIT

ANY MASÓ

28 GIRONA ES BOLCA EN RAFAEL MASÓ

Vanessa Massip

30 ELS FAD 2006, UNS PREMIS RENOVATS

ESCOLA SERT

36 HABITATGES A DIAGONAL PARC CENTRAL-UA8

I. Martínez, E. Soler, S. Blanch

VISITES D'OBRES

38 ESCOLA COLÒNIA GÜELL A SANTA COLOMA DE CERVELLÓ

D. Baena, A. Casamor, J. M. Quera

40 VESTIDORS D'UN CENTRE EDUCATIU A SANT CUGAT DEL VALLÈS

Xavier Alba

42 URBANITZACIÓ DE L'ENTORN DE SEDUNIÓ A MOLLET DEL VALLÈS

Departament d'Obres, Serveis i Transports de l'Ajuntament de Mollet del Vallès

INTERIORS

44 L'ESCALA A CONCURS. CONVERSA AMB LUIS ALEGRE I LLUÍS LLOVERAS

Rafael Diez

50 PUBLICACIONS

52 DIETARI

58 COAC SERVEIS

M. Bonafonte, P. García, L. Rodriguez

60 RECULL D'ACTIVITATS

ESPAI PICASSO

62 PROJECTES JOVES PER AL COMERÇ/FABRICANT IMATGES.

Joaquim Coca

64 DEMARCACIONS DE L'EBRE, GIRONA, LLEIDA I TARRAGONA

72 BREUS DEMARCACIONS

78 NOVETATS TÈCNIQUES

NOVES POLÍTIQUES COAC PER DONAR VALOR A LA NOSTRA FEINA

Des de l'inici de la nostra gestió, hem començat a estendre a la Generalitat de Catalunya i a d'altres instàncies el model de relacions institucionals que el Col·legi ha teixit a nivell local al ritme del seu desplegament territorial. Unes relacions institucionals fonamentades en la capacitat de resposta, el dinamisme i la legitimitat, la creativitat, l'exigència amb responsabilitat.

Ha estat sobre aquesta base que hem pogut iniciar una sèrie d'accions encaminades a prendre posició d'una manera més contundent davant les administracions que convoquen concursos públics quan aquests no s'ajusten als criteris que considerem com de mínims, especialment pel que fa als honoraris. Els concursos formen part del que ja és, ara, una estratègia bàsica i permanent del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, tenen una política que per delegació de la Junta de Govern gestiona la Demarcació de Barcelona en el marc de la nova Àrea d'Ocupabilitat (Oficina de Concursos, Escola Sert, Borsa de Treball i Oficina Jove). Per tant, aquest serà un dels temes dels quals anirem informant amb regularitat des d'aquestes pàgines.

El mateix succeirà amb la qüestió dels honoraris professionals. La política d'honoraris professionals del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya té com a objectiu frenar el decreixement de la nostra renda professional, començant d'entrada per l'increment dels honoraris proporcionals a l'augment de costos que representa per a l'arquitecte l'aplicació del Codi Tècnic de l'Edificació i el procés de laboralització dels professionals que treballen per a despatxos d'arquitectura. Estem treballant-hi.

La nova política d'honoraris, però, ha de tenir com a punt de partida, i teló de fons, un estudi seriós sobre l'estat de la professió i sobre la competitivitat i situació econòmica dels nostres despatxos. En aquestes mateixes pàgines us expliquem un treball preliminar que ampliarem i que ens servirà després, entre d'altres coses, per revisar l'estructura interna dels honoraris. En última instància, la nova política d'honoraris ha de servir per transmetre a la societat quin és el valor real de la feina que fem.

La primera Assemblea General del quadrienni tindrà lloc el proper 21 de desembre. Li presentarem el pressupost per a

2007 i l'informe de la gestió feta des que la Junta va prendre possessió el 30 de juny.

En el pròxim número podrem informar detalladament sobre les decisions de l'Assemblea, però ara confirmem el que us avançàvem a l'editorial anterior, que la proposta de pressupost marcarà un canvi de trajectòria –fins ara d'expansió continuada– amb la reducció de la despesa un 5,51% en relació al nombre de col·legiats. Amb aquesta mesura, que repetirem anualment i sistemàticament, iniciarem una política d'austeritat que té com a objectiu alleugerir el Col·legi i fer-lo més eficient.

Pel que fa a la resta de la nostra gestió aquests mesos inicials, amb satisfacció explicarem el sentit de les primeres cinquanta accions realitzades per desplegar el programa de millores envers un Col·legi de veritat capaç d'anticipar i d'influir.

També demanarem a l'Assemblea que prengui en consideració la proposta de modificació dels estatuts en tres punts molt concrets: una regulació més estricta del vot per correu per tal que deixi de ser, de fet, un vot delegat; la sanció plena al dret dels membres de juntes a percebre una compensació per la seva dedicació al Col·legi, sancionada per la pràctica des de 1967, i l'adaptació del procediment deontològic al dret vigent.

Personalment, arribo a l'Assemblea amb el bagatge addicional d'haver participat en les reunions de Juntes Directives i Juntes Generals de les demarcacions de Girona i Barcelona, i tenint ja programades les properes visites a la resta de demarcacions per a començaments d'any. El balanç és francament positiu, amb reunions gens endogàmiques, molt centrades en els temes que preocupen els arquitectes.

Ens acostem, així, a final d'any, quan ens arriba la notícia de la pèrdua de Francesc Mitjans, un dels arquitectes que més ha influït en la renovació de l'habitatge des de la segona meitat del segle XX, un company compromès també amb el Col·legi del qual va ser membre de Junta. El recordem amb admiració i ens proposem ja des d'ara impulsar els actes de reconeixement i record que sens dubte es mereix la seva figura.

Jordi Ludevid, Degà

ÀGORA EMPRESARIAL

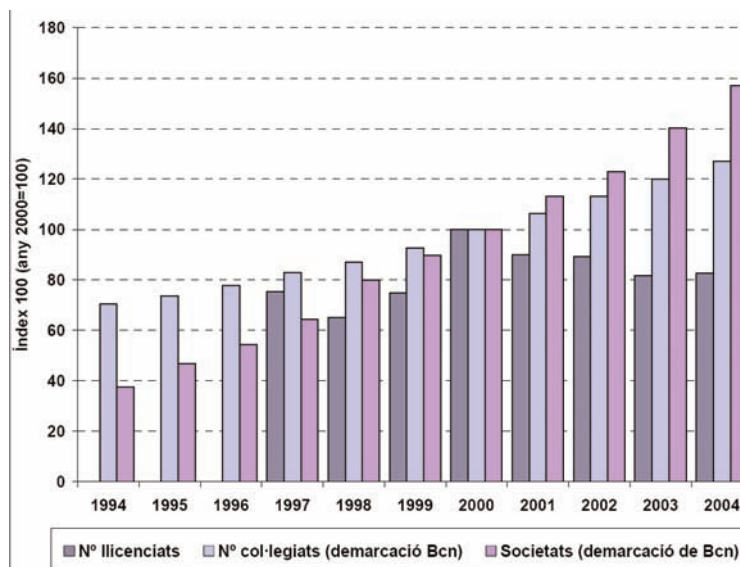
UN ESTUDI PER IDENTIFICAR NOVES ESTRATÈGIES
PES ALS DESPATXOS D'ARQUITECTURA

A la darrera reunió de l'Àgora Empresarial, la plataforma de trobada entre Col·legi i despatxos que ha creat el COAC per millorar la tasca de gestió dels despatxos, es van presentar les conclusions d'un estudi de la competitivitat dels gabinets professionals d'arquitectura, realitzat en base a un treball de *benchmarking* (estudi comparatiu) de les pràctiques econòmiques i de gestió d'una sèrie de despatxos de Barcelona.

L'escenari en què han de moure's els arquitectes viu una etapa d'incerteses i canvis accelerats. L'augment en el nombre de professionals que s'incorporen anualment a la vida professional (l'any 1994 estaven col·legiats prop de 4.000 arquitectes, mentre avui ja són més de 9.000) que coincideix amb una certa contenció en el volum de contractació; el canvi del marc sociolaboral; la consolidació de nous rols professionals, com el de *project-manager*; la tendència creixent de les grans promotores a dotar-se de departaments propis d'arquitectura; el major nombre dels despatxos o societats registrades, simultani al procés de reducció en les seves dimensions i a la concentració d'activitat, o el desequilibri creixent entre despeses i ingressos són només alguns dels factors que estan esdevenint claus per configurar el nou horitzó empresarial i laboral dels arquitectes.

Per tal d'ajudar el col·lectiu d'arquitectes a enfrontar amb unes certes garanties aquest escenari canviant, el COAC es va plantejar realitzar una reflexió estratègica que ajudi a orientar les decisions del sector, tant pel que fa a l'organització interna, com a la interrelació amb el seu entorn: administracions, promotors i societat en general. El primer pas en aquest objectiu ha consistit en l'encàrrec a una consultoria –Azertia–, d'un estudi que permeti identificar algunes pràctiques de gestió, més o menys comunes, de sis despatxos d'arquitectura de la Demarcació de Barcelona, de diferents dimensions, i el seu posicionament respecte a les grans tendències que afecten el sector.

Tot i que, donat l'univers d'estudi, les conclusions s'han de prendre com a indicadors generals o orientacions dels diferents moviments que viu el vessant empresarial de l'activitat arquitectònica, es tracta d'un primer document de treball que aporta una visió prou lúcida i acurada i un seguit de propostes que poden ser molt vàlides.

SOBRE LA DINÀMICA GENERAL

El primer gran apartat de l'estudi s'ocupa de fixar els grans trets que defineixen la dinàmica global de l'arquitectura entesa com a sector d'activitat econòmica. En aquest sentit, una de les primeres constatacions és que, tot i el llarg cicle d'expansió que viu la construcció, l'evolució dels preus finals ha estat molt superior al cost real –el pressupost– de construcció. Mentre, des de fa més d'una dècada el col·lectiu dels arquitectes viu un procés semblant de creixement continu, afavorit en aquest cas per la progressiva incorporació laboral de les dones a la professió i l'arribada d'arquitectes d'arreu del món. Com a conseqüència directa també ha crescut el nombre de societats registrades –162 en 1994 i 690 deu anys després, més de quatre vegades més–, però amb trets tant definitoris com ara l'atomització i una concentració de l'activitat. Així les coses, el treball destaca

que malgrat aquesta expansió el mercat potencial (mesurat en m² a edificar per professional) s'ha mantingut igual o fins i tot ha retrocedit. De la mateixa forma, en els quatre anys que van de 2000 a 2004 el volum d'obra potencial per societat registrada ha disminuït, passant de 32.000 m² per societat registrada a poc més de 22.000 m².

Un segon eix d'anàlisi del context general passa per parar atenció a l'aparició de noves figures professionals, com l'esmentat *project-manager* o a un procés global de redefinició de les funcions de l'arquitecte, traduït en moltes ocasions en una major exigència, per exemple en el moment de presentar tota la documentació d'un projecte. Aquest important increment d'entregables associats a un projecte ha suposat un augment de feina molt substancial –tot i l'ajuda inestimable de les noves tecnologies–, que no s'ha vist acompanyat d'un procés semblant pel que fa a les tarifes o honoraris, que s'han mantingut estables, en el millor dels casos.

Fixada aquesta dinàmica global, en el segon apartat del treball, centrat en els principals indicadors de la gestió dels despatxos estudiats, s'estableix que la seva rendibilitat no presenta un patró definit al 100 per 100. Cada despatx, en funció de la seva estructura i especialització, presenta uns paràmetres diferents de rendibilitat, tot i que es fixen alguns mínims de viabilitat, com ara un ingrés mínim per hora facturada de 30-40 €/hora i el treball en projectes amb cert grau d'especificitat (equipaments) i dimensió (habitatge plurifamiliar). La major part dels sis estudis presenten comptes d'explotació positius, tot i que ho aconsegueixen a base de contenció en els sous i rendes generades. En aquest sentit, cal assenyalar que la remuneració mitjana per persona contractada és només de 12.000 a 14.000 € (incloent autònoms a temps parcial).

Un altre dels indicadors estudiats és l'activitat comercial, on aquest treball de recerca detecta la mancança d'una acció clara i continuada, a diferència del que passa en d'altres subsectors de serveis especialitzats, com ara les enginyeries o les consultories. Així, les principals vies per captar nous clients són la confiança o el boca-orella, en el cas d'encàrrecs privats, i els concursos, en el cas dels públics. Pel que fa a la promoció directa, la publicitat es veu com a contradictòria amb les essències de la professió, en certa forma plasmades el codi deontològic del Col·legi.

Aquesta precarietat en les tasques comercials és extensible, en moltes ocasions, als sistemes de gestió de projectes i recursos no gaire elaborats i sense massa capacitat d'intervenció per part del despatx. De tota manera, el grau de planificació i control de projectes no és el mateix en tots els despatxos, donat que, com resulta lògic, els despatxos de major dimensió tenen una major estructuració de la feina.

SOBRE SORTIDES PROFESSIONALS, PREUS I ACCIÓ COMERCIAL

Després dels dos punts preliminars, l'estudi de *benchmarking* estableix un seguit de propostes i conclusions dividides en quatre grans grups. En primer lloc, per fer front a l'elevat increment del nombre d'arquitectes en actiu i la concentració de projectes es proposa: potenciar el creixement dels despatxos per guanyar dimensió i capacitat d'accedir a nous mercats; promoure l'obertura de nous mercats i facilitar noves sortides professionals al col·lectiu a través de la formació continuada o l'ampliació de la Borsa de Treball, entre d'altres accions.

Pel que fa al creixent desequilibri entre cost de producció i ingressos per projecte, algunes de les accions a desenvolupar passarien per: promoure una guia bàsica d'entregables per cada tipologia de projecte, on quedessin clars els mínims exigibles i els extrems que s'haurien de facturar a banda; establir una feina de vigilància o observatori de bones pràctiques, tot evitant les baixes temeràries, sobretot als concursos públics i col·laborar amb les diferents administracions per avaluar els criteris arquitectònics incorporats en l'obra pública i valorar la introducció de possibles millores.

Com a tercer gran àmbit, per tal de potenciar l'acció comercial continuada i resultat d'una major capacitat de planificació, l'estudi proposa elaborar una guia i organitzar jornades informatives sobre la importància de la tasca comercial als despatxos; potenciar els canals de comunicació (revista del COAC i d'altres publicacions) on els despatxos puguin publicar els treballs realitzats.

Per últim, subratlla la necessitat de pal·liar la falta de planificació i control conjunt de la cartera de projectes que tenen molts despatxos, posant al seu abast l'accés a instruments de gestió per assolir una organització més estructurada i no tan precària com l'actual, basada en el treball autònom i la flexibilitat total de la plantilla. Un manual sobre la planificació i gestió de la cartera de projectes, acompanyat de jornades per remarcar la seva importància cabdal; la selecció, prova pilot i presentació d'alguns programes de gestió de projectes i la recerca d'ajudes entre les administracions per potenciar la implantació d'aquestes eines són les mesures proposades en aquest darrer punt.

Val a dir que a la darrera reunió de l'Àgora Empresarial es va recomanar a la Junta de Govern del COAC la conveniència de demanar a l'empresa consultora l'ampliació del nombre de despatxos inclosos a l'estudi, per tal de dotar les seves conclusions d'un veritable valor estadístic.

Text: J.C.G.

CODI TÈCNIC. ACCIONS COAC

EL CODI TÈCNIC I LA CONCESSIÓ DE LLICÈNCIES

La jornada celebrada el 27 d'octubre a la sala d'actes de Plaça Nova, *El Codi Tècnic de l'Edificació: la concessió municipal de llicències* ha estat un exemple de cooperació amb la Demarcació de Barcelona del COAC i la Diputació. La difusió que n'ha fet aquesta ha permès l'assistència d'altres professionals i compartir dubtes o neguits en l'extens torn de preguntes. Aquesta sessió així com la realitzada el passat 27 de novembre a Girona, va comptar amb la presència de l'assessor jurídic i del president de l'aasap, Pere-Joan Torrent i Josep M. Dedéu, respectivament, i de dues de les persones que més han treballat, analitzat i divulgat el CTE, Francesc Labastida i Joan Briz.

Pere-Joan Torrent, va resumir en gairebé una vintena de conclusions molt concretes –que recollim a continuació– la problemàtica de la possible responsabilitat dels ajuntaments en el control de l'aplicació del CTE.

1. Les obres corresponents a projectes que hagin obtingut llicència urbanística a l'empara de les disposicions transitòries del Reial Decret que aprova el CTE, hauran de començar en un termini de tres mesos a partir de la data de notificació de la llicència. És aconsellable fer constar aquesta obligació en el document de concessió de la llicència com a una condició indispensable.
2. El CTE s'ha d'aplicar a totes les edificacions de les administracions públiques, no únicament a les privades.
3. El CTE regula la utilització i suficiència del projecte bàsic per tal d'obtenir la llicència municipal. És recomanable que si la llicència es concedeix amb un projecte bàsic, es faci constar de forma expressa que no es poden iniciar les obres fins que es presenti un projecte d'execució i se li doni conformitat.
4. Els ajuntaments hauran d'articular un procediment per tal d'evitar l'inici d'obres sense la presentació i aprovació del projecte d'execució mentre no existeixi una normativa clara en relació a aquest aspecte.
5. A efectes de la caducitat de la llicència urbanística s'ha de partir de la data de notificació de la llicència atorgada al projecte bàsic, sense que tingui cap rellevància la data d'autorització de començament de les obres en base al projecte d'execució.
6. El CTE defineix detalladament el contingut del projecte d'edificació, tant el bàsic com el d'execució. Dins d'aquesta regulació, destaca la importància que adquireix la Memòria, amb els seus quatre apartats.
7. L'apartat III (Plec de condicions) del CTE mostra una certa confusió entre documents per a la contractació pública i per a la contractació privada de les obres. S'ha de confiar en que en el desenvolupament ministerial del codi s'aclarirà aquesta confusió. Dels vuit documents relacionats en aquest apartat, seria desitjable suprimir els quatre primers.
8. Considerem que amb la publicació del CTE no ha variat substancialment la responsabilitat de l'arquitecte municipal que ha d'analitzar fonamentalment en els projectes d'obra sotmesos a llicència urbanística, el compliment de:
 - la normativa urbanística
 - la normativa sobre habitabilitat
 - la normativa sobre accessibilitat
 - la competència dels tècnics redactors del projecte i directors de les obres
9. El CTE no atribueix el control del projecte d'edificació a cap Administració Pública de forma expressa. Ignorem la causa d'aquesta omisió, així com si ha estat intencionada o no. Podria fer-se en el desenvolupament ministerial del CTE.
10. És important destacar que el CTE en el seu article 5.1 estableix: "Són responsables de l'aplicació del CTE els agents que participen en el procés de l'edificació, segons allò que estableix el capítol III de la LOE". Queda clar que l'ajuntament no és un agent del procés de l'edificació i al

menys per aquest concepte no és responsable de l'aplicació del CTE.

11. No es pot posar en dubte que el primer responsable de l'aplicació del CTE en cada projecte, és el tècnic autor. Però tenim dubtes sobre la possible responsabilitat, en el grau que sigui, de l'ajuntament que dóna la llicència municipal, al menys a nivell de control del contingut del projecte.
12. Davant del silenci del CTE sobre aquest aspecte, la jurisprudència podria atribuir i "adjudicar" aquesta competència-obligació als ajuntaments, ja que aquests són els únics que sempre han de revisar el projecte d'edificació, abans de concedir la llicència urbanística municipal. Quelcom semblant ja ha ocorregut amb el conflictiu tema de les competències dels tècnics per a redacció dels projectes d'obra.
13. Considerem que l'ajuntament i per tant el tècnic municipal tan sols han de comprovar que el projecte d'edificació contingui tots els documents exigits pel CTE, tasca ja de per si àrdua i complexa i que pot crear problemes d'acumulació de treball en els serveis tècnics municipals. Cal destacar la importància que el CTE atribueix al document sobre seguretat encas d'incendi en exigir la seva inclusió en el projecte bàsic.
14. Opinem que l'ajuntament no pot assumir la responsabilitat de controlar que el projecte d'edificació doni compliment a tots els DB del CTE. Seria una obligació que, per diabòlica, no pot imposar-se. No ho diu la normativa vigent ni tenim precedents jurisprudencials.
15. Davant la presentació d'un projecte d'edificació incomplet, l'ajuntament haurà de seguir els tràmits de l'esmena de defectes previstos en la legislació que regula el procediment administratiu. L'arquitecte municipal s'ha de limitar a emetre l'informe tècnic sobre els documents que manquen en el projecte o que no són correctes. Correspon al secretari o als tècnics jurídic-administratius tramitar l'expedient d'esmena de defectes i efectuar els requeriments i advertiments oportuns.
16. D'acord amb el CTE, el control de l'execució de les obres d'edificació i el seu correcte acabament és responsabilitat del tècnic director de les obres i del tècnic director de l'execució de les obres.
17. El Decret que aprova el CTE té caràcter bàsic i per tant és d'aplicació directa a Catalunya. No correspon als ajuntaments decidir sobre la seva no vigència per una hipotètica inconstitucionalitat.

EL FÒRUM DE L'AASAP

Una nova llei del sòl en tràmit, l'aprovació d'un reglament que desenvolupa el text refós d'una llei i que substitueix un reglament parcial, modificacions puntuals, planejaments generals sense text refós de les innombrables modificacions aprovades, plans sense publicació, aprovacions definitives de revisions, sense que es conegui si són executives, unitats d'actuació, estudis de detall, projectes de reparcel·lació, execució simultània d'obres d'urbanització i d'edificació, normatives sectorials (ACA, ADIF, Foment, DGC, equipaments comercials, DARP, Medi ambient, la LOE, el Codi Tècnic...

El Col·legi, a través de l'Escola Sert i de les Agrupacions en llurs especificitats, va donant resposta als nous requeriments a través de tot un ventall de cursos i jornades, tant presencials com interactius, tenint en compte que el desplaçament dels professionals des dels seus llocs de treball i a uns horaris determinats comporta la pèrdua de jornades de treball.

L'actual Junta de l'aasap, des d'un primer moment va centrar els esforços en aquesta direcció, posant a l'abast dels associats, una eina molt potent, que fos una síntesi de formació continuada, consultoria jurídica i acumulació de matèria fàcilment consultable i que fes front a la problemàtica genèrica de la tramitació d'expedients en uns terminis absolutament acotats per la legislació.

Aquesta eina, el fòrum, podia semblar una aposta fins un cert punt arriscada, ja que havia de gravitar en una tecnologia de primer nivell, àgil, adaptable i abastable, i perquè alhora ens comprometia a donar resposta *on-line*, a una casuística extre-

madament complexa: llicències d'obres, ambientals i d'altres, habitatge protegit, temes urbanístics de tota mena, competències professionals, contractació, adjudicació d'obres, preus contradictoris, modificacions de projectes, aspectes administratius i jurídics d'expedients expropiatoris, valoracions, disciplina urbanística, responsabilitat patrimonial... és a dir, el dia a dia que ens trobem tots els companys que estem al servei de l'administració pública. El component d'agosament o de gosadia va veure's però, compensat amb el saber, la disposició, el treball, la constància i la generositat de les persones en qui vàrem dipositar la confiança per tirar-ho endavant: els amics del SAI i d'entre ells Josep Lluís Montserrat, Eli Altés i l'assessor jurídic Pere-Joan Torrent.

I així, sense defallir, des de la pregunta número 1, de febrer del 2003, fins la número 880 del passat divendres, reflectint en l'històric l'entrada en vigor de nova legislació, com ara és el cas del CTE, Pere-Joan Torrent ha anat donant una resposta rere l'altra. Estudiant-les a fons, donant els fonaments jurídics, normatius d'aplicació, jurisprudència i experiència professional. És a dir, respostes fonamentades a qüestions que al donar-se d'alta al fòrum deixen de ser personals i passen a ser patrimoni de tots. Una conseqüència que se'n podria derivar és que front a problemes comuns o similars, es donin respostes homogènies o s'apliquin els mateixos criteris. Aquestes respostes, que com més complexes són els assumptes plantejats, més elaboració comporten, es donen en un termini d'entre 24 i 48 hores. .

Josep Maria Dedéu, arquitecte i president de l'aasap

DEMARCACIONS DEL COAC. BARCELONA

IV BACC, L'ARQUITECTURA MÉS DESTACADA DE LES COMARQUES CENTRALS

El Centre Cívic Polivalent de Seva va acollir el passat 7 d'octubre l'acte de lliurament de guardons de la quarta edició de la Biennial d'Arquitectura de les Comarques de l'Anoia, Bages, Berguedà i Osona, organitzada per les delegacions d'Osona i del Bages-Berguedà del COAC. Un total de sis obres van rebre la menció especial en diverses categories, mentre que altres dues foren reconegudes amb una menció.

Segons el veredict del jurat, en l'apartat d'edificis de nova planta d'ús públic la menció especial s'atorga a l'Escola Pública Montbou, a Santa Margarida de Montbui, de David Closes; en el d'edificis de nova planta d'ús privat d'habitatge unifamiliar l'obra guardonada va ser la Casa Jardí, a Igualada, de Manuel Bailo i Rosa Rull; en la categoria d'edificis de nova planta d'ús privat no residencial la menció especial fou per a l'Hotel Ciutat d'Igualada, també dels arquitectes Bailo i Rull. Dins d'aquest mateix apartat, el jurat va decidir atorgar una menció a l'obra El Capritx de Choni i la Noguera de Can Casulà, a Vic, de Germán Zambrana-Delgado. L'acte de lliurament començà amb una visita a l'exposició dels projectes seleccionats en aquesta edició de la Biennial.

La menció especial en l'apartat d'obres de rehabilitació, tant d'ús públic com privat, s'atorga a la Biblioteca del Campus universitari de Manresa, de Fargas-Rovira Arquitectes Associats, SL, i en el d'obres d'interiorisme, obres de tipus efímer, disseny de mobiliari i d'altres va recaure en el Centre de Visitants del parc de la Sèquia de Manresa, d'Esther Ferrer i Pep Miravittlas. Per últim, en l'àmbit d'espais exteriors, intervencions en espais públics i espais oberts la menció especial fou per a la remode-

lació de la plaça Major de Manresa, d'Antonio Montes i Lola Domènech. Dins d'aquest mateix apartat el jurat va decidir atorgar una menció al cementiri municipal de Santa Cecília de Voltregà, dels arquitectes Estudi GRV arquitectes (Cristina Gastón Guirao, Isidre Roca Burés i Xavier Vidal Manzano). La categoria d'edificis de nova planta d'ús privat d'habitatges plurifamiliar es declara deserta.

Pel que fa a la tercera edició del Premi Fòrum a la millor intervenció en el casc antic de Manresa de promoció privada, el jurat atorga el guardó al projecte de rehabilitació Casa Asols, al casc antic de Manresa, de Josep Lluís Pastor.

Els guardonats d'enguany van sortir de les 38 obres seleccionades pel jurat entre les 100 que es van presentar en les diferents categories: edificis de nova planta d'ús públic (8), edificis de nova planta d'ús privat: habitatge unifamiliar (10), edificis de nova planta d'ús privat: habitatge plurifamiliar (3), edificis de nova planta d'ús privat: no residencial (3), obres de rehabilitació tant d'ús públic com privat (7), interiorisme –obres d'intervenció en espais interiors tant d'ús públic com privat, qualsevol obra de tipus efímer, com també de disseny de mobiliari i d'altres– (4) i espais públics i espais oberts (3). De les quals, 5

pertanyen a l'Anoia, 18 al Bages, 1 al Berguedà i 14 a Osona.

El jurat d'aquesta edició l'han format Mercè Berengué, arquitecta, en representació del president de la Demarcació de Barcelona del COAC; Meritxell Inaraja, arquitecta, en representació del delegat d'Osona del COAC; Mateu Baylina, arquitecte, en representació del delegat de Bages-Berguedà del COAC; David Sánchez, arquitecte, representant de la delegació d'Osona del COAC que ha actuat com a secretari; els arquitectes Benedetta Tagliabue, Joaquim Español i Joan Pascual; Josep Armengol, arquitecte gerent de Fòrum; i Bernat Noguera, arquitecte tècnic en representació del vocal Territorial i delegat d'Osona del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

La quarta edició de la Biennial d'Arquitectura de les Comarques de l'Anoia, Bages, Berguedà i Osona és possible gràcies a la col·laboració d'una desena d'empreses relacionades amb el món de la construcció que operen en l'àmbit d'aquestes comarques (Ascensors Serra SA, EXCOVER, Construccions Ferrer, JÒDUL, Julián Arumí SL, Vidres Barnolas SA, Roura-Anglada SA, Construccions Cots i Claret, Grup Soler i Mosaics Martí) junt amb el patrocini de Fundació Caixa Manlleu i Fòrum).

EDIFICIS DE NOVA PLANTA D'ÚS PÚBLIC

Menció especial

**Escola pública Montbou,
a Santa Margarida
de Montbui,
de David Closes**

*Per la seva arquitectura
elaborada, per una bona
narració formal i una bona
traducció en construcció.*

Fotos: José Hevia

Obres seleccionades

**Casal Social, a
Santa Cecília
de Voltregà,
de l'Estudi GRV
Arquitectes
(Isidre Roca,
Cristina Gastón i
Xavier Vidal)**

*Foto: Estudi GRV
Arquitectes*

**Jaciment arqueològic Camp de les Lloses, a Tona,
de Pere Molina**

Foto: AQ

**Casal Cívic Frederica Montseny, a Manlleu, de Claudi
Aranyó, Joan Ensenyat i Enric Tarrida**

Foto: Jordi Canosa

**Centre d'atenció
primària i centre
sociosanitari a
Manresa,
de Jaume Espinal**

Foto: Jaume Espinal

**Residència per a malalts mentals a Manlleu, de Jordi
Casadevall**

Foto: Jordi Miralles/Jordi Casadevall

Habitatges tutelats per a la gent gran i hotel d'entitats a Manresa, de Pere Santamaria
Foto: Pere Santamaria

Observatori de Castelltallat, a Sant Mateu de Bages, de Joan Ribera
Foto: Joan Carles Casado

EDIFICIS DE NOVA PLANTA D'ÚS PRIVAT D'HABITATGE UNIFAMILIAR

Menció especial

Obres seleccionades

Habitatge unifamiliar aïllat al Brull, de Javier Clarós

Foto: Eugeni Pons

Habitatge unifamiliar a Igualada, d'ADD+Arquitectura (Manuel Bailo i Rosa Rull)
Per crear complicitats amb el client i establir les regles d'un joc i convertir-les en regles per fer arquitectura.
Fotos: Adrià Goula

Habitatge unifamiliar entre mitgeres a Perafita, de Lídia Parada i Lluís Rodeja
Foto: Lídia Parada/Lluís Rodeja

Habitatge unifamiliar a Centelles, de Cervantes i Prats, SL

Foto: Cervantes i Prats, S.L/ Ariana Kozakowska

Habitatge unifamiliar aïllat a Sant Vicenç de Castellet, de Ramon Subirana i Arturo de Visa

Foto: Ramon Subirana

Casa Pujadas-Vendrell, a Calldetenes, de Jordi Comas

Foto: Pere Tordera/ Jordi Comas

Conjunt de 12 habitatges a Callús, de Ramon Subirana i Arturo de Visa

Foto: Ramon Subirana

Habitatge unifamiliar aïllat a Gurb, d'Albert Colomer i David Aceves

Foto: Albert Colomer/David Aceves

Habitatge unifamiliar aïllat a Sant Fruitós de Bages, de Josep M. Esquiús

Foto: Lourdes Jansana

Conjunt d'habitatges unifamiliars entre mitgeres a Santpedor, de Josep M. Guitó

EDIFICIS DE NOVA PLANTA D'ÚS PRIVAT D'HABITATGES PLURIFAMILIARS

Obres seleccionades

Edifici plurifamiliar entre mitgeres amb aparcaments i locals a Sant Vicenç de Castellet (Cal Moll),
de Jordi López Claveria

Foto: Jordi Cañameras

Edifici plurifamiliar aïllat de 54 habitatges (fase A) a Vic, de Jordi Comas i Anna Pont

Foto: Jordi Comas

Edifici plurifamiliar aïllat a Igualada,
d'Antoni Guillamón

Foto: Antoni Guillamón

EDIFICIS DE NOVA PLANTA D'ÚS PRIVAT NO RESIDENCIAL

Menció especial

Hotel Ciutat d'Igualada, de Manuel Bailo i Rosa Rull

Per haver provocat un debat intens entre el jurat sobre el significat en arquitectura.

Fotos: Xavier Ribas

Menció

El capritx de Choni i la noguera de Can Casulà, a Vic,
de German Zambrana-Delgado

Foto: M. Carmen Vilà/ Zade & Vilà Associats

Obra seleccionada

L'ecoedifici. Edifici d'oficines d'ús privat a Manlleu,
d'Ecosit Arquitectes, SL, (Miquel Sitjà)

Foto: Xavier Valls

OBRES DE REHABILITACIÓ TANT D'ÚS PÚBLIC COM PRIVAT

Menció especial

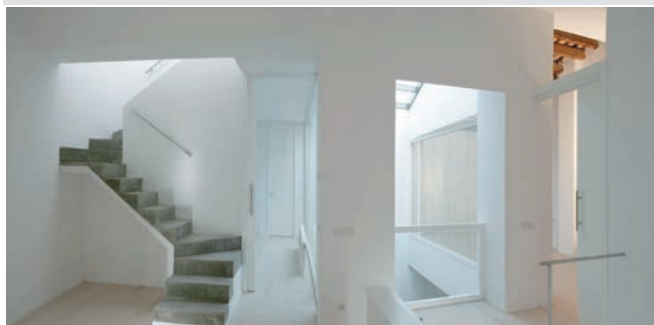
Biblioteca del campus universitari de Manresa, de Fargas-Rovira Arquitectes i associats, SL (Jordi Fargas, Joan Rovira, Jordi Grané, Marc Romero, Anna Vázquez i Josep Pratdesaba)

Per fer possible una arquitectura molt preciosa, sobretot en el moment de la materialització.

Fotos: Xavier Calm, Gruyere

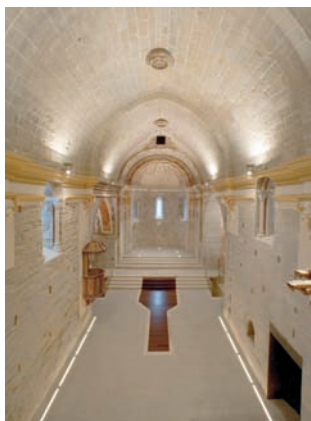

Obres seleccionades

Reforma d'habitatge entre mitgeres a Vic, de Ferran Blancafort

Foto: Toni Anguera

Església, cripta, campanar i sales annexes del Monestir de Sant Benet de Bages, de Sant Fruitós de Bages, de Josep M. Esquiús i Francesc X. Asarta

Foto: Lourdes Jansana

Nou accés al museu de Montserrat i centre d'acolliment a Monistrol de Montserrat, d'Arcadi Pla

Foto: Jaume Soldevila/Jordi Francitorra

Supressió de barreres arquitectòniques a l'església i locals parroquials de Santa Maria, a Navarclés, de Joan Escalé i Lluís Piqué

Foto: Eix Tècnic SCP

Rehabilitació de façanes d'un edifici d'oficines a Igualada, d'Antoni Guillamón

Foto: Antoni Guillamón

INTERIORISME, OBRES DE TIPUS EFÍMER, DISSENY DE MOBILIARI I D'ALTRES

Centre de visitants del parc de la Sèquia, de Manresa, d'Esther Ferrer i Pep Miravittlas

Per actuar de manera breu i contundent davant l'imprevisible i canviant.

Fotos: Esther Ferrer

Menció especial

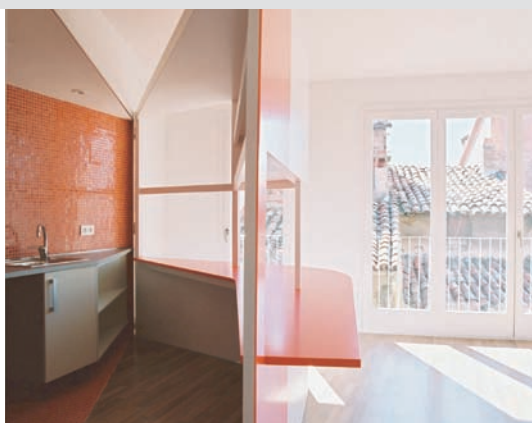

Obres seleccionades

Bar restaurant El petit Perico, de Cardona, de Josep Pons, Isabel Torres i Marc de Rooij

Foto: Rosa Puig/Marc de Rooij

Reforma interior de dos apartaments a Berga, de LAGULA Arquitectes (Marc Zaballa)

Foto: Toni Sales del Barco

Trepitjant poesia (Cal·ligrama poètic al terra d'una plaça), a Manresa, de Marc Antoni Malagarriga

Foto: Xavier Espinosa/Jordi Moreno/Jordi Sarrió

ESPAIS EXTERIORS, INTERVENCIONS EN ESPAIS PÚBLICS I ESPAIS OBERTS

Menció especial

Remodelació de la plaça Major de Manresa, d'Antonio Montes i Lola Domènech

Per haver aplicat una solució breu i de suport a un espai que ha de permetre una multiplicitat de situacions.

Fotos: Ajuntament de Manresa, Antonio Montes i Lola Domènech

Menció

Cementiri municipal de Santa Cecília de Voltregà, de l'Estudi GRV (Isidre Roca, Cristina Gastón i Xavier Vidal)

Foto: Estudi GRV arquitectes

Obra seleccionada

Jardí de magraners a la plaça porxada de Manresa, de David Closes

Foto: David Closes/José Hevia

PREMI FÒRUM A LA MILLOR INTERVENCIÓ EN EL CASC ANTIC DE MANRESA DE PROMOCIÓ PRIVADA

Projecte de rehabilitació de la Casa l'Asols, de Manresa, de Josep Lluís Pastor

Per fer arquitectura des del disseny d'un nou programa que dóna vida a un vell edifici.

Foto: March Muñoz

Aquesta obra també ha estat seleccionada en la categoria d'obres de rehabilitació.

DEMARCACIONS DEL COAC BARCELONA. ÀREA D'ACTIVITATS CULTURALS

UN CURS PER A LA TÈCNICA

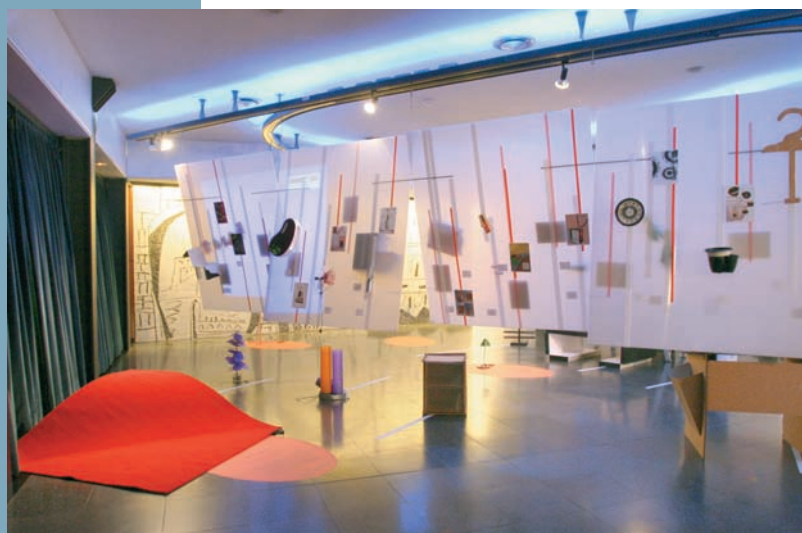
L'exposició de l'obrador de Gaudí va inaugurar el nou cicle expositiu al COAC, organitzat sota l'epígraf Tècnica.

L'estreta relació de la tècnica amb la creativitat i el seu paper fonamental en el treball de l'arquitecte són al rovell conceptual de les mostres que conformen el cicle d'exposicions que s'està desenvolupant a la seu barcelonina del COAC des de finals de 2006. Després de *L'obrador de Gaudí del fons fotogràfic Matamala* i *Tèxtil i arquitectura al segle XX* (de la qual trobareu informació a les següents pàgines), *Jujol. Fragments i transformacions*, que ocuparà la sala d'exposicions a finals del mes de desembre, serà la tercera mostra del cicle. Aquesta línia temàtica es complementa amb d'altres exposicions que trencaran el cicle puntualment per apropar-se a l'actualitat –fins ara estan previstes dos, dedicades a Alejandro de la Sota i a l'habitatge social a Barcelona- i les que passaran quizenalment per l'espai Picasso, així com també amb dos cicles de conferències –coincidint amb les mostres-, i amb l'edició per part del Servei de Publicacions del COAC dels catàlegs d'algunes de les exposicions que s'instal·laran a la sala principal del Col·legi..

La tècnica és l'eix del primer cicle que ha previst l'Àrea d'Activitats Culturals de la Demarcació de Barcelona del COAC, que donarà pas a altres tres per tancar el quadrienni l'any 2010: l'habitatge; l'urbanisme, el territori i la seva ocupació i *l'arquitectura somiada*, centrat en projectes que mai van arribar a ser completats o posats en el lloc.

Tot partint de la capacitat de la tècnica per transformar l'entorn de l'ésser humà, aquesta juga un paper protagonista a la feina diària de l'arquitecte. En aquest sentit, totes les exposicions del cicle –que s'instal·laran a la sala d'exposicions del COAC, de 210 metres quadrats- volen emfasitzar la capacitat de la tècnica per recolzar la creativitat des de la fixació d'uns límits, d'unes propietats concretes d'un seguit de procediments.

L'espai Picasso i l'ePh complementen els àmbits expositius de la seu barcelonina del COAC.

Així, aquest serà el fil argumental que es podrà seguir al llarg del cicle, que a més de les tres exposicions esmentades anteriorment es completarà amb les dedicades al desaparegut arquitecte extremeny Miguel Fisac (maig); *Ceràmica i arquitectura* (juliol); *Terrenys de joc* (setembre) i *Esquelets* (novembre), de les quals hi anireu rebent puntual informació.

Amb l'inici de l'any 2007, les exposicions de petit format que s'aniran instal·lant a l'espai Picasso (eP) i l'espai *Photogràfic* (ePh) de la primera planta de la seu barcelonina del Col·legi –amb 175 metres quadrats d'espai– incidiran també en la capacitat de la tècnica com a motor evolutiu de l'arquitectura, remarcant el caràcter de recerca i de desenvolupament de noves vies de treball. Una de les destacades serà *Arquitectura i indústries modernes, 1900-1965. Re-*

gistre Docomomo Ibèric. A l'ePh, per la seva banda, es podran veure un seguit de treballs amb un denominador comú: es tractarà de mirades fotogràfiques sobre l'espai des de múltiples vessants: l'ocupació humana de l'espai, el paisatge, l'arquitectura, etcètera. Val a dir, que, a més, es treballa en un projecte per tal que el Col·legi aculli periòdicament una exposició amb material de l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes, amb l'objectiu de difondre els importants fons documentals dipositats i catalogats al Col·legi. L'activitat expositiva encara tindrà un capítol més. Aprofitant els intervals temporals entre el desmuntatge d'una exposició i el muntatge de la següent, s'instal·laran uns panells amb informació gràfica sobre el resultat de concursos resolts a l'àmbit de la Demarcació de Barcelona. Per acabar de consolidar els trets del

que es pretén que sigui el model de referència en el treball de l'Àrea d'Activitats Culturals cal subratllar dos elements. D'una banda, l'organització de dos cicles de conferències coincidint amb les exposicions: *Estàtica i arquitectura*, que seaurà a la taula de la sala d'actes a diversos arquitectes i especialistes en estructures i *Terrenys de joc*, que farà el mateix amb arquitectes que han treballat en el disseny i construcció de camps de futbol. També s'està treballant en l'organització d'un altre cicle de conferències o més aviat taules rodones, que, sota el títol de *Els 80!* portaran al COAC a arquitectes amb una trajectòria definida i una obra consolidada per parlar de diversos temes.

Text: J.C.G.

Fotos: Jordi Pareto

EL VALOR DE LA TÉCNICA

L'ésser humà té la capacitat d'avançar-se i de construir, amb la imaginació, allò que després es pot concretar en la realitat. Aquesta habilitat, però, no és privativa de l'home. Es manifesta en l'activitat de tot ésser viu. Respon a una necessitat manifesta de supervivència. La capacitat, així definida en l'home, sorgeix de la relació amb el medi i es caracteritza per ser conscient, reflexiva, inventiva i fonamentalment individual.

Si entenem la **tècnica** com el conjunt de procediments que tenen com a objectiu obtenir un resultat determinat en qualsevol activitat i que implica el coneixement de les operacions, com ara la utilització de les habilitats i les eines i la capacitat inventiva, ens trobem en un marc d'actuació on aquests procediments no poden excloure la creativitat com a factor important.

El camp de la tècnica respon també a l'interès i a la voluntat de transformar el nostre entorn, buscant formes noves i mitjans de satisfer les necessitats i desitjos propis.

En l'àmbit professional de l'arquitectura, el trànsit entre desitjos, finalitats i materials, mitjançant una solvència tècnica pretesa, és una de les activitats a la qual es dediquen més esforços i més inversió.

En alguns casos, ens trobem en la línia on l'arquitectura es dilueix amb altres disciplines, siguin artístiques, científiques o socials. El fet que els procediments tècnics tinguin uns paràmetres molt concrets, unes pautes, uns límits, no ha de voler dir que no puguin potenciar la inventiva arquitectònica, permetent propostes imaginatives. De la mateixa manera, aquesta creativitat tampoc no s'hauria d'entendre com una càrrega per poder avançar en aquests camps més especialitzats.

La nostra voluntat és aportar història, reconèixer la investigació i afavorir la creativitat, qualitats que entenen l'arquitectura com a disciplina tècnica i cultural.

Manel Parés,

vocal d'Activitats Culturals de la Demarcació de Barcelona

DEMARCATIÓ DE BARCELONA. ÀREA D'ACTIVITATS CULTURALS

TÈXTEL I ARQUITECTURA

Al llarg del segle XX coneguts arquitectes com Josef Frank (1885-1967), Frank Lloyd Wright (1867-1959), Josef Hoffmann (1870-1956), Gio Ponti (1891-1979), Arne Jacobsen (1902-1971), Alvar Aalto (1898-1976) i les seves primera i segona esposa, Aino Marsio (1894-1949) i Elsa Kaisa Mäkinen (1922-1994), respectivament, i el matrimoni Charles Eames (1907-1978) i Ray Kaiser (1912-1988) van fer dibuixos per estampar en teles. A aquests noms cal afegir-hi els d'altres figures com Dagobert Peche (1887-1923), Camille Graeser (1892-1980), Alexander Girard (1907-1993), George Nelson (1908-1986), Gunnar Aagaard Andersen (1919-1982) o Verter

Panton (1926-1998), aquest darrer essencialment dissenyador i col·laborador de Jacobsen. De fet, la participació dels arquitectes en el món del disseny modern es remunta a les acaballes del segle XIX, amb destacats personatges com William Morris (1834-1896) –dissenyador, artesà, editor, agitador polític– i Koloman Moser (1868-1918), un arquitecte que va deixar la seva empremta en el modernisme austríac.

EL SUPORT EXPOSITIU

Un total de 67 dissenys d'aquests 18 arquitectes –juntament amb 11 peces de les dissenyadores fineses Maija Isola

(1927-2001) i la seva filla Kristina, de la marca Marimekko, creadora de la col·lecció Arkkitehti– han estat exhibits al Col·legi d'Arquitectes a partir del passat 19 d'octubre en l'exposició *Tèxtil i Arquitectura al segle XX* a través de la singular proposta d'utilitzar pantalles de llums com a "expositors" de les teles. Segons els autors de la idea –i comissaris de la mostra–, els germans Aitor i Iñaki Muñoz, creadors de la firma internacional Ailanto, el llum d'il·luminació doble –fabricat per Santa&Cole– ressalta la importància dels teixits i, alhora, permet destacar les múltiples textures i tonalitats dels dissenys. Les obres exposades, que van de l'any 1864 al 1999, la

Aitor i Iñaki Muñoz.

major part de les quals creades entre 1940 i 1970, es presenten com un homenatge als arquitectes que han aconseguit fet obres d'art a través de la complicitat entre arquitectura i disseny tèxtil. Com a dissenyadors de moda, Aitor i Iñaki Muñoz confessen la seva fascinació pels teixits i, com a creadors, la seva admiració per l'arquitectura com a referent i inevitable font d'inspiració.

En l'acte d'inauguració, el vocal de Cultura de la Demarcació de Barcelona del COAC, Manel Parés, va destacar la tasca dels germans Muñoz per haver aconseguit una instal·lació homogènia, singular, vistosa i atractiva recopilant un material –teixits– que reflecteix un grau d'escala i control de tot allò susceptible de ser encarregat a un arquitecte. Malgrat la participació d'Ailanto en diverses exposicions des de l'any 2002, *Tèxtil i Arquitectura al segle XX* és la primera de què són comisaris els germans Muñoz, creadors també del model del llum i pantalla que serveix de suport de les teles. La mostra es pot veure fins al dia 9 de desembre.

Amb motiu de l'exposició s'ha editat un catàleg que reproduïx 80 llums –13 més que a la mostra–, amb textos dels arqui-

tectes Manel Parés i Joan Roig, d'Aitor i Iñaki Muñoz i de Javier Nieto Santa i amb fotografies de Jaume Orpinell i Rafa Zuza. Ha estat produït per la Demarcació de Barcelona i Santa & Cole.

LA TÈCNICA

En el seu parlament, Manel Parés es va referir també a la pròxima etapa de les exposicions de l'Àrea d'Activitats Culturals de la Demarcació de Barcelona, dedicada a reflexionar sobre qüestions derivades de l'exercici professional: la tècnica. Al llarg de la temporada es revisarà el concepte de la tècnica a través dels materials com a elements que per-

meten reconèixer l'evolució de sistemes constructius, tipologies històriques –antigues i modernes– interpretant els nous usos de la demanda actual de l'activitat professional i revisant els elements de la recepció d'esforços. L'Àrea d'Activitats Culturals de la Demarcació planteja així la seva voluntat d'aportar història, reconèixer la investigació i afavorir la creativitat. En aquest sentit estan programades exposicions dedicades a Josep Maria Jujol, l'arquitectura industrial moderna, el món de la ceràmica, els espais esportius i a les comparacions entre el món de les màquines i el dels éssers vius.

Text: **Joaquim Coca**

Fotos: **Jordi Pareto**

FITXA TÈCNICA

Coordinació: Gemma Ferré, Olga Egea, Montse Morenilla (Àrea d'Activitats Culturals).

Producció: Demarcació de Barcelona i Santa&Cole.

Comissaris: Aitor Muñoz, Iñaki Muñoz (Ailanto).

Disseny i muntatge: Aitor Muñoz, Iñaki Muñoz i Àrea d'Activitats Culturals.

Disseny gràfic: José Manuel Rodríguez per a Ailanto.

Documentació: Marina Robles, Eva Tomàs, Lola Rodríguez, Arnau Sastre.

Muntatge: Croquis.

Col·laboradors: Fòrmica SA, Maharam/Kvadrat, Marimekko, Artek, Schumacher, Tapicerías Gancedo, Svenskt Tenn, Antonio Ferré, Freixenet.

XXIX CURSET DE L'AADIPA. EL PROGRAMA

PATRIMONI PARTIT, PATRIMONI COMPARTIT

Trenta arquitectes, tres historiadors, dos directors de museus i una responsable d'un moviment associatiu explicaran les seves experiències al XXIX Curset de l'AADIPA que durant tres dies –del 14 al 17 de desembre– es desenvoluparà a Barcelona. Amb el lema *Patrimoni partit, patrimoni compartit*, a les jornades d'enguany s'analitzarà i debatrà la intervenció en el patrimoni arquitectònic i urbanístic dels segles XIX i XX a la Mediterrània. S'estudiaran casos de rehabilitació, recuperació i restauració d'edificis a les ciutats de Barcelona, València, Madrid, Milà, Tessalònica, Damasc, Lataquia i Tetuan i projectes de planejament urbà a Marsella, Florència, Alexandria, El Caire, Alger, Tunis, Casablanca i Melilla. Entre els participants estrangers cal destacar l'arquitecte egipci Mohamed Awad, membre del consell director de la Biblioteca d'Alexandria, i el catedràtic de la Universitat de Florència Ezio Godoli.

El degà del COAC, Jordi Ludevid, obrirà el Curset a les 9 del matí del dijous 14 de desembre, en una sessió que comptarà amb la participació de la presidenta de l'AADIPA, Rosa Cànovas, dels directors del Curset –Oriol Cusidó, Alícia Dotor, Belén Onecha i Antoni Vilanova– i de la directora de l'oficina de cooperació EuroeAi (Méditerranée du Sud, Moyen Orient et Politique du voisinage), Claire Kupper. En total es desenvoluparan 25 sessions que, amb els seus corresponents ponents, són les següents:

DIJOURS 13

Alexandria, la cosmopolis eterna. Per **Mohamed Awad**, doctor arquitecte, director de l'Alexandria Preservation Trust.

La problemàtica de la intervenció en l'arquitectura racionalista. Per **Ezio Godoli**, catedràtic d'Història de l'Arquitectura i Restauració. Universitat de Florència.

Arquitectura espanyola de la modernitat al nord d'Àfrica. Per **Antonio Bravo**, doctor en Història de l'Art.

Casablanca. Planejament i intervencions en el nou eixample. Per **Abderrahim Kassou**, arquitecte i historiador.

Melilla. Pla Especial de l'eixample modernista. Per **Juan Armindo Hernández**, doctor arquitecte.

Alexandria. Intervencions al centre històric (eix urbà Fouad I). Per **Yasser Aref**, doctor arquitecte, consultant de l'Alexandria & Mediterranean Research Center.

DIVENDRES, 15

Marsella. Ordenació del vell port industrial i la rehabilitació dels docks de la Joliette. Per **Eric Castaldi**, arquitecte.

Florència. Restauració de la central tèrmica de l'estació de Santa Maria Novella. Per **Vincenzo Valentini**, arquitecte.

Tunis. Projecte de revitalització de l'avinguda Habib Bourguiba. Per **Sémi Akrouit**, de l'Associació Sauvegarde de la Médina de Tunis.

El Caire. Restauració de l'antiga galeria El-Nil. Per **Malak Wahba**, arquitecta, directora de la secció de Patrimoni Cultural Tangible del Centre de Documentació del Patrimoni Cultural i Natural (CulNat).

Alger. Restauració del bulevard del front marítim i les voltes de la plaça dels Màrtirs. Per **Aiche Boussad**, **Farida Cherbi** i **Leila Oubouzar**, arquitectes de la Universitat Tizi-Ouzou.

Barcelona. Recuperació arqueològica del barri del Born. Per **Antoni Nicolau**, director del Museu d'Història de la Ciutat de Bar-

celona.

Barcelona. Projecte de restauració del mercat del Born. Per **Enric Sòria**, arquitecte.

Damasc. Rehabilitació de l'estació Al-Hijaz; **Lataquia**. Intervenció al Khan Al-Dukhan. Per **Nuhad Abadia**, arquitecte.

València. Recuperació del Jardí Botànic. Per **Carlos Bento**, arquitecte.

Tetuan. Restauració del Mercat Central. Per **Mohamed Awass Damiar**, arquitecte.

DISSABTE 16

Milà. Rehabilitació de la Central Hidroelèctrica Taccani a Trezzo sull'Adda. Per **Isabella Massini** i **Illaria Saratti**, arquitectes.

Tessalònica. Reconversió d'edificis històrics del nord de Grècia en sales d'exposició (segles XIX i XX). Per **Vassilis Colonas**, arquitecte.

Barcelona. Restauració de Can Fabra a Sant Andreu i de Can Saladrigas al Poblenou. Per **Moisés Gallego** i **Tomàs Morató**, arquitectes. Introducció per **Jordi Rogent**, cap de Patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona.

Marsella. Revalorització de la Unité d'Habitation. Per **Fernando Marzà**, arquitecte.

Una nova mirada al patrimoni de la Mediterrània: conclusions i perspectives. Per **Mercedes Volait**, historiadora.

Barcelona. La reordenació de Montjuïc per acollir l'Exposició Internacional de 1929. Per **Josep Maria Montaner**, arquitecte.

Caixa Fòrum 5 anys després. Els usuaris. Per **Mercedes Basso**, directora de CaixaFòrum.

Madrid. Intervenció en la Central Eléctrica de Mediodía, nou CaixaFòrum a Madrid. Per **Sebastià Mateu** i **Carles Gerhard**, arquitectes.

Barcelona. Rehabilitació del Palau Nacional per a Museu Nacional d'Art de Catalunya. Per **Josep Benedito** i **Valérie Bergeron**, arquitectes.

Totes les sessions es desenvoluparan a la sala d'actes del COAC excepte les del dissabte a la tarda –que es faran a l'edifici de CaixaFòrum–. Al finalitzar les dels torns de matí i tarda es faran debats –sis en total– sobre els temes tractats. Al llarg de les jornades es faran visites a la torre Agbar, a Can Fabra i a CaixaFòrum. El dijous se soparà a Ca l'Aranyó. Pel diumenge 17 al matí estan organitzades unes visites a diversos edificis en obres de rehabilitació.

Es pot veure el programa complet amb horaris a la web col·legial (www.coac.cat). Informació al telèfon 93 306 78 28.

DEMARCACIONS DEL COAC - GIRONA

GIRONA ES BOLCA EN RAFAEL MASÓ

El passat mes de setembre es va donar el tret de sortida, al nou Auditori –Palau de Congressos de la ciutat de Girona–, a l'Any Masó, cent anys d'arquitecte, una efemèride que vol difondre la vida i l'obra d'aquest arquitecte referent del noucentisme a Girona perquè des del coneixement serà més fàcil abordar la qüestió fonamental, la protecció i restauració de tot el patrimoni que ens ha deixat, sobretot a les comarques de Girona.

El programa d'activitats tot just acaba de començar, coincidint amb les Fires i Festes de Sant Narcís de Girona, moment en el qual la ciutat s'ha bolcat completament a celebrar la seva Festa Major, amb l'obertura, consecutivament, de diverses exposicions on es desglossa la vida i l'obra de Rafael Masó. D'aquesta manera Girona, a través d'un recorregut pels seus principals museus, està donant a conèixer el Masó total: la vida entesa a través de l'arquitectura, la més gran de les arts plàstiques (arquitectura, escultura i pintura) i la que aglutina totes les altres (arts menors i les arts visuals). Per Masó la vida es concebia a través de la cultura, de les arts, i amb la seva ajuda podia transformar la societat gironina empobrida culturalment de finals del segle XIX.

El Masó arquitecte, el Masó curios, el Masó amic, el Masó polític, ciutadà i poeta, el Masó viatger es multiplica i s'escola pel Museu d'Història de la Ciutat, per la sala Girona de la Fundació La Caixa, per la Casa de Cultura, pel Museu d'Art, pel Museu del Cinema i per uns quants racons més de la Girona que ell va conèixer. De mica en mica, a través de tot el material, una bona part exposat per primera vegada, la figura de Masó va emergent i es va donant a conèixer. Un Masó que en el decurs de dotze mesos es materialitzarà en tota la seva ple-

nitud ajudat per les properes exposicions que el Col·legi d'Arquitectes Tècnics de Girona i la Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya estan preparant, juntament amb els cursos de la Universitat de Girona i les publicacions que successivament aniran apareixent. Girona s'ha bolcat completament en Masó. Més informació a: www.rafaelmaso.org

Text: **Vanessa Masip.**
Departament de Comunicació.

Rafael Masó i Valentí, arquitecte

Del 20 de setembre de 2006 al 7 de gener de 2007

Sala Girona de la Fundació La Caixa. Carrer Sèquia, 5. Girona

Rafael Masó i Valentí va ser un dels exponents més destacats de l'arquitectura noucentista gironina i catalana. La seva producció va estar marcada per un intent de renovació i un plantejament clarament noucentista davant de les innovacions que provenien del centre d'Europa.

Artistes – Masó – Artesans

Del 21 d'octubre de 2006 al 14 de gener de 2007

Àmbit 2 del Museu d'Art de Girona. Pujada de la Catedral, 12. Girona

Aquesta exposició intenta aprofundir les relacions que al llarg dels anys Rafael Masó ha mantingut amb un cert nombre d'artesans i artistes, dins la seva vida professional, com a arquitecte, però també com a ciutadà gironí, dins la seva vida cultural.

En l'exposició, s'analitzaran les influències que l'arquitecte va aportar al seu treball artesanal, transmès de generacions en generacions, on s'acumula l'experiència; i també, les influències que ell mateix rep a través de les seves lectures de revistes d'art i d'arquitectura alemanyes, austríaques i angleses.

Una altra dimensió. La fotografia estereoscòpica i l'aportació dels germans Masó

Del 23 d'octubre de 2006 al 29 de gener de 2007

Museu del Cinema. Carrer Sèquia, 1. Girona

L'objectiu d'aquesta exposició és doble. Per una banda, explicar què és la fotografia estereoscòpica, la seva evolució històrica i l'ús de la imatge en tres dimensions. Per altra banda, mostrar com la fotografia estereoscòpica va ser molt popular a finals del segle XIX i principis del XX, amb fotògrafs amateurs que van realitzar nombrosíssimes fotografies estereoscòpiques amb un alt nivell de qualitat, exemplificant-ho en el cas dels germans Joan i Rafael Masó.

Geografia de Rafael Masó. L'arquitecte i les comarques gironines

Del 26 d'octubre al 24 de novembre de 2006

Casa de Cultura de Girona. Plaça de l'Hospital. Girona

L'exposició es planteja amb la voluntat d'oferir una visió de l'arquitecte clarament arrelat a les comarques de Girona. La intenció es presentar un arquitecte que va més enllà de la ciutat de Girona i es vincula al territori més ampli de la Demarcació. No es tracta d'una exposició purament d'arquitectura sinó que, tot i que aquesta hi és un element determinant, es té molt en compte els vincles literaris i gràfics (dibuixos i imatges) que Rafael Masó va trenant amb el territori.

Rafael Masó, ciutadà de Girona

Del 29 d'octubre de 2006 al 7 de gener de 2007

Museu d'Història de la Ciutat. Placeta de l'Institut Vell, 1. Girona

Aquesta mostra vol apropar al públic el vessant més humà del genial arquitecte gironí, més enllà de la seva activitat professional.

ELS FAD 2006, UNS PREMIS RENOVATS

Els premis FAD d'arquitectura i interiorisme han emprés, en la seva edició número 49, una renovació de la mà de la nova junta, de l'Arquinfad, encapçalada per Quim Larrea. Amb la voluntat de respondre adequadament a la societat actual, s'han redefinit categories i se n'ha creat una altra de nova –pensament i crítica– per tal de promoure el debat i la reflexió escrita al voltant de l'arquitectura i l'interiorisme.

Juhani Pallasmaa en un moment de la seva conferència.

Foto de família de jurat, premiats i assistents a la festa de lliurament dels FAD. Foto: Xavier Padrós

Així, els membres del jurat van haver de triar els guanyadors dels cinc àmbits dels premis FAD entre les més de 500 obres presentades al certamen per part de professionals de la península Ibèrica de l'arquitectura, l'urbanisme, el disseny, el paisatgisme i l'interiorisme. Els guanyadors, triats entre la trentena de finalistes, van ser anunciats en un acte celebrat el passat 18 d'octubre al Cosmocaixa de Barcelona. En el decurs de l'acte l'arquitecte finès Juhani Pallasmaa, un dels membres del jurat, va pronunciar una conferència sobre el nou rol de l'arquitecte i l'arquitectura a l'era de la globalització.

Els premiats han estat la biblioteca Jaume Fuster, a Barcelona, de Josep Llinàs i Joan Vera, en la categoria d'arquitectura; les noves oficines d'Ermenegildo Zegna a Sant Quirze del Vallès, d'Alfredo Arribas i els pavellons del restaurant Les Cols, a Olot, d'RCR (Aranda, Pigem, Vilalta), premiats *ex aequo* en interiorisme; el Canal accessible creat per Toni Abad al Centre d'Art Santa Mònica en intervencions breus; l'obra *La disolución de la estancia. Transformaciones domésticas*, de José Morales, en el debut de la categoria de pensament i crítica i, per últim, les noves estacions del metro de Porto, d'Eduardo Souto de Moura, en l'apartat de ciutat i paisatge. Val a dir que en aquest darrer àmbit el jurat va decidir atorgar

un accésit a la intervenció a la muralla nassarita i el seu entorn, a Granada, d'Antonio Jiménez.

En aquesta edició, el jurat va estar integrat per Manuel de Solà-Morales –president–, Ana Vaz, Manuel Gallego, Enric Peña, Iago Pericot, Juan Antonio Ramírez, David Soldevila, Jordi Torres, Susana Solano, Quim Larrea i l'esmentat Juhani Pallasmaa.

Una altra de les novetats dels FAD va arribar a l'hora de concedir els premis d'opinió que, si a les edicions anteriors eren triats per tots els assistents a la cerimònia de lliurament, aquest any van ser atorgats per la votació dels membres de l'Arquinfad. Així, aquests van triar la torre Agbar, de Jean Nouvel i b720 arquitectes (arquitectura); la capella Sant Francesc Xavier, de Carles Francesch de Herralde i Araceli Manzano i els pavellons de Les Cols (ex aequo en interiorisme); la intervenció a la muralla nassarita de Granada (ciutat i paisatge) i la tanca d'obres al solar dels FGC a Sarrià, d'Aurora Balanzó, Xavi Codina, Oriol Roselló i Gianni Ruggiero (intervencions breus) com les millors obres presentades.

Els premis FAD d'Arquitectura i Interiorisme estan patrocinats per diverses empreses i entitats, entre les quals hi figura el COAC.

ARQUITECTURA

PREMI

BIBLIOTECA JAUME FUSTER, A BARCELONA, de Josep Llinàs i Joan Vera

Càlcul d'estructures:	Jordi Bernuz
Càlcul d'instal·lacions:	Joan Gallostra (Grupo JG, SA)
Aparellador:	Jaume Martí
Col·laboradors:	Roger Subirà, Carlos Cachón, Andrea Tissino
Client:	Ajuntament de Barcelona, districte de Gràcia
Projecte-obra:	2001-2005
Superfície construïda:	5.026 m ²
Fotos:	Julio Cunill

La proposta neix de dues consideracions. D'una banda, entendre la importància que, com a teló de fons del solar de la biblioteca, té la façana, suma de les façanes posteriors de mida gran dels edificis amb accés per l'avinguda de la República Argentina. D'altra, recollir el canvi radical que en l'ús i l'entesa d'aquesta part de la ciutat tindrà la connexió directa del "corredor verd" (limitat entre l'avinguda de l'Hospital Militar i el carrer Bolívar) amb la plaça Lesseps.

En el primer cas, s'intenta fondre el volum mateix de la biblioteca amb el dels edificis posteriors. Aquest objectiu es tradueix a la planta al definir el seu límit amb una geometria romboïdal que completa el volum iniciat per aquestes edificacions. Amb aquesta operació, la biblioteca s'enfronta a la gran superfície oberta que significa la plaça Lesseps des de l'escala i la protecció que li dona el volum que formen els edificis ja esmentats.

En el segon cas, s'ha entès l'obertura d'aquest corredor verd, al nord de la Plaça Lesseps, com un eix públic que expressa i recull la topografia singular sobre la qual s'assenta aquesta part de la ciutat (vessant de muntanya, verd barrejat amb construcció), del qual precisament la plaça es presenta com a final o com a inici. Es podria dir que les muntanyes (Collserola) arriben fins a Lesseps i a partir d'aquí la ciutat té una altra consistència, més lligada al traçat dels carrers que no a la topografia o al pendent.

Expressar aquesta condició de límit muntanya-ciutat de la plaça Lesseps, ens ha portat a configurar volumètricament la biblioteca, gairebé com un edifici que –arribant de Collserola– se situa sobre la ciutat amb els atributs de les muntanyes.

INTERIORISME

PREMI EX AEQUO

NOVA SEU CORPORATIVA I LOGÍSTICA D'ERMENEGILDO ZEGNA, A SANT QUIRZE DEL VALLÈS, d'Alfredo Arribas

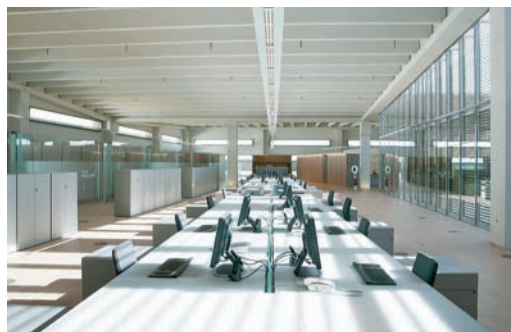
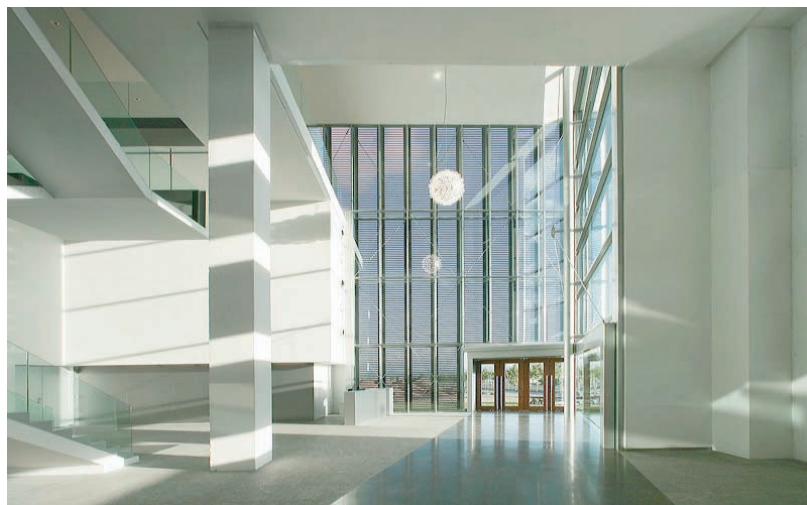
Enginyer industrial:	Francesc Gatell
Estructures:	Lluís Moya (BOMA)
Instal·lacions:	Joan Escanelles (PGI) i Francesc Pujades
Client:	ITALCO
Projecte i realització:	2002-2005
Col·laboradors:	Francesc Muntasell (responsable de projecte), Antonio Benaduce, Luca Biavischi, Patricia Tramullas, Xavier Franquesa, Miguel Morte, Jordi Sanahuja i Pedro Luis Rocha (obra).
Fotos:	Rafael Vargas

El projecte es va desenvolupar en paral·lel a la seva construcció, atès que l'estructura ja havia estat projectada amb anterioritat. La modulació dels pilars col·locats en una retícula de 9x2, i amb una alçada en planta baixa de 8 m i a planta primera de 5 m, respon a un esquema habitual en aquest tipus de construcció industrial.

La façana adopta el maó per tal d'establir una relació mimètica amb la fàbrica veïna, propietat de la mateixa empresa. Les finestres de proporcions extremadament horitzontals, 7 metres de llum, formen una gran persiana de maó, aconseguint que la distinció entre ambdues plantes desaparegui.

La planta superior, de quasi 4.000 m² s'organitza a partir dels dos patis, que augmenten la condició lumínica de l'espai sense renunciar a la continuïtat i fluïdesa espacial. Les cobertes lleugerament inclinades aconsegueixen destruir la capsa original, els seus extrems finalitzen en dues cantonades oposades que, en trencar-se emfasitzen l'entrada principal i el moll de

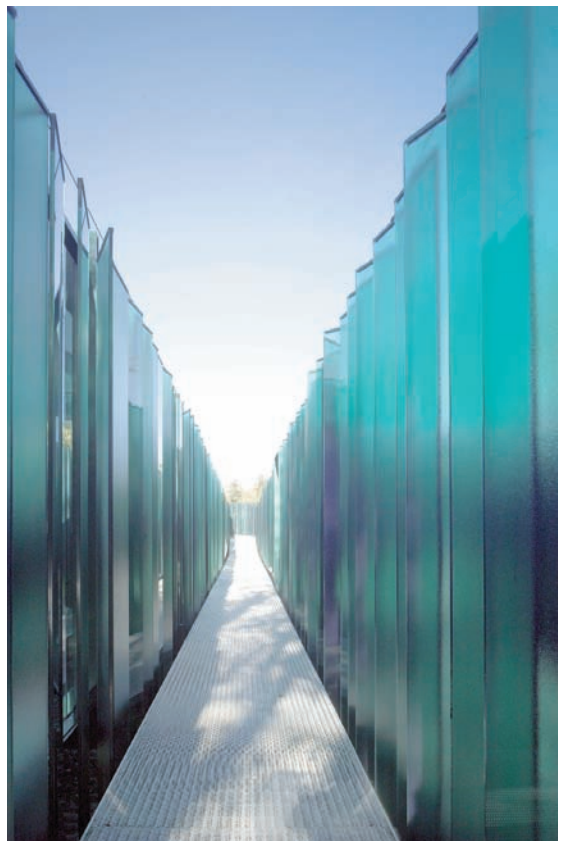

càrrega. Els talls ressalten amb l'acer *corten* i una planxa encunyada del mateix material filtra la llum dels patis i del vestíbul. La planta superior es destina a *showroom* i oficines. L'espai manté la continuïtat de la nau i incorpora a la seva imatge el caràcter industrial de l'edifici.

**PAVELLONS AL RESTAURANT LES COLS, D'OLOT,
d'RCR Arquitectes (Rafael Aranda, Carme Pigem,
Ramon Vilalta)**

Projecte/obra: 2002-03/2004-05
 Col·laboradors: M. Subiràs (projecte i direcció d'obra),
 A. Sáez (estructures),
 I. de Vasconcelos (maqueta),
 V. Hannotin i F. Spratley (visualització).
 Fotògraf: E. Pons
 Client: Joaquim Puigdevall, Judit Planella

El programa pretén oferir un espai per fer nit al costat del restaurant les Cols. El lloc és el recinte aïllat que envolta la masia les Cols com si es tractés d'oasis a la ciutat. Amb l'estructura dels horts, franges de terra protegides per murs vegetals, aquests espais es generen a partir de cobriments parcials, entre els elevats murs que els protegeixen, amb un recorregut que descendeix, on la visió i el gaudi del cel nocturn hi adquireix protagonisme essencial. Es tracta de descansar a la nit, però no per recuperar-se d'una jornada intensa, sinó més aviat per respondre a una manera de viure. Trobar-se sol enfront de la nit i el buit, refugiat entre càlids murs on allò que és opac i els reflexos del vidre, en massa laminada, es barregen en un joc virtuós de llums i aigües per tal de tornar a sentir aspectes de la naturalesa que es donaven per oblidats.

CIUTAT I PAISATGE

ESTACIONS DE METRO DE PORTO, d'Eduardo Souto de Moura

Coordinador: Adriano Pimenta
 Basaments i estructures: CENOR, COBA, CJC, VIA PONTE
 Hidràulica: FASE
 Col·laboradors: André Campos, Ricardo Tedim, Eduardo Carrilho, Joana Pinho, José Carlos Mariano, Bernardo Durao, Diogo Crespo, Manuel Pais, Nuno Flores, Nuno Lopes, Tiago Coelho, Tiago Figueiredo, Eduardo Pereira, Pedro Chimeno, Soares da Costa-Gabinete de Projectos.

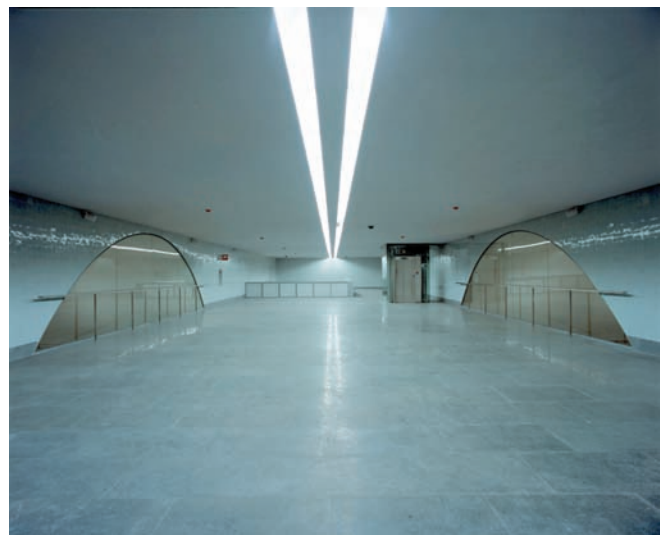
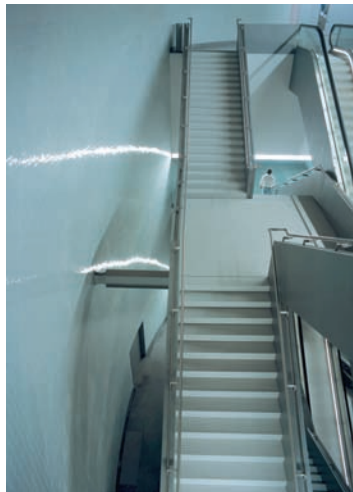
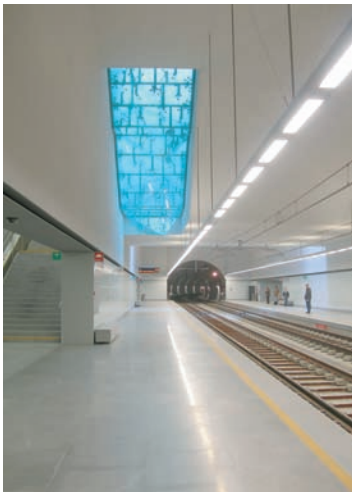
En rebre el Premi Nobel, el poeta Pablo Neruda va incloure en el seu discurs d'agraïment un fragment de Rimbaud: "...en clarejar, armats d'una ardent paciència, entrarem a les esplèndides ciutats".

Quan, de bon matí, baixem a l'avinguda de la República des de Sant Ovidi i travessem el pont Lluís I "...armats d'una ardent paciència, entrarem en una esplèndida ciutat, Porto".

El projecte Normetro, sense tenir una vocació prioritàriament poètica, ha provat d'incloure aquest component en la seva proposta de metro de superfície.

Tot i que inicialment semblava gairebé impossible fer compatibles les rigoroses regles tècniques que determinen el sistema amb l'accidentada topografia del centre històric, en el decurs del projecte ens vam anar adonant de la seva viabilitat.

Petites alteracions de cotes de carrers, reajustaments de concordança de guies, paviments, jardins, arbres, il·luminació i mobiliari urbà són alguns dels punts de requalificació que el metro de superfície suggereix, que la ciutat necessita i que no podem posposar.

ESCOLA SERT. CURS INDÚSTRIA I ARQUITECTURA VISITA D'OBRES

HABITATGES A DIAGONAL "PARC CENTRAL" – UA8

Situació:	Av. Diagonal, 114. Barcelona.
Projecte:	Isabel Martínez Stolcke, SOB Arquitectos, SL, Enric Soler López, Sergi Blanch Rabat.
Direcció de l'obra:	SOB Arquitectos, SL, Enric Soler López, Sergi Blanch Rabat.
Direcció d'execució de l'obra:	SOBINGEST, SL, José Antonio Lage Veloso, Mireia Corominas Brunet.
Project Management:	SOBINGEST, SL, José Antonio Lage Veloso, Mireia Corominas Brunet, Carlos Martínez Llorente.
Promotor:	Realia Business, SA
Prefabricador:	Planas Ark, Prefabricats M. Planas

Conjunt d'habitatges plurifamiliars format per una torre de planta baixa i 16 plantes i un bloc lineal de planta baixa i 8 plantes que completa l'illa.

Les dimensions de la torre són 17 m d'ample, 34 m de llarg i una alçada de 58 m, mentre que el bloc té 16 m d'ample, 41 m de llarg i una alçada de 31 m.

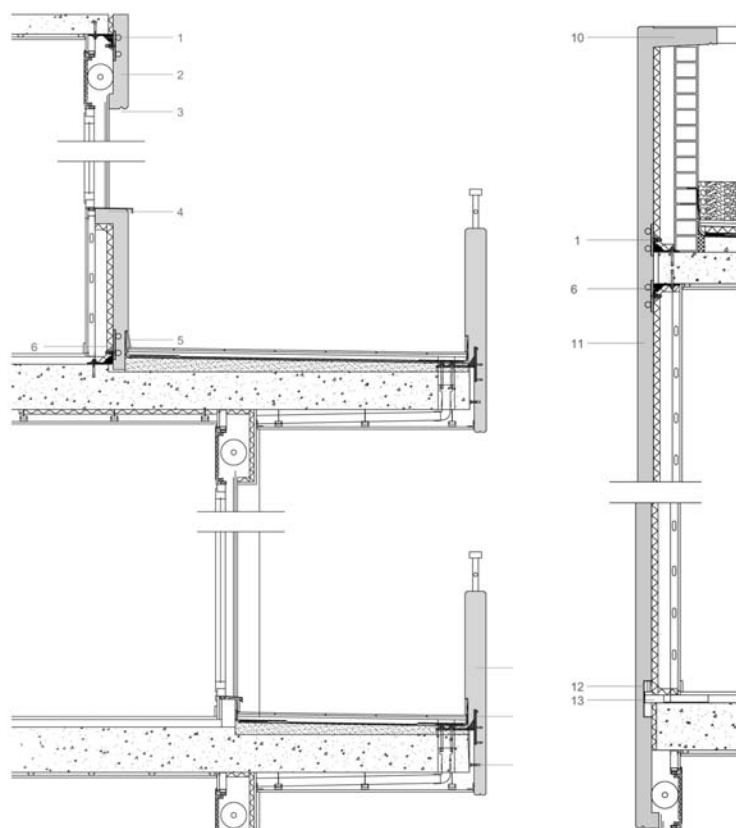
Programa funcional

L'edifici consta de 126 habitatges, 4 locals comercials i aparcament.

EL SISTEMA DE FAÇANA DE PLAFONS PREFABRICATS DE FORMIGÓ

La façana és formada per 1.100 peces que tanquen una superfície de façana de 7.200 m²; 200 d'aquestes peces pertanyen al bloc i 900 a la torre. La superfície mitjana dels plafons és de 6,5 m². Hi ha un total de 110 peces diferents i, per tant, la mitjana de repeticions és de 10 per cada motlle.

Els plafons són de diferents tipus segons quina en sigui la geometria: de façana amb obertures o sense, de barana, de cantonada i amb retorn. El gruix és de 10 cm, excepte a les baranes de balcó, que és

1. Ancoratge antibolcada superior. Guia metàl·lica i angular metàl·lica.
2. Plafó prefabricat de formigó armat de 10 cm de gruix, recolzat i amb obertura amb retorns per brançals, ampit i llindes.
3. Trencaigües.
4. Retorn del plafó per a la llinda.
5. Reculada per encastar la làmina impermeable.
6. Ancoratge antibolcada inferior. Angular metàl·lica i cargol lliscant en guia metàl·lica.
7. Plafó prefabricat de formigó armat de gruix variable de 14, 12 i 8 cm.
8. Ancoratge resistent: mènula metàl·lica encastada al formigó.
9. Ancoratge estabilitzador: cargol i rosca.
10. Retorn del plafó per a la coronació amb reculada de 2 cm i trencaigües.
11. Plafó prefabricat de formigó armat de 10 cm de gruix per a la coronació de l'edifici, suspès i amb retorn inferior i superior.
12. Caixa metàl·lica del plafó.
13. Mènula metàl·lica. Ancoratge resistent.

de 14 cm per tal d'enrasar amb la impermeabilització. Hi ha 2 tipus d'acabat: microrentat i pintat. El microrentat és el denominat "Empordà" i el pintat té 3 RALS: 7022, 7023 i 9010. Els ancoratges emprats són els descrits a l'apartat d'aquest manual referit als ancoratges per al plafó de façana, el plafó suspès i el plafó recolzat. Els junts són en dues fases; les seves característiques estan descrites a l'apartat d'aquest manual corresponent als junts. Entre les peces especials destaquen els plafons amb dos tipus d'acabat en el mateix plafó; també hi ha plafons amb forats de

ventilació per a cuines i banys; d'altres tenen encaixos per cavalcar la làmina asfàltica.

SISTEMES CONSTRUCTIUS EN RELACIÓ AMB LA FAÇANA PREFABRICADA

- Estructura: pilars de formigó armat abocat a l'obra i sostre reticular de formigó armat. Els pilars se separen del cantell del sostre per permetre la presència i col·locació d'ancoratges.
- Cobertes: planes invertides i transitables. La làmina asfàltica carrega en una reculada del plafó.

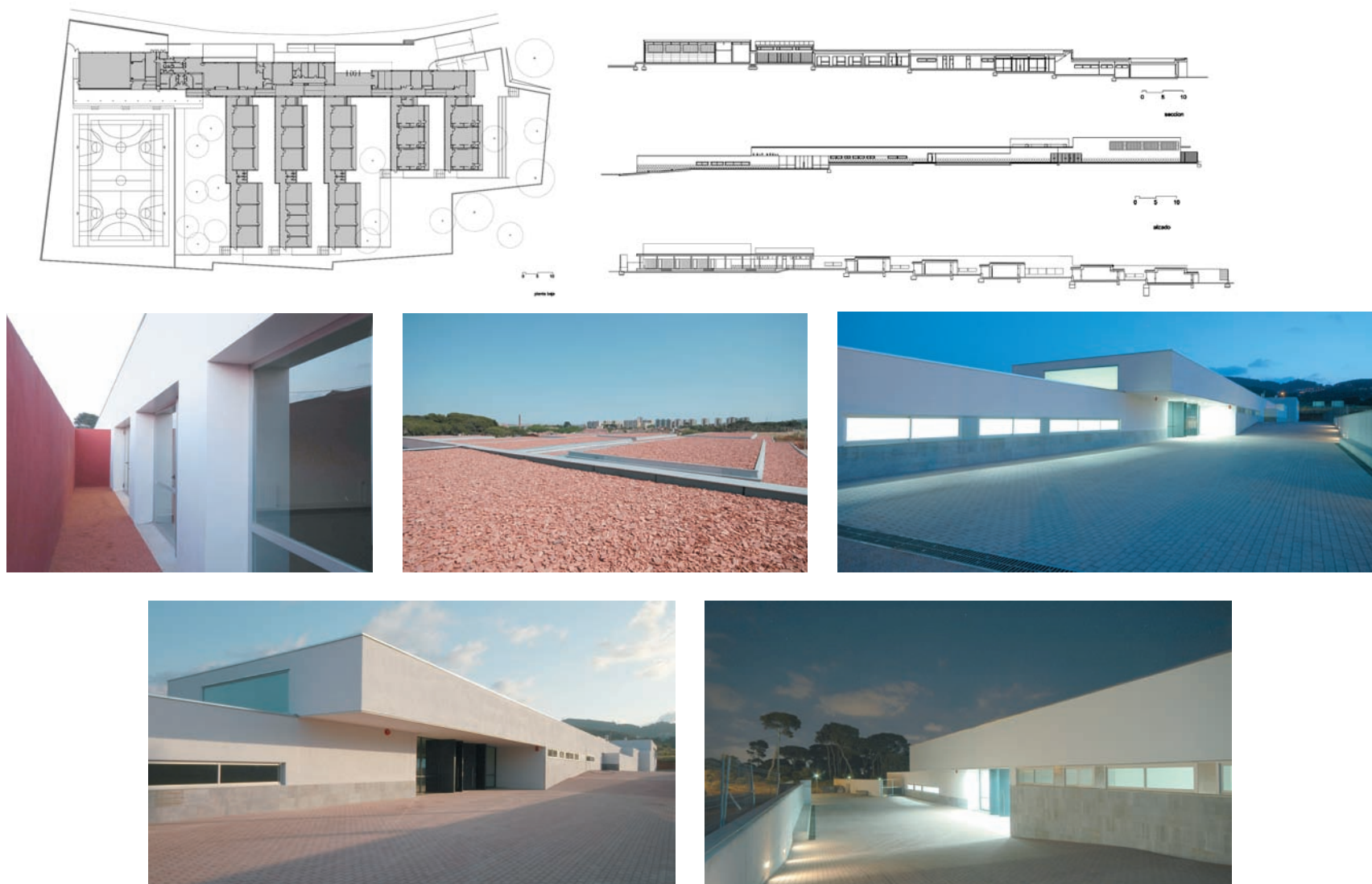
VISITA D'OBRES

ESCOLA COLÒNIA GÜELL A SANTA COLOMA DE CERVELLÓ

Arquitectes:	Baena-Casamor-Quera Arquitectes. BCQ, SL
Arquitectura tècnica i càlcul d'instal·lacions:	Justo Hernanz
Càlcul d'estructures:	Manuel Arguijo
Estudi geotècnic:	Ramon Garcia
Promotor:	GISA. Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya Ajuntament de Santa Coloma de Cervelló
Superfície construïda:	3.095 m ²
Superfície urbanitzada:	8.679 m ²
Projecte:	2002-2003
Construcció:	2004-2006

La Colònia Güell així com la Cripta Güell d'Antoni Gaudí es troben envoltades de bosc i camps de conreu. A més, l'estructura urbana generada a partir de dos eixos principals ortogonals fa difícil una trobada amable i natural amb l'entorn. El solar de l'escola està delimitat per les traces de dues vies, i els terrenys que queden compresos entre els vials, la Colònia, l'escola Colònia Güell i la Cripta, es preveu que siguin destinats a zona verda.

S'ha plantejat una estructuració de terrasses enjardinades com a suport d'activitats diverses, fent que l'escola se situï en el terreny també de la mateixa manera, i es desenvolupi en successives plataformes on s'aniran situant els diferents cossos edificats.

Es proposa una escola infantil i primària en una sola planta per tal de facilitar l'ús de l'edifici als menuts i d'aconseguir una franca relació entre les aules i els espais exteriors.

La distribució del programa respon a un senzill esquema "en pinta" de funcionament comprovat, i format per un cos longitudinal on es va desenvolupant tot el programa servidor dels aularis, que se situen ortogonalment com a ales d'aquest cos. El passadís principal relaciona totes les parts de l'edifici i s'adapta al pendent del terreny mitjançant un sistema de rampes molt suaus amb replans que van donant als diferents passadissos dels aularis.

Aquestes ales transversals, paral·leles entre si, estan destinades majoritàriament a les aules i tenen orientació nord-sud. La dis-

posició de les obertures permet una il·luminació de l'aula perfecta sense problemes d'insolació, gràcies a les mesures de protecció adoptades: voladissos al sol de matí. En canvi els passadissos estan orientats a ponent.

Una de les decisions més importants és la situació de les dues zones, infantil i primària dins del conjunt. S'ha cregut convenient ubicar la zona infantil dels més petits a la part baixa del solar amb la consideració del pati com una part més del parc. Aquesta situació intenta mantenir o recuperar la situació idíl·lica de l'escola actual, els nens jugant dins el bosc.

En canvi, la gran pista esportiva exterior, pavimentada i dura, més associada a la zona de primària, se situa a la part superior del solar lligada al nou vial de cornisa; d'aquesta forma no s'interromp la continuïtat del parc i de la massa boscosa.

Totes les estances situades al cos longitudinal tenen les obertures situades a nord. Totes les cobertes, del gimnàs, del cos longitudinal i dels aularis, es plantegen planes amb acabat granular ceràmic.

VISITA D'OBRES

VESTIDORS D'UN CENTRE EDUCATIU A SANT CUGAT DEL VALLÈS

Arquitectes: Xavier Alba, a+b, Arquitectes
Col·laboradors: Ade Ivars, Jaume Moragues, Eduard Gutiérrez
Arquitecte tècnic: Josep Camps
Càlcul d'estructures: Jorge Blasco
Constructora: EDIGARA CONSTRUC, SL
Projecte: 2003-2004
Realització: 2004-2005

Aquest és un d'aquells projectes professionals que es podrien assimilar a anar al gimnàs a posar-se en forma. M'explicaré. L'exercici es tractava de construir els vestidors d'un col·legi, en un solar allargat, pràcticament pla, ben orientat al sud, i amb una gran capacitat: 8 vestidors per grups de 20 persones cadascun i dos per grups de 2-4 persones, dos despatxos, serveis i cambres d'instal·lacions.

El client va fixar unes premisses prèvies que inexcusablement s'havien d'acomplir. Un únic edifici desenvolupat en una única planta, amb un manteniment mínim, façanes d'obra vista, resistent al vandalisme propi dels alumnes, pràctic, sobri, i que donés resposta al servei de vestidors generals d'un col·legi de gairebé 1.000 alumnes.

L'esquema resultant era una única planta de grans dimensions, 50x18 m. La distribució va sortir pràcticament de manera immediata, però el problema era controlar la imatge, així com l'impacte visual d'un edifici d'aquestes característiques. En un edifici d'aquesta longitud la coberta pot tenir un paper decisiu a l'hora de compondre les façanes i donar-li un cert caràcter. És obvi el paral·lelisme de la solució de façana sud amb l'arquitectura d'una de les nostres "vaques sagrades", Glenn Murcutt,

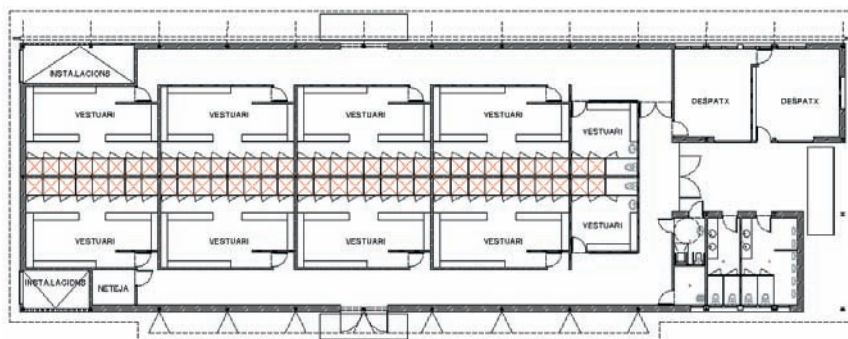
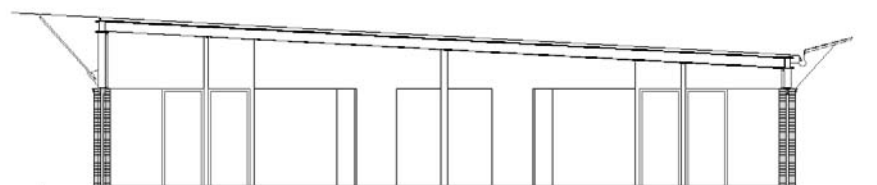
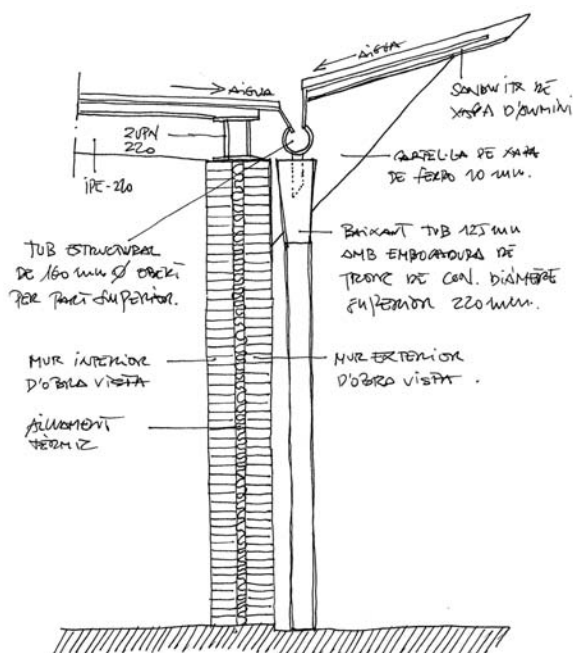

que fa pocs dies ens va regalar una conferència al COAC per explicar les seves últimes obres i la manera com entén l'arquitectura. El destí ens havia posat a l'abast la possibilitat, amb tota la distància que es vulgui, de fer un exercici en què Murcutt ens apuntava una direcció, una manera de fer i, si més no, aprendre alguna cosa d'ell.

Vàrem apostar perquè la coberta hi tingués un paper fonamental i és, sens dubte, l'element que marca els ritmes de l'edifici, compon façana amb la col·laboració lògica de les finestres i, és clar, dels elements que la sustenten. La recollida i el control de l'aigua que és capaç d'agafar un pla d'aquestes dimensions és, per lògica, un fet a tenir molt en compte. Un sol gest per la coberta i dues maneres diferents de volar-la des de l'edifici. Murcutt ens va donar les pistes per solucionar la façana sud, i ens va deixar la nord a nosaltres.

La recollida de les aigües pluvials es va convertir en un dels problemes a resoldre i com sempre que tenim una crisi al despatx, apliquem allò de "a grans mals, grans remeis". No volíem acabar component façana amb la típica canal penjada i uns quants baixants ubicats allà on menys nosa fessin. Per tant, aquesta recollida d'aigües va ser la solució del problema que ella mateixa havia generat. Es va incorporar com a element arquitectònic que formés part de la façana nord. Un tub estructural de 160 mm de diàmetre, obert per la part superior, amb la mateixa longitud de l'edifici, 50 m, que fa les vegades de canal i que queda sustentat per unes grans cartel·les triangulars, que a l'hora fan de suport del ràfec nord de la coberta. Els baixants s'agrupen en parells, amb un acabat de tronc de con.

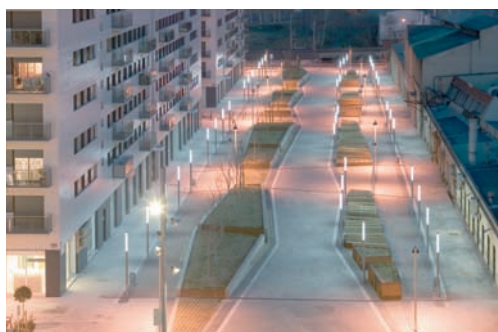
La resta són hores de vol, ofici, allò que s'agafa amb el pas dels anys i que millor o pitjor s'acaba fent. Gràcies, Glenn.

VISITA D'OBRES

URBANITZACIÓ DE L'ENTORN DE SEDUNION A MOLLET DEL VALLÈS

Gestió del projecte:	Conxa Bohigas, cap del Departament d'Obres, Serveis i Transports, Josep Ortiz, cap de la Secció d'Obres i Infraestructures
Equip redactor:	Carlos Freire de la Corte, arquitecte d'obra pública, Gemma Sánchez, arquitecta tècnica d'obra pública, Josep Maria Mompin, enginyer agrícola – paisatgista, Juan Botella, delineant
Direcció d'obra:	Carlos Freire de la Corte, arquitecte d'obra pública, Ademà Canela Comella Arquitectos Asociados - Oriol Ademà, Vallehermoso División Promoción, SAU
Promotor:	Ajuntament de Mollet del Vallès, Vallehermoso División Promoción, SAU
Projecte/Obra:	juny 2004/març 2006
Sup. construïda:	20.553,66 m ²
Fotografies:	Ajuntament de Mollet del Vallès, Wenzel – Josep Maria Molinos

L'acabament de l'activitat de l'antiga fàbrica tèxtil Sedunion va propulsar la transformació de la zona en un punt estratègic de la ciutat amb un ús residencial, d'equipaments i serveis, convertint aquest àmbit en un nou node comercial. El seu desenvolupament sorgeix de la necessitat, d'una banda, de donar continuïtat a l'eix de vianants format per la confluència de les dues ramblles, Can Fàbregas i Balmes, per a, així, reforçar la unió de l'estació ferroviària de Sant Fost amb el centre de la ciutat; i, per una altra, ampliar les infraestructures viàries adjacents amb la

finalitat de cohesionar el teixit de la xarxa municipal.

El projecte dona resposta a la urbanització d'un nou espai lliure públic format per l'últim tram de la rambla que se situa sobre una antiga riera, una plaça vinculada a un edifici d'equipaments municipals, i als vials adjacents. S'estableixen dos tipus d'actuacions diferen-

ciades: una de caràcter urbà vinculada als vials, i una altra més paisatgística, que respon a l'espai públic de la rambla i la plaça interior. La primera fa referència a la prolongació del carrer Itàlia, i l'ampliació de la secció útil dels carrers de la Riera, de Can Fàbregas i de la Ronda Can Fàbregas. La intervenció es troba pautada per ritmes funcio-

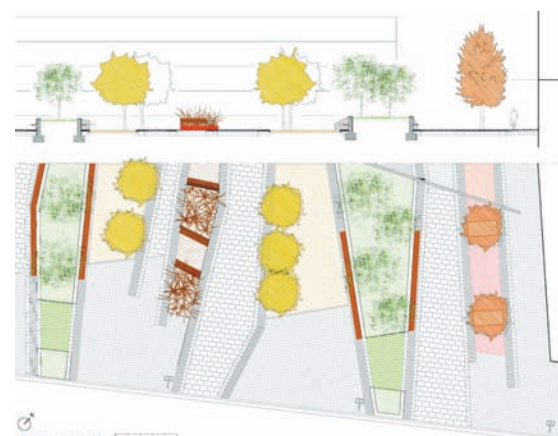
i un altre de formigó amb línies de diferents gramínies (*Miscanthus*, *Carex* i *Calamagrostis*) i tulbàlgies (*Tulbalghia violacia*), actuen com a cordons vegetals que permeten la coexistència de les diferents velocitats representades per l'au-

romputs puntualment per passos transversals emfasitzats mitjançant reixetes de recollida d'aigua, que intenten relacionar les façanes comercials afavorint la seva activitat.

Sobre una base de panot més vinculada a les façanes i que permeten modificacions en els serveis soterrats, les franges s'alineen una al costat de l'altra mitjançant encintats de llamborda negra antracita i rigoles de pòrtland blanc que emfasitzen els seus traços.

Així, les franges de llambordes ceràmiques vermelles es vinculen a les façanes dels edificis, com a possibles zones d'estar dels locals, amb la plantació d'uns liquidàmbars (*Liquidambar styraciflua*) de fulles vermelloses tardorencs. Les gro-

nals de l'enllumenat, la vegetació i el mobiliari urbà, o la separació de circulacions. Així, al carrer de la Riera i al carrer de les Llevadores, uns grans escocells vegetats amb un conjunt d'arbres i arbustos de fotínia (*Photinia fraserii* x *xarxa robin*) i l'enllumenat pauten l'aspecte més funcional del carrer a la vegada que estableixen límits de pas entre els vianants, el carril bici i la circulació rodada.

El mateix ocorre amb el carrer Can Fàbregas i la Ronda Can Fàbregas: un parterre elevat entapissat (amb *Westringia fruticosa*) com a base per situar les magnòlies piramidals (*Magnolia grandiflora*),

tovia, el carrer, l'aparcament, el carril bici i la vorera.

El plantejament més paisatgístic introdueix franges en el paviment que amb les seves formes i relleus volen al·ludir a la fluïdesa natural de l'aigua de les rieres sota les rambles, al seu vessament o estancament, i als solcs que deixa al seu pas. Tant a la plaça com a la rambla, s'alternen en aquestes franges irregulars, materials i vegetació de colors similars que delimiten i diferencien els espais, i acompanyen els moviments sinuosos dels vianants a la vegada que ordenen l'enllumenat i el mobiliari urbà. Aquests solcs o sediments només es veuen inter-

gues es relacionen amb zones de blanc i jocs infantils ombrejats per til·lers (*Tilia cordata*) de fulla bruna. Les verdes estan formades per murs de formigó amb bancs lineals i talussos de gespa arbrats amb falsos pebrers (*Schinus molle*) de fulla verda perenne. Les traces marrons componen zones d'estar mitjançant jardineres d'acer Tallin amb bancs i tarimes de fusta associades i plantades amb masses homogènies d'arbustos que entapissen. Finalment, les grises estableixen zones de pas i de circulació i d'em-bassament.

Carlos Freire de la Corte, arquitecte

Luis Alegre, a l'esquerra, i Lluís Lloveras.

INTERIORS

L'ESCALA A CONCURS

conversa amb **LUIS ALEGRE** i **LLUÍS LLOVERAS**

Avui parlem amb Luis i Lluís. El seu estudi, com el de la majoria de nosaltres, és de mida versàtil. Els va prou bé i bona part de la seva feina l'aconsegueixen gràcies als concursos que organitza l'administració. No fa gaire que van provar de fer un salt. Van estar a punt de guanyar un d'aquests grans concursos internacionals fets a mida per a les grans estrelles. És una història ben sucosa.

Qui compon el vostre estudi?

Nosaltres dos, que som companys de promoció, i des de fa uns anys també hi treballa Daniel Garcia, que ha acabat els estudis fa poc. Després hi ha una població flotant d'estudiants, depenent del treball, com passa a molts petits o mitjans estudis i, finalment, algunes col·laboracions externes, en estructures

o instal·lacions, suficients per a projectes de qualsevol mida.

Quins tipus d'encàrrecs teniu?

Generalment obra pública, obtinguda gràcies a concursos de currículum i avantprojectes.

Però això suposa que ja teníeu obra consistent d'abans.

Vam tenir sort de començar al 83, quan encara no era necessari passar sempre per concurs, i rebre petits encàrrecs, alguns dels quals no es van construir, fins que arribem a fer una escola i una comissaria a Badalona. Ens agafaren confiança, van veure que érem gent seriosa. Després, cap al 91, ja fem coses més importants, com l'edifici de documentació del carrer Balmes per a la policia nacional, l'escola d'Abrera o l'edifici a la Zona Franca, on s'havien de traslla-

dar per les Olimpíades les instal·lacions que la policia tenia a l'antiga Casaramona, a Montjuïc. Aquest últim es va fer en molt poc temps i, com en els edificis industrials que l'envolten, és l'estructura la que directament es converteix en arquitectura. Vam fer servir un mòdul de 7,2 per 7,2 metres, on hi caben 3 cotxes, o 4 cavalls, o 5 gossos, o moltes persones, que va permetre una construcció ràpida d'una retícula vista de formigó. També tenim algun encàrrec privat, o de cases unifamiliars, i, tot s'ha de dir, alguns projectes *alimenticis* en què intentem mantenir la dignitat. Però va ser l'edifici del carrer Balmes el que va agradar molt i ens va obrir les portes a molts encàrrecs directes fins a la normativa del 97 que obligava a concursar.

Quins avantatges i quins desavantatges té aquesta modalitat en què

Instal·lacions policials a la Zona Franca de Barcelona.

Edifici de documentació de la Policia Nacional al carrer Balmes de Barcelona.

abans d'arribar al concurs de projectes es seleccionen els participants pel currículum?

Avantatges: que és més legal que una designació directa. Desavantatges: que, com tot concurs, depèn de qui jutgi. A nosaltres ens ha anat bé. Dels últims sis, n'hem guanyat cinc. Vam perdre el primer, però vam aprendre què no s'ha de fer. S'han d'explicar les coses molt clares i l'edifici ha de funcionar bé. Són bastant objectius i no miren qui és qui. Als concursos grans o molt grans, on hi ha molts diners en joc, la cosa és diferent. Els despatxos importants, on hi treballa molta gent, es fan favors entre ells. Tu pots quedar segon o tercer o desè, si ho fas molt bé, però difícilment quedaràs primer. Hi ha molts interessos. No sempre és així, però ho notes. Sobretot a l'arquitectura actual gairebé sempre solen ser els mateixos, encara

que sempre surti gent jove que ho fa molt bé i guanya concursos, però abans la sorpresa era més possible que ara.

Expliqueu una mica millor què vàreu aprendre per guanyar-ne cinc de sis.

Als concursos no necessàriament guanyen les millors propostes. Una vegada, a l'exposició dels treballs presentats, en vam veure un que diríem que era millor que el nostre, però nosaltres havíem estat més hàbils. Li havíem posat la part de sostenibilitat que tocava, ens havíem preocupat que les façanes tinguessin un manteniment molt fàcil, etc. Coses que ells valoren molt. Les qüestions d'ús són considerades essencials en la valoració d'un edifici públic, mentre que els famosos difícilment poden pressionar un jurat format per funcionaris. Ara bé, se'ls ha d'explicar el projecte molt clarament. Molta gent es sorpren-

gué que ens acceptessin el projecte de l'escola de Gelida. És molt radical: un edifici tancat, que s'obre a patis interiors per tal d'evitar el soroll de l'autopista, poc vistós, ja que s'enfonsa en el terreny, i potser una mica car de construcció. Però els membres del jurat ho poden entendre si fas dibuixos clars i una memòria breu que emfasitzi les claus del projecte; en aquest cas la clau era protegir-se del soroll de l'autopista.

Però, no tot és guanyar el concurs...

Després, durant el desenvolupament s'ha de lluitar. En l'arquitectura s'ha de tenir paciència: el client, la construcció. Si és un encàrrec públic encara pots dialogar, però a la promoció privada hem arribat a perdre projectes grans per voler mantenir un mínim de dignitat. S'ha de tenir molta paciència, a no ser que sigui gent molt especial i de confiança. Finalment,

Casa a Fontpineda.

IES a Abrera

hom ha de renunciar si creu que no total. S'ha de fer un projecte suficientment potent perquè, encara que hi vulguin intervenir, allò bàsic es mantingui. Així hem fet alguns projectes que creiem que no estan malament. És igual que decideixin posar-hi una finestra diferent, com si un client particular, una vegada feta la casa –i com és normal que amb el temps passi– la reforma. Aguantarà si l'estructura formal és forta.

A més dels concursos de currículum, suposo que participeu en d'altres.

Ens interessa presentar-nos a concursos per aprendre. Preferim els públics d'idees, amb lema, perquè amb nom tindríem poques possibilitats. Curiosament, a Catalunya és més difícil que ens seleccionin, a no ser que hi hagi jurats de fora, potser perquè la nostra manera de fer, volums rotunds d'aspecte aus-

ter, és una mica aliena a l'estil de Barcelona i no agrada. Sembla massa elemental, quan és després d'expressar-nos molt el cap que arribem a una solució depurada, amb un ordre clar de planta i secció, on s'eviten les referències a llenguatges particulars. Tenim més sort a concursos estatals.

Concretant una mica, ens podríeu explicar la vostra experiència en un gran concurs internacional, com va ser el del palau de congressos de Mallorca?

En aquest vam fer jocs de mans, perquè als concursos s'ha de ser una mica eixerit i nosaltres volíem anar a totes, per veure si podíem pujar de categoria i fer alguna cosa més gran que escoles i Caps (no llencem la tovallola). Hom s'hi ha de posar en cos i ànima. Ja saps que no guanyaràs, però tampoc no és qües-

tió de perdre el temps. Ens vam presentar amb el despatx de Toni Barceló i Bàrbara Balanzó (que són mallorquins) i, quan ens vam plantejar si haviem de presentar els textos, curiosament ells van fer la reflexió que era millor fer-ho en castellà, perquè els membres del jurat no pensessin que érem locals. No érem de Barcelona, tema clau. Quant al lema, vam tenir clar que havia de ser una referència culta, cosa que sempre dóna bon resultat. Vam escollir *El sol del membrillo*, el títol de la pel·lícula de Víctor Erice sobre el pintor Antonio López. I, sorprenentment per nosaltres, vam guanyar per unanimitat la primera fase, que consistia en un concurs internacional obert i sota lema per seleccionar dos equips. Però la sorpresa d'ells va ser més gran quan obrien el sobre i, en veure Alegre, Lloveras, Barceló i Balanzó, es van preguntar, però, i aquests, qui són?

IES a Sant Fost.

IES a Gelida.

Ja! Ja! Ja!

De Barceló algú va dir que li sonava el nom, que era de l'illa. Al president Matas el va alegrar molt que guanyés un arquitecte de casa i ens va trucar per comunicar-nos el resultat.

La segona part consistia en competir els dos seleccionats, l'altre va ser Carles Meri, amb un assortiment de figures (Perrault, Moneo, Souto de Moura, Mangado, Navarro Baldeweg i Rogers). Ara s'havia d'exposar el projecte, per ordre de sorteig, a un jurat mixt de polítics i arquitectes locals i estrangers, de 13 membres. Nosaltres pensàvem que no hi havia cap possibilitat, però ens vam dir que ho havíem de fer bé, que havíem de jugar fort, al màxim de les nostres possibilitats. S'havia de portar una maqueta, i dels trenta mil euros del premi de la primera part n'hi vam invertir la meitat. També s'havia de fer un *power-point* per a l'explicació.

I durant aquest temps no vàreu tenir temptacions de canviar cap cosa del projecte?

Sabíem que hi havia coses del projecte que no funcionaven de cara a l'explicació i també que s'havia posat en dubte la idoneïtat acústica de l'auditori principal. Vam consultar aquest problema amb el despatx d'Higini Arau, i vam redimensionar la sala. La qüestió era que havíem fet una proposta contundent. El més important a l'arquitectura és el lloc, i més a la badia de Palma. L'edifici tenia un front obert al mar de 400 metres de llargària que tendia a crear un darrere. Però nosaltres pensàrem que no podia ser que impedís la relació de la resta de la ciutat amb el mar i vam fer l'esforç, ajustant les dimensions, de col·locar les peces transversalment, per tal que l'edifici permetés certes transparències i la permeabilitat de l'activitat de la ciutat.

Com va anar la presentació?

L'explicació la va fer en Barceló, per aprofitar la carta mallorquina, i la vam preparar com si fóssim professors que han de donar una lliçó magistral, amb assaigs inclosos. Era molt visual, per facilitar la comprensió dels estrangers. Començàvem amb la imatge del quadre al qual feia referència el lema i les paraules d'Antonio López: "condensar el tiempo en un instante, en un lugar concreto, atrapar la luz". Sortien imatges de Mallorca i s'explicaven les diferents escales en què s'integrava l'edifici: a la de la ciutat en distàncies llargues, una massa de llums i ombres, a la del gruix de l'edifici en distàncies mitjanes, i la qualitat tàctil del material que adquiria en les pròximes. Tot s'il·lustrava amb imatges mediterrànies i d'edificis històrics primitius, perquè proposàvem uns grans *brise-soleil* on

Imatge del projecte presentat al concurs per al nou palau de Congressos de Mallorca, finalista.

t'hi podies ficar, que eren espais en si, i sempre amb les vistes de la badia i la relació amb la geografia. A una part del jurat –sobretot els estrangers– els agradava tot això, es notava, i, en acabar, quan se'ns va recordar el problema acústic, sorpresa!, presentàrem la nova secció.

I quin va ser el resultat?

Aquell matí nosaltres vam sortir tranquils, pensant que havíem fet tot el possible, que havíem quedat bé, però que les possibilitats de guanyar eren mínimes. El veredict s'havia de saber l'endemà a les dotze, però van dir que el posposaven fins a les dues, i finalment no va ser fins a les cinc que el president Matas donà el resultat en una roda de premsa. Després ens va arribar el que va passar a les deliberacions. Van ser eliminats, en un primer torn, els avantprojec-

tes de Rogers, Perrault, Navarro i Meri; en les votacions successives van caure primer Moneo i posteriorment Souto de Moura, i vam arribar a la final Mangado i nosaltres. Després d'una "forta discussió", en paraules del degà del Col·legi d'Arquitectes de Balears, Lluís Corral, i després de successives votacions, el jurat va decidir escollir la proposta de Mangado, per sis vots a cinc, una abstenció i un vot en blanc, valorant principalment la seva experiència en edificis similars, com l'Auditori de Pamplona o el d'Àvila. La memòria del projecte guanyador deia, fixa-t'hi bé, "que el edificio es festivo y muy mediterráneo, y tiene forma de un gran pez yacente varado a la orilla del mar". Bé, el cas és que vam estar a punt de guanyar.

Com us ho vàreu prendre?

Nosaltres no hi érem, perquè aquell dia

havíem d'explicar als veïns del Carmel la proposta per a la reforma de la seva escola. Ens ho van comunicar just abans de començar la reunió. Del matí a la tarda, va ser com passar del cel a l'infern. Imagina't una veu rogallosa d'un veí i aquest diàleg:

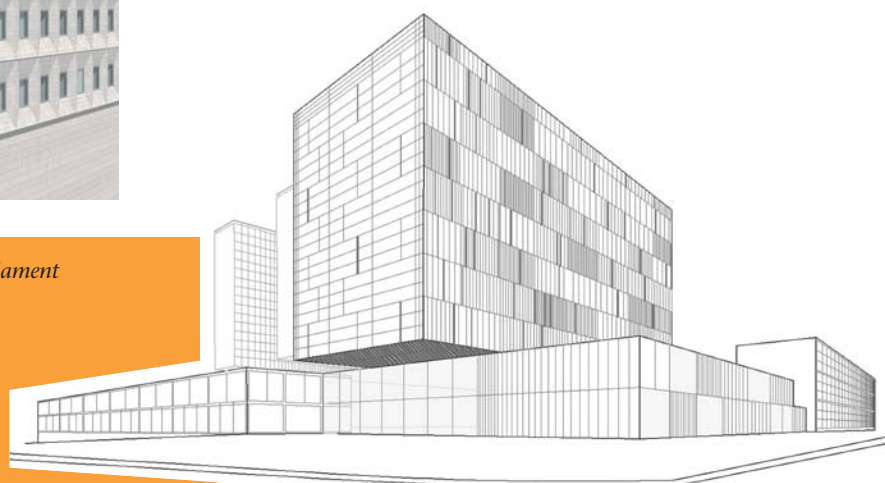
- Qui m'assegura que això no cau ?
- Jo, jo signo el projecte.
- Ah!, tu el signes? Bé ens quedem amb la teva cara.
- I en sortir.
- Però, hi aniràs tu, a l'escola?
- No sóc professor, però assistiré a la inauguració.
- Sí?... ens quedem amb la teva cara.

I teniu alguna altra experiència semblant?

Un altre concurs important va ser el del Parlament d'Andorra. Vam treballar intensament durant varies setmanes. A la

Imatge del projecte presentat al concurs per a la nova seu del parlament d'Andorra, reconegut amb un accèssit.

Projecte per al nou edifici de l'ETSEIB, amb Jaume Sanmartí (2on classificat).

roda de deliberacions estàvem molt ben situats i finalment (la vida és així) el jurat es va decidir per un altre projecte, una mica allunyat de les condicions del lloc i de la difícil topografia, però que semblava fet per bons professionals. Segurament el projecte haurà de canviar molt. I, sí, és clar, com que són bons professionals, amb bons despatxos, amb molta gent, encara que no ho hagin fet abans, finalment arribaran a una solució bona. A vegades, per inseguretat, sembla que es premiï més l'arquitecte, o possible arquitecte, que el projecte.

Però això deixa en evidència els concursos i els jurats.

No és tan clar. El responsable del premi o l'obra que s'ha de realitzar és el jurat, és una responsabilitat, però hi ha de tot, i nosaltres estem aquí per apren-

dre i comunicar-nos. Una cosa molt molesta és que de vegades els projectes no s'exposen, i a Barcelona és massa habitual. Els concursos haurien de ser seriosos de veritat, i si tenen un candidat clar que no facin treballar els altres inútilment. Com deia abans, hi ha projectes guanyadors que no tenen res a veure amb el que es construeix després, perquè s'han fet ràpid, pensant que ja es treballarà després del concurs. Però bé, ho fem finalment només perquè ens agrada l'arquitectura, encara que el mínim seria poder veure què s'ha presentat, per comparar i aprendre dels altres. Sempre ens queda l'esperança dels *outsiders*, com deia fa poc Paco Alonso en una entrevista, citant Samuel Beckett: "La verdad necesita tiempo para envejecer, la verdad tarda en ser verdad".

I quina és la veritat per vosaltres?

El lloc i la construcció són essencials. L'ús pot canviar. El temps i la moda és el que canvia. Finalment allò important d'un edifici n'és l'estructura formal. Com deia Carles Martí en una altra entrevista, l'aspiració és a l'anonimat. Clar que això en realitat és aspirar a massa, perquè arribar a l'anonimat és haver arribat a ser alguna cosa i amb valor general. Estudiar i treballar. Sobrietat i prudència. Ja ho deia Alejandro de la Sota: "La arquitectura consiste en organizar, cerrar y cubrir y si además eres un artista, ya saldrá en la obra". Si de cas, aspirem, com la millor modernitat, a ser atemporals.

Rafael Diez, arquitecte

Rafael Masó i Valentí, arquitecte (1880-1935)

Diversos autors

Ed.: Fundació La Caixa (Barcelona), 2006. Pàgines: 156. Preu: 20 euros.

Rafael Masó i Valentí, arquitecte (1880-1935) és el catàleg de l'exposició dedicada a la figura de l'arquitecte que, malgrat el seu prematur traspàs als 55 anys, va deixar més obra de tot tipus a Girona i les seves comarques. La mostra –i el catàleg, amb el mateix títol– és una de les activitats de l'Any Masó, organitzades per commemorar el centenari de la llicenciatura acadèmica a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona l'any 1906. El llibre desglossa exhaustivament i acurada, i des de tres perspectives diferents, la vida i l'obra de l'arquitecte gironí. La historiadora Raquel Lacuesta i l'arquitecte Lluís Cuspinera –comissaris de l'exposició– repassen la figura del Masó estudiant, espòs i veí de Barcelona –també va deixar obra a Terrassa, Canet i Cerdanyola–, les seves relacions amb els clients i col·legues –Jeroni Martorell i Joan Rubió, entre d'altres– i el conjunt de la seva trajectòria professional. L'arquitecte Joan Tarrús i l'escriptor i pintor Narcís Comadira analitzen, projecte a projecte, el sentit de l'arquitectura en l'obra de Masó com a exponent de la primera generació del noucentisme, amb Pericas, Goday i Martorell. Finalment, Josep Casamartina descriu puntualment la faceta artística i de creació –elements decoratius, funcionals i arquitectònics– en el capítol *L'obra primmirada, Rafael Masó i les arts aplicades*. En els apartats dedicats als clients i als tipus funcionals s'hi relacionen també, amb fotos, plànols i dibuixos, més de 130 edificis –escoles, centres assistencials, culturals i recreatius, arquitectura religiosa, industrial, comercial i de serveis, pública, funerària, rural, senyorial, urbana i les remodelacions– seleccionats d'entre les 200 obres i escriu construïdes per Masó al llarg de la seva vida. S'hi inclouen fitxes de mobiliari i elements arquitectònics d'interiorisme. Exposició i catàleg han estat realitzats per l'Obra Social de la Caixa amb la col·laboració, entre d'altres, de la Demarcació de Girona del COAC.

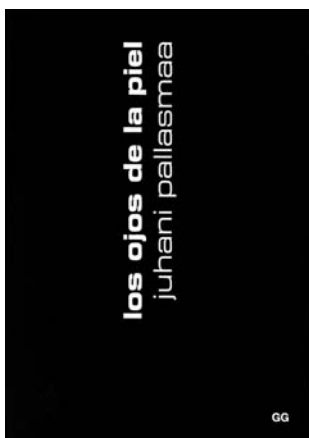

Teoría del proyecto

Helio Piñón

Ed.: Edicions UPC (Barcelona), 2006. Pàgines: 226. Preu: 29,50 euros.

Teoría del proyecto articula les idees plantejades –qüestions bàsiques del projecte d'arquitectura en l'àmbit de la modernitat– en un curs de postgrau impartit a la l'Escola de València, les aportacions professionals de particulars i el material bàsic de projectes desenvolupats en el Laboratori d'Arquitectura de l'ETSAB en els últims anys. El resultat és l'exposició d'una teoria que explica aquells aspectes de l'arquitectura que no tenen interpretació des de la sensatesa. En aquest sentit, el llibre és un al·legat contra un tipus d'arquitectura-espectacle producte de pactes entre polítics i arquitectes “estrella” i és també una defensa categòrica de l'arquitectura “acceptable” que s'esforça a fer molts professionals. En la introducció, Piñón denuncia que una mínima part dels projectes que es construeixen tenen quelcom a veure amb l'art, mentre que “les aberracions visuals i constructives més grans, les més agosarades extravagàncies i malbarataments es perpetren en nom de l'art”. El llibre planteja sis blocs temàtics de reflexions –*Modernidad y proyecto, La forma moderna, Idea y forma, Forma y materia, Proyecto, lugar y tiempo* i *Proyecto y sociedad*– que es simultaniegen amb les imatges de 21 projectes –a les pàgines senars– de tot tipus recentment desenvolupats en el Laboratori i que han estat especialment seleccionats perquè exemplifiquen les actituds i els criteris de les reflexions exposades. Helio Piñón (Onda, Castelló, 1942) –des de 1979 catedràtic de Projectes d'Arquitectura de l'ETSAB– ha escrit més d'una dotzena de llibres, l'últim dels quals publicat l'any passat: *El proyecto como (re)construcción*. Entre 1967 i 1997 va desenvolupar nombrosos projectes amb Albert Viaplana. Doctor arquitecte, ha estat membre fundador de la revista *Arquitectura Bis* i ha pronunciat centenars de conferències, moltes a països sud-americans. L'any 1999 va fundar, juntament amb Nicanor García, el Laboratori d'Arquitectura de l'ETSAB.

Los ojos de la piel. La arquitectura y los sentidos

Juhani Pallasmaa

Ed. Gustavo Gili (Barcelona), 2006. Pàgines: 84. Preu: 19 euros.

Històricament, pensadors i filòsofs han considerat la vista per sobre de la resta dels sentits. Per exemple, ja Heràclit descrivia els ulls com a “testimonis més exactes que l'oïda”. L'arquitecte Juhani Pallasmaa (Hämeenlinna, Finlàndia, 1936) considera que aquesta preeminència de la vista propicia el distanciament i l'aïllament i que molts aspectes de la patologia de l'arquitectura corrent actual poden ser entesos a través d'una anàlisi de l'epistemologia dels sentits; és a dir, “l'art de l'ull” ha creat edificis imponents i dignes de reflexió però no ha facilitat l'arrelament humà en el món. En aquest sentit, la inhumanitat de l'arquitectura –i de la ciutat– contemporània pot ser entesa com un desequilibri del sistema sensorial de les persones. Recentment, en una entrevista publicada en el diari *El País*, Pallasmaa criticava amb contundència “l'arquitectura retiniana” perquè emfasitza l'individu –en especial l'arquitecte estrella– i aniquila les estructures culturals. En sintonia amb la frase de Goethe que “les mans volen veure, els ulls volen acaronar”, *Los ojos de la piel* reivindica el sentit del tacte considerant que totes les experiències sensorials –inclosa la vista– són maneres de tocar. Com que el llenguatge del moviment modern ha estat incapaç de penetrar en la superfície del gust i dels valors populars, cal cercar una arquitectura capaç d'embolcallar l'individu en totes les seves dimensions sensorials per recuperar “records, somnis i imaginació”. Pallasmaa, membre del jurat dels últims premis FAD, finalitza el seu llibre fent una crida a la necessitat urgent de mantenir el valor de la integritat –en l'edifici i en l'arquitecte– tal com va reclamar Frank Lloyd Wright fa més de mig segle.

ARQUITECTURA
Arquitectes

Richard Rogers, complete works: volume three
Kenneth Powell
Ed.: Phaidon (Londres, Nova York), 2006. 91,35 €

40 architects around 40
Jessica Cargill Thompson
Ed.: Taschen (Colònia i altres ciutats), 2006. 9,60 €

Sauerbruch Hutton archive
Matthias Sauerbruch, Louisa Hutton
Ed.: Lars Müller (Baden, Suïssa), 2006. 67,69 €

Anuário arquitetura 09
José Manuel das Neves
Ed.: Caleidoscópio (Casal de Cambra, Sintra, Portugal), 2006. 28,65 €

Tipologies

Sketch casa. Esbozos en la arquitectura residencial
Josep Maria Minguet (ed.)
Ed.: Instituto Monsa de Ediciones (Sant Adrià de Besòs), 2006. 37,50 €

Arquitectura de guarderías
Pilar Chueca
Ed.: Leading International Key Services (Barcelona), 2006. 45 €

Nueva vivienda urbana
Hilary French
Ed.: Gustavo Gili (Barcelona), 2006. 38,37 €

Arquitectura para la cultura
Carles Broto
Ed.: Links (Barcelona), 2006. 45 €

Arquitectura de casas. Houses now
Carles Broto
Ed.: Links (Barcelona), 2006. 34 €

Nuevos bloques de apartamentos
Carles Broto
Ed.: Links (Barcelona), 2006. 34 €

Arquitectura de cristal
Brent Richards, Dennis Gilbert (fot.)
Ed.: Blume (Barcelona), 2006. 43,27 €

Teoria

Forma: pensament. Interaccions entre pensament filosòfic i arquitectònic
Autors diversos
Ed.: Enginyeria i Arquitectura La Salle (Barcelona), 2006. 17,31 €

URBANISME I TERRITORI

Cities divided: spatial segregation in urban Africa
Sergio-Albio González (ed.)
Ed.: Acophe (Barcelona), 2005. 24,04 €

Four elements: a landscape project between art and nature
Massimiliano Floridi, Giacomo Delbene, Lala Meredith-Vula
Ed.: Actar (Barcelona), 2006. 24,04 €

Normativa urbanística metropolitana
Mancomunitat de Municipis. Àrea Metropolitana de Barcelona
Ed.: Àrea Metropolitana de Barcelona, Mancomunitat de Municipis (Barcelona), 2006. 26,59 €
Una nueva cultura del territorio
Àlex Tarroja, Roberto Camagni (coords.)
Ed.: Diputació de Barcelona (Barcelona), 2006. 24,04 €

Plans molt especials
Miquel Corominas, Joaquim Sabaté, Adolf Sotoca
Ed.: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (Barcelona), 2006. 38,46 €

TÈCNQUES

Construction materials manual
Manfred Hegger, Volker Auch-Schwelk, Matthias Fuchs, Thorsten Rosenkranz
Ed.: Birkhäuser (Basilea, Boston), Detail (Berlín, Munic), 2006. 127,88 €

Aprendiendo estructura a través de 11 casos inéditos
Asociación de Consultores de Estructuras (coord.)
Ed.: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona (Tarragona), 2006. 20 €

BRAMONA

Des de 1965

Despreocupa't a l'hora d'imprimir els projectes.

Pensa, crea, i dibuixa,

nosaltres fem la resta.

- imprimim 20 metres per minut
- recollim i entreguem sense càrrec
- adaptem el nostre horari a les vostres necessitats (consulteu condicions)
- oferim facilitats de pagament a través de la Cooperativa
- instal·lem de forma gratuïta el software de visualització i impressió remota Reprodesk

SOCIS
COL·LABORADORS
DE LA COOPERATIVA
D'ARQUITECTES
JORDI CAPELL

Els centres d'impressió dels arquitectes

BRAMONA IMPRESSIÓ DIGITAL
Muntaner, 215 • 08036 BCN
Tel. 93 439 65 61
clients@bramona.com
BRAMONA REPROGRAFIA
Ptge. Lluís Pellicer, 14 • 08036 BCN
Tel. 93 419 03 93
reprografia@bramona.com
BRAMONA SERVEIS GRÀFICS
Consell de Cent, 195 • 08011 BCN
Tel. 93 454 00 20

10 de setembre

NOVA PUBLICACIÓ SOBRE PAISATGE

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, del qual el COAC n'és fundador i membre ha presentat el butlletí digital *Paisatge-e*, una nova publicació bimestral d'opinió, informació i conscienciació al voltant del paisatge a Catalunya. Es pot accedir als continguts del butlletí digital des de la següent adreça: www.catpaisatge.net/cat/documentacio_butlleti.php

12 de setembre

CIUTATS PROTAGONISTES

L'any 2050 un 75 per cent de la població mundial viurà en ciutats. Aquesta és una de les premisses de l'exposició central de la Biennal d'Arquitectura de Venècia, *Ciutats, arquitectura i societat*, que té a l'arquitecte Richard Burdett com a comissari. Els reptes de futur i la situació actual de 16 grans urbs de tot el planeta, entre les quals hi figura Barcelona, estan recollits en aquesta mostra.

13 de setembre

AJUDES A LA REHABILITACIÓ

Els propietaris d'un habitatge de més de 15 anys que vulguin rehabilitar-lo podran obtenir una subvenció del 25 per cent del cost de les obres –amb un màxim de 2.280 euros–, segons estableixen les ajudes recollides al pla estatal de l'habitatge que acaben d'entrar en vigor.

EL TREBALL DE MARTÍN MENIS

El treball de l'arquitecte canari Fernando Martín Menis és analitzat en un article que signen Fredy Massad i Alicia Guerrero al suplement *Culturas* de *La Vanguardia*. Entre d'altres coses, destaquen que la seva obra, tot i les seves reminiscències locals, “adquireix des de la preservació i explotació d'allò que és propi una dimensió integrable en allò que és global”.

14 de setembre

HIVERNACLE REHABILITAT

L'Institut Municipal de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona portarà a terme una rehabilitació integral de

l'Hivernacle del parc de la Ciutadella, que forma part del catàleg patrimonial arquitectònic i històric de la ciutat i que fou construït l'any 1884 per Josep Amargós Samaranch per a l'exposició universal de 1888. Està previst que els treballs comencin al 2007 amb la rehabilitació de la coberta i els elements ornamentals, entre d'altres accions, segons que publica *El Periódico*.

OPOSICIÓ VEÏNAL

Les quatre associacions de veïns afectades pel pla de reforma de la plaça de les Glòries elaborat per l'Ajuntament de Barcelona han expressat el seu rebuig a la proposta municipal i han manifestat la seva preocupació davant de l'aprovació definitiva del pla sense que hagi estat consensuat amb les plataformes veïnals.

15 de setembre

SOBREOCUPACIÓ DEL TERRITORI

El Vallès Oriental és la

comarca de l'entorn de Barcelona amb la proporció més elevada de construcció d'habitatges unifamiliars entre 1985 i 2005, segons un estudi que han realitzat el geògraf Francesc Muñoz i l'ambientòleg Marc Sagues per a la UAB. En aquest període, el creixement demogràfic de la comarca ha estat d'un 40 per cent –el que suposa un augment de 110.000 habitants–, mentre que la construcció d'habitatges s'ha incrementat en un 35 per cent –uns 52.000 nous habitatges de tot tipus–, tal com publica *El Periódico*.

RECORDANT MASÓ

El conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, Joaquim Nadal, signa un article al *Diari de Girona* on recorda el treball de Rafel Masó i el conjunt d'activitats que integren l'any dedicat a la seva figura, impulsat per la Demarcació de Girona del COAC i l'Ajuntament de la ciutat, amb la col·laboració de la mateixa Generalitat. Els actes proposats –afirma Nadal– “adquireixen una gran dimensió i atorguen a l'arquitecte gironí un paper central i rellevant, que ha de permetre superar la presumpta marginalitat

secundària amb que és mirat amb ulls de Barcelona”.

16 de setembre

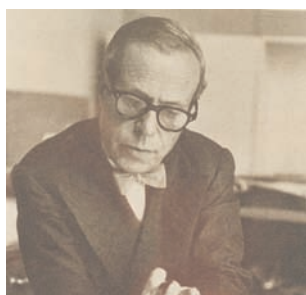
EDIFICIS CENTENARIS DE MANRESA

Un 16 per cent dels 8.533 edificis que hi ha a Manresa tenen més de cents anys, segons fonts municipals consultades pel diari *Regio7*. El diari recull també les opinions sobre aquesta problemàtica del delegat del Bages-Berguedà de la Demarcació de Barcelona del COAC, Lluís Piqué.

MOR JOSÉ BEDOYA AYUSO

L'arquitecte, que estava col·legiat des del 21 de gener de 2003, ha mort a Palència a l'edat de 45 anys.

18 de setembre

SERT A MADRID

L'exposició *Sert. Medio siglo de arquitectura, 1928-1979*, que exhibeix la Fundación COAM, mostra a Madrid un centenar de projectes i obres de l'arquitecte. La

mostra, patrocinada per la Fundació Caixa Catalunya i que compta amb Josep Maria Rovira i Jaume Freixa com a comissaris, repassa l'obra de Josep Lluís Sert a través de tres grans apartats, en els quals destaquen maquetes i projeccions amb els seus projectes més destacats on va plantejar els principis formals del moviment modern. L'exposició anirà després a Alacant i Sevilla.

PREMIS ATEG

Les Caves-Mas Igneus, a Gratallops, dissenyades per Alfons Soldevila han estat finalistes de la quarta edició dels Premis ATEG de Galvanització en construcció, atorgats amb caràcter biennal per l'associació espanyola del sector.

19 de setembre

UN NOU HOSPITAL DEL MAR

L'arquitecte Albert de Pineda és l'autor del projecte de reforma i ampliació de l'Hospital del Mar de Barcelona que permetrà duplicar-ne àmpliament la superfície útil. El projecte preveu l'enderrocament dels dotze pavellons actualment distribuïts de forma perpendicular a una i altra banda del gran passadís central que connecta els

dos accessos del centre. Per substituir-los s'aixecaran quatre nous pavellons (dos a cada banda) de cinc plantes –dues de les quals soterrades– cadascun, segons informa el diari *El País*.

XXX CURSET DE L'AADIPA

José Luis González Moreno-Navarro dirigirà el XXX Curset de Patrimoni que es desenvoluparà el desembre de l'any que ve amb el lema *Teoria i realitat de la conservació del Patrimoni Arquitectònic*. La proposta, aprovada en la reunió de l'AADIPA, planteja debatre la situació actual derivada dels recents canvis polítics i acadèmics –evolució de les teories de la Carta de Venècia a la de Cracovia– i la seva incidència en el resultat de les intervencions de protecció del patrimoni. Es convidarà especialment a arquitectes i especialistes en general de la conservació i restauració i a polítics i els seus assessors, així mateix arquitectes o d'altres professions. José Luis González Moreno-Navarro és professor de Construcció de l'ETSAB.

20 de setembre

PLANS URBANÍSTICS MÉS COMPLETS

Els nous plans urbanístics i els que es reformin a partir d'ara hauran d'incloure una previsió sobre la mobilitat de trànsit que generin i les mesures necessàries per atendre-la adequadament, segons un decret aprovat pel govern de la Generalitat. Així, els plans hauran d'indicar el nombre de vials per a vehicles, vianants i carrils bici, així com també les zones d'aparcament i la xarxa de transport públic necessària per a la mobilitat previsible segons població i superfície.

S'INICIA LA CONSTRUCCIÓ DEL NOU MERCABARNA-FLORE

L'arquitecte Willy Müller és l'autor del projecte del nou edifici Mercabarna-flor, a Sant Boi del Llobregat, concebut no únicament com un espai de compra i venda, sinó com un veritable centre de negocis de 16.000 metres quadrats on les flors rebran llum i fred per a la seva conservació. Müller afirma estar especialment satisfet amb la coberta descendent de l'edifici, que arriba fins el terra.

ENTREVISTA A XAVIER RODRÍGUEZ

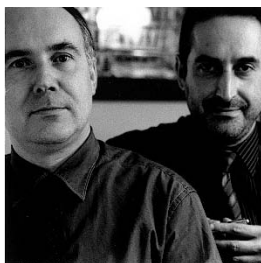
L'arquitecte, encarregat de dissenyar el monument que s'instal·larà a Tortosa per tal de representar a les gents de las terres de l'Ebre, és entrevistat al *Diari de Tarragona*. Rodríguez afirma que el Canyus (fruit d'un joc de paraules entre canya i nus) juga amb tres idees bàsiques: les manifestacions populars en contra del transvasament de l'Ebre; el nus com a element simbòlic d'aquest rebuig i, en darrer terme, els elements vegetals propis del paisatge típic de l'Ebre.

21 de setembre**EL DOMINI DEL LLENGUATGE**

Aquest és el títol d'un article dedicat a la trajectòria professional de Josep Llinàs que Antón Garcia-Abril signa al suplement *El Cultural* del diari *El Mundo*. Defineix Llinàs com un arquitecte "de rereguarda, d'aquells que saben recollir allò que és millor dels esdeveniments per depurar els procediments i els llenguatges".

DILMÉ I FABRÉ A TERRASSA

Aquests dos arquitectes es van adjudicar el concurs per a l'elaboració del projecte d'ampliació de la

caixa escènica del Teatre Principal de Terrassa. Xavier Fabrè i Lluís Dilmé s'encarregaran també del projecte de rehabilitació global de l'edifici del teatre, així ho publica el *Diari de Terrassa*. Està previst que les obres d'ampliació de la caixa escènica comencin el 2007.

L'ARQUITECTURA QUE FA CIUTAT

Aquest és el títol d'un article d'opinió que Josep Martorell signa al diari *El Punt*, on defensa el caràcter respectuós de la torre Agbar i de l'edifici de Gas Natural amb la ciutat de Barcelona, tot i exercir com a noves icones de la capital catalana. Com a exemple oposat, d'arquitectura que no fa ciutat, l'arquitecte hi posa Diagonal Mar.

22 de setembre**UN CANVI NECESSARI**

L'arquitecta Ariadna Álvarez signa un article d'opinió al diari *El Punt*, on lamenta que les immobiliàries continuïn "venent i construint habitatges amb els mateixos esquemes dels

darrers 40 anys, una arquitectura comercial en què molts arquitectes treballen per millorar-la, però necessitem referents per tenir la força del canvi, com ho va ser el GATCPAC el 1930".

23 de setembre**PREMI PER A L'EDIFICI VELES E VENTS**

La seu VIP de la Copa Amèrica a València, dissenyada per David Chipperfield i l'estudi barceloní b720 (Fermín Vázquez, Ana Bassat i Adriana Plasencia) ha estat guardonat amb els Leaf Awards, atorgats pel *Leading European Architects Forum*. L'edifici, també conegut com a *Fodereck*, ha obtingut el premi al millor projecte global.

25 de setembre**TREBALLAR A L'ESTRANGER**

El diari *Avui* dedica un article al despatx d'arquitectes i enginyers Destal, amb seu central a Cardedeu i encapçalat per l'arquitecte suís Bernard Vichet. Aquesta firma, que segons Vichet busca l'evolució dels estàndards de la construcció treballant de forma artesanal des del taller de disseny, desenvolupa un 80 per cent de la seva activitat fora de

Catalunya. Així, ha construït complexos industrials o seus empresarials a Xangai, Moscou, Ginebra, París o l'Havana.

27 de setembre**ENTREVISTA AL DEGÀ**

Jordi Ludevid és entrevistat en un especial del suplement *Catalunya construye* d'*El Periódico* dedicat al nou Codi Tècnic de l'Edificació (CTE). Entre d'altre coses, afirma, sobre la nova normativa, que pot esdevenir una eina molt útil per als professionals, tot i que caldrà esperar a la seva aplicació. Destaca també l'elevat nivell d'exigència que suposarà per a tots els agents implicats i el treball de difusió que està portant a terme el COAC que ja ha permès que uns 2.000 arquitectes hagin assistit a jornades informatives sobre els documents bàsics corresponents a les exigències bàsiques que han passat a ser obligatòries de forma excloent.

FAD INDEPENDENT

Beth Galí, presidenta del Foment de les Arts i del Disseny, signa una carta que publica el diari *El Punt* on desmenteix qualsevol adscripció política de l'entitat i reafirma al seva independència enfront

d'una notícia publicada dies abans pel mateix diari on s'afirmava que ERC s'havia apropiat a determinats arquitectes crítics amb el model desenvolupat a Barcelona en els darrers anys, entrant, també, al FAD.

28 de setembre

ARQUITECTURA CATALANA?

Aquest interrogant és el punt de partida d'un article d'opinió que Arnau Puig signa al suplement *Cultura* del diari *Avui*. Arran de dues exposicions a les quals ha tingut una participació directa el COAC:

Arquitectura catalana al món i G.A.T.C.P.A.C 1928-1939. Una nova arquitectura per a una nova ciutat, l'autor planteja la seva reflexió fins a arribar a la conclusió que el fet de realitzar una arquitectura de l'adequació seria el principal tret específic de l'arquitectura catalana contemporània.

RECONeixEMENT A MONEO

L'arquitecte Rafael Moneo ha estat guardonat amb la Medalla d'Or de

l'Arquitectura Espanyola pel "seu rellevant exercici professional i els seus mèrits en la projecció internacional de la professió".

PROFESSIONALS EMERGENTS

El Centre Cultural Joaquim Xirau, que ha dissenyat per al casc antic de Figueres l'arquitecte Enric Ruiz-Geli, coronat per un feix de barres de vidre de policarbonat de 50 metres d'alçada; la reforma de l'Ajuntament de Manresa, obra d'ADD+arquitectura (Bailo i Rull) o la biblioteca del barri barceloní de Sant Antoni, dels olotins RCR (Aranda, Pigem, Vilalta), són tres dels projectes que Rosario Fontova esmenta en un article a *El Periódico*, que repassa els darrers projectes d'alguns dels arquitectes catalans que han format part de la celebrada exposició del MoMA. El projecte de Ruiz-Geli per a Figueres, que aprofitarà l'energia cinètica, és detallat en un altre article que publica el dia abans (27 de setembre) el *Diari de Girona*.

29 de setembre

REFORMA DE LA GARDUNYA

L'estudi de l'arquitecta Carme Pinós s'ha adjudicat el concurs per a la reforma

de la barcelonina plaça de la Gardunya amb un projecte que preveu la unió dels carrers Hospital i del Carme mitjançant un espai de vegetació, un itinerari verd entre la plaça del canonge Colom i la dels jardins del doctor Fleming. Un edifici d'habitatges i l'Escola Massana són els altres dos grans eixos del projecte.

EL DINAMISME DE L'ÀREA METROPOLITANA

L'Àrea Metropolitana de Barcelona té actualment en marxa un total de 47 projectes urbanístics i arquitectònics i d'infraestructures de gran envergadura. Aquests projectes, que tenen com a horitzó l'any 2010 requeriran una inversió global d'uns 15.000 milions d'euros, segons que publica *El Periódico* en una àmplia informació, on també es destaca la futura substitució del PGM per un doble nivell de planejament: el Pla Director Urbanístic Metropolità (PDUM) i un seguit de plans generals d'ordenació urbanística (PGOU).

HABITATGES INNOVADORS A VILAFANT

L'arquitecta Laura Gil s'ha

adjudicat el concurs per a la construcció de vuit habitatges protegits per a joves a Vilafant amb un projecte que planteja una edificació d'una única planta, orientada adequadament per assolir una ventilació creuada, amb un tractament diversificat dels espais comuns i un programa que globalment s'ajusta als requeriments dels habitatges per a joves amb una gran versatilitat i polivalència dels espais interiors i una imatge arquitectònica neta amb espais oberts, nítids i transparents, segons recull una informació del *Diari de Girona*.

L'OBELISC DE BCN

Aquest és el títol d'un ampli reportatge que el suplement *Presència* del diari *El Punt* dedica a la torre Agbar, que presenta com el nou símbol de la capital catalana.

ENRIQUE ROVIRA-BELETA, ASSESSOR DE L'EXPO 2008

La consultoria d'Enrique Rovira-Beleta assessorarà als organitzadors de l'Expo Internacional de Saragossa 2008 en matèria d'accessibilitat. El concurs guanyat pel despatx de l'arquitecte barceloní abasta la supervisió i assessorament integral dels equips

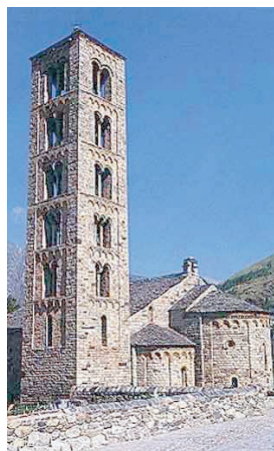
tècnics encarregats dels projectes i obres de tots els espais urbans, edificacions, equipaments i instal·lacions tant de l'àrea firal com dels accessos i urbanitzacions exteriors. A banda de Rovira-Beleta, l'equip d'especialistes està integrat pels arquitectes Maria Luisa Tramontana i Xavier Garcia-Milà i pel delineant projectista David Gregorio. Des de fa més 24 anys Enrique Rovira-Beleta treballa en projectes de promoció de l'accessibilitat. És autor del *Libro Blanco de la Accesibilidad*, del manual *L'accessibilitat a l'edificació i l'urbanisme* i de la *Guía de la Barcelona Accesible*.

2 d'octubre

L'ALARMANT PRESENCIA DELS GUETOS

Una tercera part de la població urbana d'arreu del món viu en suburbis marginals sense les condicions mínimes de subsistència, segons un informe que ha fet públic la Fundació Intervida amb motiu del Dia Mundial de l'Hàbitat de les Nacions Unides. Els nuclis urbans acullen la meitat de la població mundial i es preveu que en 2050 més de 6.000 milions de persones es concentraran a les ciutats.

5 d'octubre

RESTAURACIÓ DE SANTA MARIA DE TAÜLL

L'arquitecte Fructuós Mañà és el responsable del projecte dels treballs de consolidació de l'estructura de l'església de Santa Maria de Taüll, que romandrà tancada durant vuit mesos. Els treballs, que suposaran la implantació d'un sistema de micropilotatge a la base i a les parets de l'edifici es faran per reforçar el campanar i els murs del temple, visiblement inclinats des de fa anys, segons que publica *El Periódico*.

CONVERSA D'ARQUITECTES

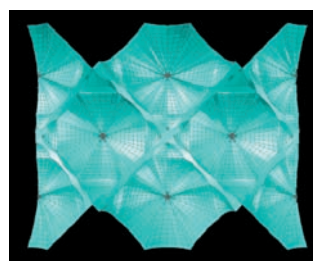
Eduardo Souto de Moura i els germans Esteve i Robert Terrades són el protagonistes d'un diàleg que resum en un ampli reportatge el suplement *Fuera de serie* del diari *Expansión*. Els tres arquitectes han treballat

plegats en el complex residencial i d'oci que s'aixecarà a Santa Coloma de Gramenet.

6 d'octubre

CONCURS PER A LA NOVA ESCOLA INDUSTRIAL

Els equips dels arquitectes Ricard Mercadé i Aurora Fernández; Lluís Clotet i Ignacio Paricio; Martínez Lapeña i Elias Torres; Carlos Ferrater i l'holandès Wiel Arets són els cinc finalistes del concurs per a la construcció de la futura Escola Industrial en el campus de Llevant de Barcelona, segons que publica el diari *El País*.

LA UPC RECONSTRUIRÀ VIRTUALMENT LA SAGRADA FAMÍLIA

Un equip de l'ETSAV, encapçalat per l'arquitecte Josep Gómez, col·laborarà amb la Junta Constructora del Temple de la Sagrada Família en l'estudi, l'anàlisi i la representació informàtica de l'evolució del projecte ideat per Gaudí per a les naus de

l'església. Aquests estudis permetran conèixer millor els successius projectes que va realitzar l'arquitecte fins que va obtenir la darrera i definitiva solució per a les naus de la Sagrada Família.

9 d'octubre

CATALANES A LA BIENNAL DE VENÈCIA

Aquest és el títol de l'article que Josep Maria Montaner signa al diari *El País*, on considera que l'exposició *España F (Nosotras las ciudades)* que el Ministeri d'Habitatge ha portat a la Biennial d'Arquitectura de Venècia "és una aposta en un dels fronts més avançats en la societat espanyola: la lluita de sexes i, en el camp de l'arquitectura, una discriminació positiva per fer visibles les dones arquitectes". Entre les 100 dones seleccionades per a l'exposició hi ha diverses arquitectes i altres professionals catalanes o que treballen a Catalunya, entre les quals esmenta: Beth Galí, Benedetta Tagliabue, Carme Pinós, Carme Pigem, Imma Jansana, Teresa Galí-Izard, Maria Rubert de Ventós i Zaida Muixí.

COAC SERVEIS

L'ALTRA DIMENSIÓ DE LA ARQUITECTURA

Cada cop són més els arquitectes que s'interessen per àrees de coneixement més enllà de les estrictament tècniques. Aquesta tendència es fa palesa en la segona edició del curs *Coordinació de Projectes i Equips* de l'Escola Sert, que pretén aportar una formació adreçada a qui vulgui integrar-se en una estructura empresarial existent o bé que, treballant ja per a una empresa o un despatx professional, tingui la necessitat d'ampliar la seva formació per assumir noves responsabilitats. Com a complement, en 2007 es posarà en marxa el curs *Direcció estratègica*, que proporcionarà a l'arquitecte eines per definir els seus objectius professionals i empresarials i la manera d'orientar els seus recursos cap a aquest objectiu. Els treballs realitzats al COAC que originen la posada en marxa d'aquesta línia estratègica i les conclusions que s'extreuen de les sessions formatives, es mostren en gran part en la reflexió sobre la professió que la directora del programa, Mònica Bonafonte i la sotsdirectora de l'ETSAB, Pilar García Almirall, ens acosten.

En la conferència inaugural del curs de l'Escola Sert *Coordinació de Projectes i Equips* titulada *Radiografia del Sector*, a càrrec del Ricard Fernández, l'actual secretari d'habitatge de la Generalitat de Catalunya, president d'ADIGSA i vicepresident de l'Incasòl, deixava constància de la poca rellevància que té l'arquitecte, lamentablement, com a tècnic en l'aportació de valor en el procés arquitectònic global, que inclou decisions estratègiques sobre l'organització dels usos del sòl, explotació del sòl, les vies de millora de l'estoc edificat, etc.

Els canvis socials que afecten a la professió ens han de conduir a explorar noves formes d'organització del treball, cap a estructures mixtes de col·lectius pluridisciplinaris, interconnectats en aliances flexibles, on donar cabuda a una organització professionalitzada adoptant un perfil més proper al model empresarial i adaptant els models d'organització d'empreses al perfil dels equips professionals. Algunes iniciatives puntuals d'arquitectes que incorporen aquests conceptes donen resultats impactants: aliances amb altres empreses o administracions públiques per tal d'abordar projectes híbrids més ambiciosos (que incorporen el coneixement com a avantatge competitiu) desenvolupament sistemàtic i capitalització de processos d'innova-

ció, prospecció d'oportunitats en nous àmbits de mercat, etc. L'arquitecte com a professional té grans fortaleces –capacitat, talent, etc.– però una llastrant debilitat: pot ser sorprenentment miop enfront de les demandes socials i del mercat. Hem heretat un ideal professional, i amb ell unes pràctiques professionals, que funcionaven força bé als anys 50 i 60 però no hem desenvolupat prou sentit crític per fer-les evolucionar. En aquell moment, la bonança del mercat permetia a l'arquitecte dedicar-se a fer arquitectura sense preocupar-se per organitzar-se o temptejar les necessitats del mercat.

És molt temptador criticar la formació de l'arquitecte com a origen d'aquesta inadaptació però seria injust simplificar així el problema. De fet, la formació actual de l'arquitecte està sent sotmesa a revisió i experimentarà, amb tota seguretat, canvis interessants, però de fet la formació actual capacita l'arquitecte per fer grans coses dins i fora del sector. És, tanmateix, una qüestió d'actitud. De superar l'enyorança per la tècnica com a disciplina monotemàtica. De deixar de mirar la punta de llapis i començar a descobrir nous perfils, noves formes en l'exercici professional, on l'arquitecte pot assolir un paper destacable amb un bon reconeixement social i personal.

Les activitats centrades en la difusió de les noves sortides professionals dels arquitectes han tingut un ampli ressò entre els professionals.
Foto: C. Ribas

Aquesta és una qüestió cabdal que ha de millorar les expectatives de treball i la consolidació dels arquitectes en el futur. Alguns informes, com ara *Arquitectos 2003, encuesta sobre la profesión*, aporten dades rellevants sobre la fragilitat que presenta el model d'organització dels estudis d'arquitectes quant a la seva dimensió (60%, menys de 2 treballadors) en contraposició a l'àmplia diversitat d'àrees d'activitat.

Tot plegat apunta que cal reinventar les formes d'exercici professional, tant quant a la perspectiva de l'organització del treball, com de la capacitat per afrontar un ampli ventall d'activitats en estructures distribuïdes i pautades de responsabilitats.

Cal una implicació del col·lectiu i de les institucions acadèmiques i professionals, per obrir noves expectatives de futur, per idear i estendre una formació autènticament transversal, per habilitar i capacitar els futurs arquitectes de prou recursos per encarar la professió sense complexos.

I en aquesta línia tal vegada s'hagin de superar certes inèrcies del sistema acadèmic. D'altra banda el compromís de les organitzacions professionals ha de servir per fomentar i donar suport a nous models d'organització professional.

En suma, cal una reflexió al respecte; cal obrir una via de millora del rendiment professional de l'arquitecte que ha de contemplar una nova forma d'organització del treball, una orientació més eficient de l'esforç de l'arquitecte, amb l'objectiu d'assolir nous reptes i aconseguir una estabilitat professional.

Mònica Bonafonte,

directora del Programa Arquitecte i Empresa de l'Escola Sert;

Pilar García Almirall, sotsdirectora de l'ETSAB

REALITZEU TRÀMITS AMB SIGNATURA ELECTRÒNICA

La **signatura electrònica** de Firmaprofesional que facilita el COAC permet als arquitectes realitzar molts tràmits en línia, la majoria amb efectes immediats, al mateix Col·legi o a d'altres administracions. La signatura electrònica permet substituir la signatura manuscrita en el web amb un màxim nivell de seguretat i de qualitat, **garantint la identitat** de la persona que realitza una gestió o una transacció electrònica i aportant les mateixes garanties de l'entorn professional tradicional.

Tràmits que podeu realitzar al COAC:

- **Visat web** de qualsevol treball a través de la web del COAC.
- **Visat telemàtic** de qualsevol document.
- **Signatura electrònica de documents PDF.**
- **Verificació de documents signats digitalment:** validació de la signatura, així com la de les dades del signant.
- Consulteu les dades econòmiques del Departament de Comptabilitat i les factures electròniques.
- Sol·liciteu i retireu tots els **certificats col·legials**, els quals tenen la mateixa validesa que els certificats en paper.
- **Modificació de les vostres dades de contacte** que consten al COAC.

Tràmits que podeu realitzar a les administracions:

- Sol·licitud de la **llicència d'obres** a alguns ajuntaments.
- **Referència documents tècnics:** donar una referència d'un document tècnic a un ajuntament.
- **Ajuntament de Barcelona - Carpeta del ciutadà.**
- Tramitació de la sol·licitud i el certificat d'habitabilitat per obtenir **cèdules d'habitabilitat d'habitatge usat (Generalitat de Catalunya).**
- **GISA:** formalització i adjudicació de contractes; signatura de procediments negociats.
- Treballar amb els portals en línia de la Generalitat de Catalunya (**Administració Oberta de Catalunya**).
- **Agència Tributària:** tràmits relacionats amb impostos, entre d'altres.
- **Seguretat social.**
- **Ministeri de Fomento i d'Administracions Públiques.**
- **Correus:** alta de direcció única electrònica, accés a notificacions electròniques.

També permet **signar correus electrònics** i documents *office*. **Sol·liciteu ara la targeta de signatura electrònica** des del web del COAC (des de la secretaria), o a la mateixa secretaria de la seu de la vostra Demarcació.

Per a més informació o suport en la instal·lació del lector i la targeta contacteu amb el Servei tècnic: CAUC (www.coac.net/cauc), o també podeu utilitzar l'ajuda en línia per xatejar-hi. H: 9h-20h)

RECULL D'ACTIVITATS

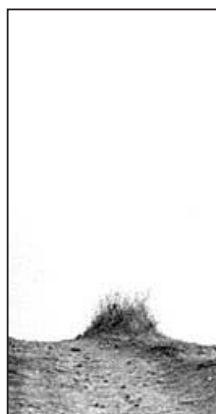
- **BARCELONA**
Pl. Nova 5
93 306 78 00
- ◆ **BAGES- BERGUEDÀ** Manresa
Arquitecte Oms 5
93 875 16 56
- **VALLÈS** Terrassa
Colom 114
93 731 34 11
- ▲ **OSONA** Vic
Pl. Bisbe Oliba 2
93 889 26 91
- ★ **BAIX LLOBREGAT**
Sant Joan Despí
Pl. Catalunya s/n
93 373 49 77
- ▶ **MARESME** Canet
Casa Museu
Lluís Domènech i Montaner
Riera Gavarra, 2
93 794 08 21
- **GIRONA**
Pl. Catedral 8
972 41 27 27
- ◆ **GARROTXA-RIPOLLÈS** Olot
Pl. Clarà 12
972 27 27 00
- **ALT EMPORDÀ** Figueres
Perelada 8
972 50 50 33
- **LLEIDA**
Canyeret 2
973 23 40 51
- ◆ **PIRINEU** La Seu d'Urgell
Pg. Joan Brudieu 20
973 23 40 51
- **TARRAGONA**
Sant Llorenç 20-22
977 24 93 67
- **EBRE** Tortosa
Berenguer IV 26
977 44 19 72

ESCOLA SERT:
Gran Via, 563
Informació: tel. 93 306 78 44
escolasert@coac.net
http://www.coac.net/escolasert

EXPOSICIONS

- **Tèxtil i Arquitectura al segle XX**
fins 9 desembre
sala d'exposicions
PLAÇA NOVA

- **Paisajes huérfanos**
fins 9 desembre
espai fotogràfic
PLAÇA NOVA
- **Barba Corsini: l'aprenentatge de l'arquitectura**
21 novembre a 20 gener
ETSAB (Diagonal, 649)
SARRIÀ-SANT GERVAZI
BARCELONA
- **3a Biennial d'Arquitectura del Vallès**
14 novembre a 19 desembre
Biblioteca Central de Terrassa
TERRASSA
- **PFC ETSAB**
21 novembre a 15 desembre
en col·laboració amb l'ETSAB
sala de conferències
TERRASSA

4a BACC

Biennial d'Arquitectura de les comarques de l'Anoia, Bages, Berguedà i Osona

2006

- ◆ **4 BACC. Biennial d'Arquitectura de les Comarques de l'Anoia, Bages, Berguedà i Osona**
23 novembre a 17 desembre
sala d'actes
MANRESA

- ▲ **Projecte de rehabilitació del campanar de la Pietat de Vic**
1 a 30 novembre
espai expositiu el rePlà
VIC

- **El riu que ens ve**
19 novembre a 6 gener
edifici Can Mercader (ctra. de l'Hospitalet cruïlla amb Torrent del Vidrier de Cornellà de Llobregat)
BAIX LLOBREGAT

- **100 elements del patrimoni industrial de Catalunya**
fins 17 novembre
sala polivalent
TORTOSA

- **Llampades i bellumes**
17 novembre a 17 desembre
sala d'exposicions
GIRONA

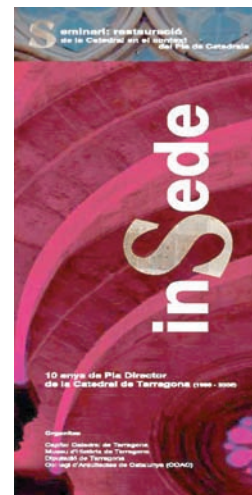

- **Terragni 1904-1943. Obra construïda**
fins 28 novembre
sala d'exposicions
FIGUERES

- ◆ **ArqCatMón**
3 a 26 novembre
sala d'exposicions
OLOT

- ◆ **Fotografia del Concurs per alumnes de Batxillerat IES Joan Brudieu d'Arquitectura i Urbanisme**
16 novembre a 7 gener
seu Delegació
LA SEU D'URGELL

- **inSede**
29 novembre a 2 desembre
sala d'actes
TARRAGONA
- **Concurs de l'EAR**
fins 30 novembre
seu de Reus
REUS

CONFERÈNCIES

- **Introducció de paràmetres de sostenibilitat en projectes d'edificació**
29 novembre, 16h
organitza: Oficina Verda
EIXAMPLE

- **Sessió d'ajuda al primer visitat presencial i telemàtic**
28 novembre, 10h
organitza: Oficina Jove i SAL
EIXAMPLE

- **DB HE1. Limitació de la demanda energètica. Programa d'ajuda**
22 novembre, 10h
sala d'actes de Plaça Nova
EIXAMPLE

- ★ **El projecte a peu d'obra**
16 novembre, 17h
les golfes de Can Negre
SANT JOAN DESPÍ

- ◆ **Primer visitat presencial i telemàtic**
21 novembre, 17h
Ajuda a l'inici de l'activitat professional
22 novembre, 17h
SANT CUGAT-VALLÈS

- ◆ **Jornada sobre seguretat i salut a les obres**
17 novembre, 16 a 19h
organitza: Gremi de Constructors i delegacions dels col·legis d'arquitectes i aparelladors
Centre Tecnològic de Manresa (Av. Bases de Manresa, 1)
MANRESA

- ◆ **Espais exteriors, a càrrec de Manel Riusánchez Capelastegui**
23 novembre, 19h
sala d'actes
MANRESA

- **Cicle ASSUT 2006**
Ignacio Rubiño
16 novembre, 19h
Fátima Fernandes i Michele Cannatà
30 novembre, 19h
seu Demarcació
TORTOSA

- ◆ **Disseny de façanes lleugeres**
15 novembre, 16 a 18h
seu Delegació
LA SEU D'URGELL

PRESENTACIONS

- **Festa Vallès 2006**
17 novembre, 20.30h
Tallers dels Ferrocarrils de la Generalitat
RUBÍ

- **Junta General**
23 novembre
1era convocatòria: 15.45 h
2na convocatòria: 16.15 h
sala d'actes
PLAÇA NOVA

- **Tertúlia-sopar, amb Ramón Sanabria**
28 novembre, 20.30h
sala de conferències
TERRASSA

VISITES

- **Viatge a Sevilla**
17 novembre
organitza: Club d'Arquitectura
LLEIDA
- **Visita d'obres**
18 novembre, 10 a 14h
organitza: Delegació l'Alt Empordà
FIGUERES

ESCOLA SERT

- **Fòrum de la prevenció del foc.**
Situació actual de la normativa de protecció contra incendis.
6, 8, 13 i 15 novembre, 16 a 20h
sala d'actes
BARCELONA
- **Eines per a l'edificació sostenible.** Les eines del bioclimatisme
8, 15, 22 i 29 novembre, 16 a 19:30h
tutoria en línia
organitza: Escola Sert
GRAN VIA
- **Sostenibilitat i arquitectura.** M1.
9, 16 i 23 novembre, 16 a 19
Sostenibilitat i arquitectura. M2.
Energia
30 novembre, 14 i 21 desembre, 11, 18 i 25 gener i 1 i 8 febrer, 16 a 19h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA
- **Presentació gràfica de projectes.** Renderització
13, 20 i 27 novembre i 4 desembre, 18 a 20h
tutoria en línia
organitza: Escola Sert
GRAN VIA
- **Coordinació de projectes i equips.** M2. L'equip de treball. Equip intern i xarxes de col·laboracions externes
14, 21 i 28 novembre i 12 i 19 desembre, 16 a 19h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA

- @ **Reciclatge d'estructures.**
Curs en línia modificat segons el CTE
14 novembre a 2 febrer
sessions presencials: 1 desembre, 12 gener i 2 febrer, 16 a 19h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA

- **Project management. M4.**
Construction management
23 i 30 novembre i 14 i 15 desembre, 18 a 21h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA

- **Trucs pràctics. Adobe Acrobat i el format PDF**
15 novembre, 18 a 20h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA

- **Planificació de la mobilitat local. M2 (nivell avançat)**
17 i 24 novembre i 1 i 15 desembre, 9.30 a 14.30h
organitza: Escola Sert
GRAN VIA

- ◆ **Cicle de conferències 2006.**
Espais exteriors. Ciutats vives
30 novembre, 19h
organitza: Escola Sert, Delegació del Bages-Berguedà
MANRESA

- **La pràctica de la intervenció.**
Estintolaments
14, 21 i 28 novembre i 5 i 12 desembre, 16 a 20h
organitza: Escola Sert, Demarcació de Girona
GIRONA

- **Projecte de fonaments profunds: pilons i micropilons**
7 novembre, 16 a 20h
organitza: Escola Sert, Demarcació de Lleida
LLEIDA

- ◆ **Disseny de façanes lleugeres**
15 novembre, 16 a 18h
organitza: Escola Sert, Delegació del Pirineu
LA SEU D'URGELL

- **Jornada tècnica sobre contaminació lumínica**
15 novembre, 17 a 20h
organitza: Escola Sert, Demarcació de Tarragona
TARRAGONA

DEMARCATIÓ DE BARCELONA.
ÀREA D'ACTIVITATS CULTURALS, AJAC I AAUC
EXPOSICIÓ **eP**

PROJECTES JOVES PER AL COMERÇ

El dia 19 d'octubre es va inaugurar l'exposició *Joves Arquitectes per l'Any del Comerç* a Barcelona a l'espai Picasso, on es van exhibir els 43 projectes presentats a un concurs per a joves arquitectes d'avantprojectes de reforma i concepte de botigues, en concret de dos locals –Cottet Ópticos i La Mallorquina– i de dos *concept-shop* –Facial Perfumeries i Tea-shop.

Els treballs, fets per un total de 76 arquitectes i 20 col·laboradors, es van presentar en una proposta expositiva realitzada amb caixes de cartró que formaven un únic objecte escultòric que, col·locat al mig de la sala, evocava la trama de carrers, botigues i aparadors amb el petit comerç –de l'Eixample a Ciutat Vella– com a generador de riquesa urbana. El buit despulat de l'espai interior d'aquest "objecte escultòric" simbolitzava la rígida i homogènia immensitat de les grans superfícies comercials. Els arquitectes Isabel Casanelles i Jorge G. de la Cámara, de Retruéque, comissaris i autors de la idea, expliquen la intenció de posar de relleu dues formes de consumir actuals –idealment complementàries però en desigual situació de competència–, tot res-

saltant les contraposicions entre interacció i aïllament, entre l'interior i l'exterior i entre la quotidianitat i l'estandardització, conceptes evidents en tot el conjunt expositiu.

CONCURS I PARTICIPANTS

El concurs havia estat convocat pel Col·legi d'Arquitectes –Associació de Joves Arquitectes de Catalunya (AJAC)–, l'Ajuntament de Barcelona i l'Associació Catalana de l'Empresa Familiar de Comerç (Comercia) dins de les activitats del Fòrum de l'Urbanisme Comercial i de l'Any del Comerç a Barcelona, que va comptar amb la col·laboració de l'Associació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya (AAUC). En l'acte inaugural, i en

Carles Puig i Maria Antònia Mir, autors del projecte guanyador.

presència d'Anna Ramos, presidenta de l'AJAC, es va procedir al lliurament del primer premi del concurs a Carles Puig i M. Antònia Mir, autors del treball presentat amb el lema 70 %. Els finalistes

van ser Alejandro García, Jonatan Domènech i Roger Mallo (per *Veó-Veo*); Neus Mateu i Joaquim Girbau, de Quimgirbau&Neusmateu Arq. (*Be Delicious n. 5.*); Conchita Ruiz (*Strats*); Montserrat Bonvehí, Aida Español i Rafael Pleguezuelos (*Make-uping*); Antonio Montes, Lluís Ortega, Esther Segura, Santi Ibarra i Xavier Osarte (*Gradient*), i Aleix Gimeno i José F. Bergua (*Tea-kit*) [vegeu INDE d'octubre].

La resta dels joves arquitectes –en solitari o en equip– que van presentar els seus treballs van ser: Antònia Vallribera, Juan C. Murillo, Nicolás Pinzón i Núria Sanz;

Sergi Serrat, Ginés Gea i Cristina García; Gerard Ribot; Xavier Ribera i Marc García; Elvira Jiménez, Pau Badia i Leire Victoria; Vanessa Vázquez; Albert Celma; Vicenç Morant, Manuel Mateo i Alejandro Mateo; M. Eugènia Linares; Xavier Pretel; Eduard Balcells; Xavier Gordillo i Sergi Gargallo; Marta Cabo; Olga Compañá i Ariadna Collell; Carmen Agudo; David León i Víctor Lusquiños; Joaquín Fernández; David Soley, Felip J. Jordan i Indaleci Salas; Natàlia Sancho i Maria de Ochoa; Fabio de Marco; David Pey; David Alvà; Verónica Giuliani; Marta Gordillo; Silvia Liébana; Mariola Figuerola;

Max Hausmann; David León, Víctor Lusquiños i Joan F. Pujol; Ignacio Álvarez, Alexia Buyó, Raquel Llaveria i Patricia Rech. I van treballar com a col·laboradors: Anna Psenicka i Pep Bence; Jordi Mas i Carlos del Río; Elia Busquets i Núria Vílchez; David Medina i Christophe Siredey; Jordi Galtés, Belén Callejas i Isaac Martínez; M. Josep Duran i Carolina Jerez, i Janina Puig.

L'exposició es va poder veure fins al dia 4 de novembre.

Text: **Joaquim Coca**

Fotos: **Jordi Pareto**

ePh

FABRICANT IMATGES

La primera impressió és la d'una successió de fotografies amb unes indefinides gammes de marrons que recorden el gravat a la ploma. Dídac Cortina, autor de l'exposició *Fabricando*, muntada a l'espai fotogràfic, va buscar aquests efectes mitjançant el positiu amb albúmina de 30 fotos de fàbriques, ports, mines, estacions, carboneres, pantalans, discs, etcètera. Aquest treball, que es pot qualificar com d'arqueologia industrial, va començar l'any 2001 a la central tèrmica de Sant Adrià de Besòs i va continuar per altres indrets de Catalunya –seguint l'eix del Llobregat–, d'Espanya –de Bilbao a Almeria– i a Marsella, Sardenya i Matanzas (Cuba). Cortina qualifica aquest llarg recorregut com un “viatge a la recerca de l'òxid i l'oblit: *Fabricando*”, un periple que encara està per concloure.

Dídac Cortina (Barcelona, 1978) va estudiar a l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, on es va especialitzar en metodologies antigues de positiu –albúmina, paper salat, cariotip...– de la mà de Miquel Nauguet. La tècnica artesana de la clara d'ou –no s'utilitza per a l'obra artística– proporciona a la imatge un aspecte envellit, tonalitats solaritzades i una brillantor polaritzada. Es va començar a aplicar l'any 1848 i avui encara és un referent de qualitat de gammes tonals i de definició. La seva aplicació és laboriosa i degut a la ràpida oxidació, la conservació de les còpies és molt fràgil. – Tex: **J. Coca**. Fotos: **J. Pareto**.

Dídac Cortina

DEMARCACIONS DEL COAC EBRE

JORNADA SOBRE EL PAISATGE A LES TERRES DE L'EBRE

Amb motiu de l'inici dels treballs per a l'elaboració del *Catàleg de Paisatge de les Terres de l'Ebre* va tenir lloc a Amposta, el passat 9 d'octubre de 2006, una jornada per donar a conèixer les estratègies d'actuació en paisatge de la Generalitat de Catalunya. Aquest va ser el fil conductor de la xerrada inicial a càrrec de Jaume Busquets, subdirector general de Paisatge i Acció Territorial del Departament de Política Territorial i Obres Públiques. A continuació Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, explicà la finalitat dels catàlegs de paisatge. La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya, crea el *Catàleg de Paisatge* com un instrument nou per a la introducció d'objectius paisatgístics en el planejament territorial a Catalunya, així com en les polítiques sectorials. L'Observatori del Paisatge té l'encàrrec del Departament de Política Territorial i Obres Públiques d'elaborar abans d'acabar l'any 2007 set catàlegs de paisatge, un per a cadascuna de les set regions en què s'organitzarà l'estructura política i administrativa de Catalunya.

Josep Aragonès (CODE) i Sergi Saladié (URV), coordinadors del *Catàleg del Paisatge de les Terres de l'Ebre*, van presentar en la seva intervenció l'equip pluridisciplinari que s'encarregarà d'elaborar-lo. Entre els signants d'aquest conveni liderat per l'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre hi figura la Demarcació de l'Ebre del COAC. L'acte va cloure amb la xerrada *El paisatge com a valor patrimonial*, protagonitzada per l'arquitecte i professor de la UPC Carles Llop qui, amb la seva oratòria vehement i brillant, captivà els assistents que omplien la sala Emili Vives del Consell Comarcal del Montsià.

Text i fotos: **Toni López**, vocal de Cultura

DEMARCACIONS DEL COAC EBRE

FESTA PATRONAL

El passat 29 de setembre la Demarcació de l'Ebre va celebrar la seva festa patronal, que, seguint el costum de fer-la itinerant a tot l'ample del territori i de les diferents comarques ebrenques, enguany ha estat la comarca del Montsià la que l'ha acollida, concretament Alcanar, al Tancat de Codorniu. Es tracta d'una finca datada de la segona meitat del segle XIX i d'estil eclèctic popular. Durant aquests anys, l'edifici rural ha estat ocupat per diferents personatges, entre els quals s'ha de destacar la presència d'Alfons XII, qui hi va estiuejar durant un temps. Un altre personatge important per a la comarca del Montsià, que també va viure al Tancat, va ser Francesc Codorniu i Forner, mestre director de la banda de música.

L'acte va començar amb una visita a la fàbrica de ciment CEMEX d'Alcanar, on els assistents van poder gaudir de les seves instal·lacions guiats pels seus directius, i va continuar amb un aperitiu que va posar punt i final a la visita.

La vetllada vora la mar i els camps de tarongers, en un indret gairebé idíl·lic,

també va servir per donar la benvinguda als nous col·legiats d'aquest 2006 a la Demarcació de l'Ebre: Joan Martínez i Anna Peralta. El president, Joan Josep Curto, va ser l'encarregat de fer les presentacions i de lliurar-los uns obsequis de recordatori que van consistir en la dotació de totes les publicacions que la Demarcació de l'Ebre ha realitzat, una

litografia *Imaginar un paisatge*, de l'artista Pilar Lanau, i una làmina *Cases buides*, de l'artista Ripollès.

Text: **Georgina Bosch**,
secretària d'Activitats Culturals
Fotos: **Ferran Fabregat**

DEMARCACIONS DEL COAC GIRONA

JORNADA DEL CODI TÈCNIC DE L'EDIFICACIÓ A GIRONA

Seguint el procés d'informació exhaustiva sobre el Codi Tècnic de l'Edificació (CTE) que el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya va engegar l'any passat, l'Escola Sert i l'Oficina Consultora Tècnica del COAC van organitzar aquesta segona fase, que tenia com a objectiu l'explicació detallada de cadascun dels documents bàsics que són d'aplicació obligatòria a partir del 29 de setembre de 2006, relatius a Seguretat d'Utilització (SU), Estalvi d'Energia (HE) i Seguretat en cas d'Incendi (SI). A causa de l'elevat nombre d'inscripcions, gairebé 400 arquitectes, les jornades es van desenvolupar a la sala de convencions de l'hotel Melià Golf Vichy Catalán de Caldes de Malavella, els dies 6 de juliol i 21 de setembre de 2006.

La primera jornada, dedicada a l'estudi del document bàsic d'Estalvi d'Energia (HE), va començar amb la intervenció de Francesc Labastida, arquitecte assessor de la Junta de Govern del COAC, el qual va donar una visió global del CTE i els seus criteris d'aplicació. L'estudi de la limitació de la demanda energètica va anar a càrrec de Joan Briz, arquitecte cap de l'OCT del COAC, i Beatriz Ruiz, arquitecta cap del Servei d'Aplicacions Informàtiques del COAC, la qual va presentar el programa d'ajuda en l'elaboració de les fitxes justificatives. La jornada de la tarda va anar a càrrec de l'arquitecte Arcadi de Bobes, del Grup d'Arquitectura i Tecnologia de la UPC, qui va exposar la contribució solar mínima d'aigua calenta sanitària, el rendiment de les instal·lacions tèrmiques, l'eficiència energètica de les instal·lacions d'il·luminació i la contribució fotovoltaica mínima d'energia elèctrica. La segona jornada informativa del CTE, va servir per presentar els documents bàsics relatius a Seguretat en cas d'Incendi (SI) i Seguretat d'Utilització (SU). La presentació va anar a càrrec de Natividad Casado, Maite Bartrolí i Montserrat Vilardaga, totes elles arquitectes de l'OCT del COAC. La darrera ponèn-

cia va tractar els sistemes de protecció enfront del llamp, a càrrec de Josep Rico, enginyer de la Unitat Tècnica d'INGESCO. Com a cloenda d'aquesta segona sessió, es va fer una taula rodona sobre la incidència del nou CTE i, en particular, dels criteris d'aplicació per l'entrada en vigor dels documents bàsics DBSI, DBSU i DBHE. Aquesta taula rodona, moderada per Francesc Labastida, estava constituïda per Miquel Rejat, arquitecte cap del Servei de prevenció de la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, Joan Briz, arquitecte cap de l'OCT del COAC, i pels ponents de cadascuna de les sessions. En la segona etapa, que es desenvoluparà entre finals de 2006 i principis de 2007, s'organitzaran noves jornades informatives sobre el CTE per explicar la resta de documents bàsics que seran d'aplicació obligatòria a partir del 29 de març de 2007, relatius a Salubritat (SE) i Seguretat Estructural (SE).

DEMARCACIONS DEL COAC GIRONA

PASSATGES DE SARAJEVO

Ara fa cinc anys, la Demarcació de Girona va organitzar a la sala La Cova un cicle d'exposicions de fotografia sota el títol de Passatges dedicat a la ciutat en sentit ampli.

Una vegada més el col·lectiu d'arquitectes centràvem la nostra mirada en les ciutats i apostàvem per aquest suport tan proper. El fotogràfic.

En recordo algunes amb precisió: Ciutats de l'Atlas, Ciutats Tèxtils, Detroit, Beirut... per citar-ne alguna, com també recordo alguns fotògrafs: Juan del Pozo, Jordi Bernadó, Ricardo Lobo...

Especial interès va provocar en aquell moment l'exposició del treball de Miquel Ruiz sobre Sarajevo, produïda des de la Delegació de l'Empordà i inaugurada a Figueres. Les fotografies aportaven en aquest cas un valor documental excepcional al reflectir amb especial realisme la cruesa de l'enfrontament bèl·lic que la ciutat havia patit pocs anys abans.

Un cop acabat el seu periple per les comarques gironines i amb la incorporació de multitud de grafitis espontanis en contra de la guerra i en favor de la pau, l'exposició semblava destinada, com tantes altres, a dormir el son etern als farcits magatzems col·legials. Però, en aquest cas, el final ha estat molt diferent. L'exposició s'incorpora com a sala permanent al Museu d'Història de la ciutat de Sarajevo.

Miquel Ruiz, que és també president de la ONG Fotògrafs per la Pau, ha estat l'autèntic valedor d'aquest honorable final.

La Demarcació de Girona, per tant, ha cedit el material al museu i l'exposa temporalment fins que s'incorpori al seu fons definitiu. Amb tal motiu, el dia de Sant Miquel, un grup de ciutadans gironins varem acudir a Sarajevo per formalitzar aquesta donació i per fer costat a Miquel Ruiz i a aquesta bo-

nica ciutat en la seva lluita per la recuperació.

L'acte d'inauguració de l'exposició temporal, que coincidí amb la jornada de reflexió de les eleccions al parlament bosnià, va ser molt concorregut, amb participació del fotògraf, del president de la Demarcació de Girona, de la directora del museu i d'un significat representant de l'associació de la premsa de la ciutat.

El museu (antic Museu de la Revolució i rebatejat com a Museu d'Història de la Ciutat) és un interessant edifici de clara aposta del moviment modern d'inspiració miesiana i amb llenguatge proper a Jacobsen. Un edifici potent amb evidents problemes de conservació però amb una forta personalitat.

A tots ens va sorprendre l'interès de la ciutat, la complexitat del seu teixit urbà, la singular posició en el territori i el valor concret d'algunes edificacions com la biblioteca (en avançada fase de reconstrucció), algunes mesquites i no pocs edificis moderns d'època recent.

Les ferides de la confrontació són encara molt visibles en alguns edificis enrunats i, sobretot, en força façanes.

En definitiva una experiència prou intensa i un final no habitual per un treball interessant d'un fotògraf empordanès. Tant de bo aquesta donació ajudi a conèixer una realitat per tal de superar aquest passat i posar les bases d'un futur on aquest tipus de situacions ja no siguin possibles.

Josep Riera

DEMARCACIONS DEL COAC LLEIDA

SEX APPEAL TOUR 2: KEN CONTRAATACA

El dia 8 de juliol es va celebrar la segona edició del Sex Appeal Tour per les terres de Lleida. La sortida es va concebre com una resposta al conflicte entre l'obsessió per les obres realitzades per un arquitecte mediàtic amb treballs per a una gran institució en una gran ciutat, i les nostres petites batalles diàries.

De vegades per inspirar-nos a crear dins del nostre context, les obres de nosaltres mateixos són el millor model.

La sortida va començar demanant als col·legiats obres construïdes en el territori que poguessin servir de base per a un diàleg sobre com es pot fer arquitectura amb les condicions més habituals localment (el nostre *genius loci*): equips petits, pressupost encara més petit, territori rural i clients "particulars" (en tots els sentits!).

D'aquests projectes oferts pels companys se'n va fer una selecció independent del pressupost o espectacularitat de l'obra. La tria final tenia l'objectiu de gaudir d'una passejada agradable en un ambient arquitectònic ric i proper a l'emplaçament previst per al pícnic de l'hora de dinar; al cap i a la fi, no en debades som a Lleida i sabem donar prioritat a les coses importants!

Aquest any es va presentar el primer trofeu KEN a l'obra que va repartir més

il·lusió durant el dia (no necessàriament la millor) i es va atorgar per votació popular al client d'un petit habitatge reformat, pel valor mostrat no solament encarregant, sinó també executant, la il·lusió d'uns altres (els arquitectes) i, cosa que no deixa mai de sorprendre'ns, pagant-la.

Les obres presentades van ser:

- Centre Cívic i Consultori Mèdic a Golmés, de Salvador Giné
- Casa Mireia a Linyola, de Labox Arquitectura
- Escola a Penelles, de TRN Arquitectes
- Casa Ventura a Anglesola, de Labox Arquitectura
- Càmping Municipal de Tàrraga, de Luisa Bravo i Xavier Solé
- 6 cases adossades a Verdú, de Luisa Bravo i Xavier Solé
- Restauració del Castell de Ciutadilla

Les obres van despertar aplaudiments, crítiques fervents i debat, confirmant que la passió per l'arquitectura es pot trobar a tots els nivells. També es va fer notar la molta arquitectura que es pot extreure de pocs mitjans, superior per metre quadrat a la que moltes vegades trobem en obres de gran pressupost i molta difusió en els mitjans de comunicació.

Com a subproducte de la jornada els participants varem acabar amb una sensació de córrer a gust en un "pelotó" i varem dissipar la sensació d'aïllament i desesperació que un arquitecte amb il·lusió d'arquitectura pot sentir dins del nostre món particular.

El "tour" va finalitzar amb un pícnic-barbacoa en una masia del pla de Lleida amb un menú format per un impressionant assortit de carns, peix, bon vi, amanides casolanes, coques i especialitats d'algunes de les mares involucrades en el grup ...com ja hem comentat, això és Lleida!

La preparació de tot plegat va anar a càrrec dels mateixos arquitectes, un aparellador, un client, col·laboradors i amics encuriosits, demostrant que en les coses importants sabem treballar tots junts!

I per què el Sex Appeal Tour? Surt al teu balcó, crida la paraula màgica i veuràs quants caps es giren!

Text: Labox Arquitectura

DEMARCACIONS DEL COAC LLEIDA

ACCIÓ-EXPOSICIÓ DELS TALLERS: VERS UN NOU EQUILIBRI NATURAL..."

El passat dijous dia 21 de setembre va tenir lloc a la Biblioteca Pública de Lleida la inauguració de l'exposició-acció itinerant *Vers un nou equilibri natural...* on es presentaren els treballs dels 4 tallers desenvolupats en el transcurs de l'any 2005 a demarcacions i impulsats per l'Agrupació Arquitectura i Sostenibilitat (AuS) del COAC i la Fundació Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya.

L'exposició, que té per comissari l'arquitecte Toni Gironès, mostra els treballs dels 4 tallers estructurats a partir dels 4 elements que componen la natura: aire, aigua, foc i terra i va provocar, sens dubte, la reflexió, la confusió i el debat entre els assistents a un espai confortable generat a partir de la matèria acumulada en constant moviment, com a analogia a les actituds de permanent malversació de recursos i generació de residus, propis de la nostra societat.

Al llarg de la mateixa vetllada va tenir lloc una taula-debat, en la qual varen intervenir Teresa Batlle, coordinadora de l'Agrupació AuS del COAC, Felip Pich-Aguilera com a director del taller de Lleida, Esther Fanlo, biòloga especialista en medi ambient i ordenació del territori, Josep Maria Escribà, pagès portaveu de la plataforma Manifest de Vallbona, i Albert Cuchí, arquitecte i moderador de la taula.

Teresa Batlle va enquadrar la iniciativa dels 4 tallers i va presentar l'Agrupació Arquitectura i Sostenibilitat (AuS) així com també va animar a formar-ne part.

Felip Pich-Aguilera va presentar els treballs del taller de Lleida: *El foc, el confort*, reflexionant al voltant d'un bocí de territori, frontissa entre la ciutat i l'horta, situat entre els barris de Pardinyes i Secà de Sant Pere i recollit en el Pla General de Lleida com un polígon de sòl urbanitzable, amb una extensió d'unes 15,6 ha. Aquest lloc va ser el camp de treball on proposar la conciliació de dues realitats: per una banda la necessitat de creixement de la ciutat, i per altra, l'existència de l'horta, un territori conreat

productiu, ric mediambientalment, expectant, fràgil i feble, on hi sobreviuen un conjunt de traces elaborades pel temps i pel treball de moltes generacions d'homes i dones, i alhora introduir una metodologia de treball que incorporés l'aprofitament dels recursos naturals disponibles.

Per la seva banda Esther Fanlo va defensar el paper del planejament estratègic com l'instrument capaç d'avançar-se a les intervencions sobre el paisatge, que permeti construir la ciutat sense destruir l'estructura i la funcionalitat del territori.

De la mateixa manera es va pronunciar Josep Maria Escribà en la seva intervenció, presentant les reflexions que ha generat la proposta de traçat del canal Segarra-Garrigues. La implantació d'aquesta infraestructura permetrà irrigar una vasta extensió de terres de secà, però alhora suposarà un important impacte sobre el paisatge amb l'existència d'unes traces que li són pròpies i amb la presència d'una vegetació i d'unes espècies d'ocells que viuen al secà i que han anat conformant un patrimoni molt ric i divers. De la necessitat de fer compatible la conservació del paisatge i la productivitat agrícola en va néixer el Manifest de Vallbona.

Després de diverses intervencions del públic assistent, es va poder constatar la preocupació general per una nova manera d'afrontar qualsevol intervenció, amb la necessitat de no passar per alt les preexistències sobre el territori.

DEMARCACIONS DEL COAC TARRAGONA

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE:

"GOBIERNO CIVIL DE TARRAGONA, 1957-1964.
ALEJANDRO DE LA SOTA",
DE JUAN ANTONIO CORTÉS.

El 21 de setembre es presentà el llibre *Gobierno civil de Tarragona, 1957-1964. Alejandro de la Sota*, de l'arquitecte Juan Antonio Cortés. El llibre es va presentar a la sala d'actes del mateix edifici. L'autor defineix el Govern Civil de Tarragona com un dels edificis més emblemàtics de l'arquitecte Alejandro de la Sota i una obra destacada de la que es pot considerar la segona modernitat de l'arquitectura espanyola, que es va desenvolupar durant els anys cinquanta del segle XX, i va concretar que l'edifici no ha perdut interès arquitectònic amb el pas dels anys, sinó que, ans al contrari, ha assolit encara una major valoració entre els arquitectes, els historiadors i els crítics, una valoració que en les darreres dues dècades s'ha estès al panorama internacional.

El llibre s'organitza en tres parts. En la primera hi trobem un testimoni documental dels croquis, del projecte, de l'edifici construït i dels mobles. L'autor considera que presentar aquest procés mitjançant textos, croquis i plànols, i donar una informació fotogràfica dels diversos aspectes de l'edifici –volum exterior, espais interiors, elements i detalls, i mobles– és especialment pertinent en un edifici que fou controlat pel seu arquitecte fins als més petits detalls de construcció i de mobiliari.

La segona part recull diferents reflexions sobre l'edifici fetes pel mateix Alejandro de la Sota i un informe dels materials fet per Josep Llinàs, director conjuntament amb De la Sota de les obres de restauració realitzades a finals dels 80.

Per acabar, hi ha dos textos crítics, un de Josep Llinàs i un altre

de l'autor del llibre, Juan Antonio Cortés, que fa nou noves reflexions sobre l'edifici.

El llibre és el tretzè de la col·lecció Archivos de Arquitectura. España siglo XX, dirigida per Miguel Centellas i Antonio Piza, que vol oferir un material descriptiu-crític relatiu a episodis destacats de l'arquitectura d'aquest últim segle. La col·lecció proposa prendre en consideració un conjunt heterogeni d'edificis, la rellevància disciplinària dels quals es tractarà de desxifrar mitjançant el coneixement directe i detallat de les seves específiques condicions de sentit. L'edició del llibre, realitzada per el Colegio de Arquitectos de Almería, ha comptat amb la col·laboració de la Demarcació de Tarragona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya.

DEMARCACIONS DEL COAC TARRAGONA

CONCURS EAR

La implantació dels estudis d'arquitectura a Reus complementa el ventall d'estudis superiors de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i és un pas més en la línia de consolidar el Campus universitari de Bellissens, un espai periurbà pendent de consolidació. L'Ajuntament de Reus va convocar un concurs d'idees per a la construcció del nou equipament universitari prenent com a base una ordenació urbanística del Campus universitari establerta inicialment i que fixa clarament l'emplaçament del nou edifici de l'escola d'arquitectura.

A la primera volta del concurs s'hi van presentar tot un seguit de propostes de les quals cinc són seleccionades per a la segona volta. Aquestes cinc propostes són dels següents equips redactors:

- Carles Teixidor i Jorgina Ginesta de Bardají & Teixidor, associats.
- Josep Cargol + Ricard Turon etc. Arquitectura.
- B01 Arquitectes + Marc Albiol, arquitecte.
- Esteve Aymerich, Inés de Rivera i Ton Salvadó, STEM Arquitectes.
- Pere Riera i Montserrat Batlle. RGA Arquitectes + Marc Binefa, Montserrat Fusano i Nacho Álvarez.

Finalment la proposta guanyadora correspon al projecte realitzat per Bardají i Teixidor, associats + Franc Fernández, arquitecte. Els autors entenen la seva proposta com una primera peça d'un conjunt harmònic en referència clara a les futures edificacions del Campus Bellissens. Els aspectes fonamentals de la proposta seran l'ordenació, les dimensions, l'adaptabilitat, la qualitat ambiental i espacial i la imatge urbana arquitectònica.

BREUS DEMARCACIONS

DEMARCATIÓ DE BARCELONA

Delegació del BAGES-BERGUEDÀ

LA INTERIORISTA ISABEL LÓPEZ AL CICLE TICKET CULTURAL

La sisena edició del cicle de conferències Ticket Cultural, que organitza la Delegació del Bages-Berguedà, va comptar, el 21 de setembre passat, amb la participació de la interiorista Isabel López, del prestigiós despatx d'interioristes barceloní Sandra Tarruella & Isabel López.

La interiorista barcelonina va parlar a Manresa dels projectes en què treballen en aquests moments. Del despatx Tarruella & López en són coneguts projectes com el de l'Hotel Omm de Barcelona, restaurants –El Japonès o a Contraluz, a Barcelona–, botigues –Corium, a Barcelona, o Vialis, a Madrid–, a més d'estands, exposicions i habitatges. Aquest any, ha rebut el Premi Condé Nast Johansens Awards 2006 de Londres per l'Hotel Omm de Barcelona.

LLIURAMENT DEL QUART PREMI ECOVIURE

En el marc de la fira Ecoviure de Manresa es va lliurar, el 20 d'octubre passat, el quart Premi a la Construcció

Sostenible, una iniciativa de diverses institucions i col·legis professionals del Bages, entre els quals el COAC. El treball guanyador d'aquesta edició va ser la proposta *Masia sostenible. Aprofitament dels recursos existents*. Osona presentada per GEÒTICS INNOVA SL, "per la innovació que representa aconseguir generar energia a partir dels residus d'una granja fins a ser autosuficients i cobrir amb escreix les necessitats energètiques de calefacció, aigua calenta sanitària i refrigeració, sense utilitzar cap combustible fòssil, sent una aposta molt transversal que recull aspectes del capital humà i de vertebració del territori". Aquest treball va ser guardonat amb 3.000 euros.

Delegació del BAGES-BERGUEDÀ/OSONA/VALLÈS

JORNADES INFORMATIVES SOBRE L'APLICACIÓ DEL CODI TÈCNIC A MANRESA, TERRASSA I VIC

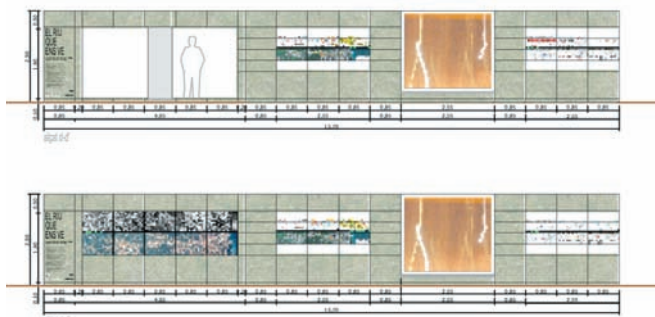

L'alta participació va caracteritzar les jornades informatives sobre l'aplicació del Codi Tècnic de l'Edificació (CTE) que es van fer el mes d'octubre a les delegacions del Bages-Berguedà, Vallès i Osona, organitzades per l'Oficina Consultora Tècnica i l'Escola Sert.

Bona part dels arquitectes d'aquestes àrees territorials va participar a la jornada, que va tractar fonamentalment sobre els Documents Bàsics (DB) del CTE que va entrar en vigor el passat mes de setembre: la seguretat d'utilització, la seguretat en cas d'incendi, i l'estalvi d'energia. Francesc Labastida, arquitecte assessor de la Junta de Govern, Joan Briz, cap de l'OCT, Nativitat Casado i Montserrat Vilardaga, arquitectes de l'OCT, van ser els ponents de la jornada.

Delegació del BAIX LLOBREGAT

EL RIU QUE ENS VE, EXPOSICIÓ ITINERANT SOBRE EL RIU LLOBREGAT I EL SEU FUTUR

Després de ser exposada a Can Negre, seu de la Delegació del Baix Llobregat del COAC, el dia 20 de novembre s'inicià el recorregut itinerant de l'exposició *El riu que ens ve*, amb la seva primera parada a Can Mercadé, al municipi de Cornellà de Llobregat.

El riu que ens ve és un passeig per diferents moments del riu Llobregat, una aproximació a la realitat del riu, al quotidià i al desconegut, als seus paisatges naturals i degradats, al seu mitjà urbà construït, a les seves infraestructures, als seus valors culturals i a la seva història.

La mostra vol impulsar el debat sobre el futur dels territoris a l'entorn del riu Llobregat en el seu tram final, des d'Olesa de Montserrat fins a la desembocadura, mostrant els projectes futurs i els treballs de recuperació mediambiental de l'espai fluvial realitzats per la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

L'exposició a Can Mercadé es podrà veure fins a començaments del mes de gener del 2007 i després començarà la seva ruta per diferents municipis del Baix Llobregat vinculats a la iniciativa i al riu.

Seu de SARRIÀ-SANT GERVASI

MIL RAJOLES

El 5 d'octubre, la seu de Sarrià-Sant Gervasi va inaugurar l'exposició *Mil rajoles*, una col·lecció de peces originals i fotografies a escala i colors reals de rajoles creades artesanalment a Catalunya entre els segles XVI i XIX destinades a la decoració i revestiment per a l'arquitectura.

Catalunya i, en particular, la ciutat de Barcelona ha

estat un centre de producció de rajoles decorades amb un pes notable en el conjunt de l'Estat espanyol, on juntament amb Toledo, Sevilla, València i Aragó ha estat referent de fama internacional. Així, amb aquesta exposició, s'ha volgut revifar i valorar la tasca d'uns artesans catalans encara molt desconeguda. Els visitants han pogut veure des de peces senzilles pel que fa a traç i color fins a d'altres de més complexes amb dibuixos i simetries, totes fetes amb tècniques artesanes abans de la introducció de la producció industrial.

Mil rajoles, que té per comissaris els arquitectes Eulàlia Marquès i Francesc Muntasell, amb l'assessorament del també arquitecte Lluís Gelpí, s'ha pogut visitar fins al 20 d'octubre a l'Espai Cultural Pere Pruna de Barcelona.

Delegació del VALLÈS

TECHNAL A L'ESPAI EMPRESA DE LA DELEGACIÓ DEL VALLÈS

Entre el 29 de setembre i el 6 d'octubre va tenir lloc a la Delegació del Vallès una nova sessió de l'Espai Empresa, en aquest cas, amb Technal com a convidat.

L'Espai Empresa, activitat ja consolidada a la Delegació, permet que les empreses vinculades al sector de l'edificació

puguin exposar els productes que comercialitzen, sempre que es considerin d'interès per als arquitectes, ja sigui per innovació tecnològica o per oportunitat normativa. Així, amb l'objectiu d'informar el col·legiat, l'Aperitiu d'Arquitectura s'estructura en forma de ponència de l'empresa i es completa amb un col·loqui informal en què ponents i assistents poden debatre sobre els productes presentats i aclarir dubtes d'una forma molt personalitzada.

Technal és una empresa que comercialitza i distribueix sistemes de tancaments d'alumini seguint els principis de qualitat, innovació i disseny i va presentar conceptes com la finestra urbana, les grans obertures, les façanes lleugeres, la Façana Perfectible" –idea de Carles Ferrater i Ignacio Paricio– i la textura i el color de l'alumini.

Als assistents se'ls va lliurar el catàleg general de l'empresa i dues monografies dirigides per l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (ITeC) sobre el comportament energètic d'una façana de vidre i el disseny de façanes lleugeres (manual d'introducció al projecte arquitectònic).

ECOFÒRUM'06 I LA CATALUNYA PAISATGE

Del 3 al 5 d'octubre, al Vapor Universitari de Terrassa –edifici on s'ubica la Delegació del Vallès–, s'ha celebrat l'Ecofòrum'06, que enguany ha tingut com a tema central *La ciutat i el seu entorn*.

L'objectiu general de l'Ecofòrum, que al 2006 ha celebrat la seva quarta edició, és crear un espai comú de debat de coneixements tècnics i pràctics sobre aspectes mediambientals. Aquest any s'ha orientat a afavorir una major consciència del conjunt de la ciutadania en els temes relatius a la preservació del paisatge natural i, més concretament, dels espais lliures en contacte amb les ciutats.

L'acte inaugural va ser presidit pel conseller de Medi Ambient i Habitatge, Francesc Baltasar, l'alcalde de Terrassa, Pere Navarro, el president de la Demarcació de Barcelona del COAC, Lluís Comerón, i el director de

l'Obra Social de la Caixa de Catalunya, Miquel Perdiguier.

Dins del marc de l'Ecofòrum'06, del 3 d'octubre al 3 de novembre, s'ha mostrat l'exposició *La Catalunya paisatge: a la recerca d'un imaginari contemporani*, organitzada per la Fundació Caixa Catalunya, a la primera planta del Vapor Universitari i a la sala d'exposicions de la Delegació del Vallès.

L'exposició, que té per comissari l'arquitecte Josep M. Muntaner, proposa un debat sobre la humanització del paisatge a Catalunya i analitza com les arts constructives redefeixen els paisatges contemporanis. És el fruit d'un treball col·lectiu i interdisciplinari en el qual han col·laborat arquitectes, dissenyadors, investigadors i fotògrafs, que hi ha plasmat una reflexió sobre els contrastos entre paisatges simbòlics/mítics i paisatges contemporanis/reals.

DEMARCACIÓ DE L'EBRE

EXPOSICIÓ JOSEP MARIA FRANQUET

El passat 11 de setembre es va inaugurar a Benicarló (Castelló) l'exposició *La Casa Fontcuberta*. Josep M. Franquet Martínez. Es tracta d'una reposició de l'exposició concebuda a l'Àrea d'Activitats Culturals de la Demarcació de l'Ebre que fou inaugurada a finals de 2005 a la mateixa seu.

Aquesta gran mansió envoltada de jardins, que es troba ubicada a Benicarló a un costat de la N-340, és obra de l'arquitecte tortosí Josep M. Franquet i Martínez (1910-1984) i és d'estil neoclàssic. L'exposició va despertar molta expectació atès que la casa –projectada l'any 1943 i construïda a principis dels 50– era desconeguda per la gran majoria de ciutadans de Benicarló. A l'acte hi van acudir dos regidors de l'Ajuntament, nombrosos ciutadans i familiars de l'arquitecte Franquet i va ser presentat pel regidor de Cultura, el president de la

Demarcació de l'Ebre del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, un comissari de l'exposició i un familiar de l'arquitecte Franquet. L'exposició, organitzada per la Demarcació de l'Ebre, la Regidoria de Cultura de Benicarló i el Museu de la Ciutat Mucbe, restarà oberta al públic en el Centre Cultural Convent de Sant Francesc fins al 17 de desembre de 2006. Text: Ferran Fabregat

Foto: Ferran Fabregat

EL PROGRAMA DIALUX

El dijous 5 d'octubre de 2006 a la Demarcació de l'Ebre del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, va tenir lloc la jornada informativa sobre el programa DIALUX per al càlcul de l'índex d'enlluernament unificat UGR. Es va fer un repàs dels conceptes en general del Document bàsic HE3 del CTE. La jornada tractà les principals característiques i prestacions del programa DIALUX en el context del Codi tècnic de l'edificació, per tal de complir amb les exigències d'eficiència energètica de les instal·lacions d'il·luminació. La xerrada va anar a càrrec de Carles Domènech, enginyer del Grup Lledó. Text: Georgina Bosch, secretària d'Activitats Culturals

Foto: Ferran Fabregat

DEMARCACIÓ DE GIRONA

ACTE DE BENVINGUDA ALS NOUS COL·LEGIATS

El dijous 5 d'octubre de 2006, l'Escola Sert i el Departament de Cultura de la Demarcació de Girona van organitzar, un any més, l'acte de benvinguda als nous col·legiats. L'objectiu d'aquesta jornada és facilitar al màxim la integració dels nous col·legiats al col·lectiu, la immersió en el món laboral i la qualificació de la pràctica professional. El secretari tècnic de la Demarcació, Arcadi

Viñas, va guiar una visita per l'interior de l'edifici de la Pia Almoina, seu de la Demarcació, a fi que els nous col·legiats coneguessin el personal i la ubicació dels diferents Departaments i Serveis que ofereix el Col·legi. L'acte es va cloure amb un dinar al restaurant Bau Bar, acompanyats pel president de la Demarcació, Josep Riera, a fi de compartir preocupacions, inquietuds i projectes respecte al Col·legi. Finalment, als nous col·legiats se'ls va lliurar un lot de llibres editats pel COAC juntament amb les Aplicacions informàtiques de l'ITeC, gràcies a l'acord que el Col·legi va signar amb l'ITeC per tal que els nous col·legiats poguessin disposar de les aplicacions informàtiques de l'Institut durant un any sense cap càrrec.

PAISATGES CERETANS

Després d'haver passat per la Cerdanya i Andorra, la Demarcació de Girona va acollir l'exposició *Paisatges ceretans* que mostra un recull dels exercicis que els alumnes de Graduat Superior en Paisatgisme de la UPC realitzen dins de l'assignatura Projectes IV. Aquest taller, el passat 2005, va tenir com a objecte de treball la comarca de la Cerdanya, una comarca definida per característiques geogràfiques, climàtiques i històriques que la signifiquen de la resta del territori català. Integrada principalment per

l'Alta Vall del Segre, s'ha de destacar la seva orientació d'est a oest i per ser una de les Valls més àmplies d'Europa. A la vegada, la seva situació entre el Pirineu i les serres del Cadí i de Moixeró, en determinen el clima, entre atlàntic i mediterrani, això fa que es defineixin tres unitats biogeogràfiques naturals: l'obaga, la solana i la plana. D'aquesta manera, la sala d'exposicions va mostrar els diferents projectes dels alumnes sobre pobles de la zona i les seves idees sobre planificació paisatgística d'un territori concret. Així s'analitzaren el nucli de Ger, Àger, Béixec i Martinet, entre d'altres.

Delegació de l'ALT EMPORDÀ

TERRAGNI 1904 – 1943. OBRA CONSTRUÏDA

La Delegació de l'Alt Empordà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya va presentar, el divendres 6 d'octubre, l'exposició *Terragni 1904-1943. Obra construïda* a la sala d'exposicions de la Delegació a Figueres. Amb motiu del centenari del naixement de l'arquitecte Italià Giuseppe Terragni l'any 2004, la Fundació Caixa d'Arquitectes va organitzar una exposició basada en la seva obra construïda i formada per les fotografies que l'arquitecte Jordi Garcia Viaplana va realitzar al nord d'Itàlia, concretament a la zona de Como i els seus voltants. L'objectiu era el de recuperar la memòria d'aquells edificis que van suposar un punt i a part en l'arquitectura de l'època i que, segurament, haguessin desembocat en noves formes llunyanes del racionalisme si no hagués estat per la mort prematura de Terragni. El mateix dia de la inauguració d'aquesta mostra va tenir lloc, a la sala d'actes de la Delegació, la conferència *Giuseppe Terragni. Abstracció i figuració* que va anar a càrrec de l'arquitecte italià Daniele Vitale.

CURS LA FOTOGRAFIA I L'ARQUITECTE

La Delegació de l'Alt Empordà va organitzar els dies 2, 10 i 16 d'octubre el curs La fotografia i l'arquitecte, a càrrec de Xavier Moliner Milhau, arquitecte i fotògraf d'arquitectura. Durant la primera sessió es va parlar sobre els orígens de la fotografia, la perspectiva, la càmera obscura i l'evolució de la fotografia d'arquitectura; a la segona sessió es va parlar sobre la fotografia i la tècnica i es va realitzar una sortida fotogràfica al centre de Figueres per tal que els assistents posessin en pràctica els coneixements adquirits. Finalment, a la tercera sessió es va parlar del tractament digital de les imatges i del seu resultat final, dels arxius RAW, del resultat final de la fotografia, així com d'alguns exemples de fotografia contemporània. Com a punt i final, l'arquitecte Xavier Moliner va aportar la seva experiència personal com a fotògraf d'arquitectura.

DEMARCATIÓ DE LLEIDA

Delegació del PIRINEU

BREU DECRET D'ECOFICIÈNCIA

El passat dia 26 de setembre de 2006, l'arquitecte Arcadi de Bobes va dirigir la jornada sobre Decret d'adopció de criteris ambientals i d'eficiència en els edificis, realitzada a la sala d'actes del Consell Comarcal de l'Alt Urgell, en la qual va donar a conèixer les pautes i els criteris per a la correcta aplicació del Decret i per analitzar solucions constructives que en permetin el compliment.

BREU EXPOSICIÓ SOBRE EL MARROC

El passat dia 21 de setembre es va inaugurar a la Delegació del Pirineu, l'exposició *Viatge al Marroc*, de Bernat Manresa, dins del cicle Ciutats 8. L'obra mostra un Marroc de contrastos on hi podem veure des d'una gran Mesquita fins a una barraca al costat de la carretera, des d'un cementiri

islàmic fins a un cementiri jueu o també unes ruïnes romàniques. Llums i ombres que es barregen amb multitud d'olors. "El Marroc és un tapís de colors", expressa l'artista.

JORNADA NOU CODI TÈCNIC DE L'EDIFICACIÓ

El dia 24 d'octubre de 2006 vàrem portar a terme la jornada sobre *El Nou Codi Tècnic de l'Edificació*, en la qual Francesc Labastida i Joan Briz realitzaren una classificadora exposició sobre les incidències de l'esmentat CODI en els futurs projectes arquitectònics.

La jornada es va celebrar a la sala de plens de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, on va destacar la gran resposta per part dels col·legiats, tant en l'assistència com en la participació en els torns de prec i preguntes.

DEMARCATIÓ DE TARRAGONA

JORNADA SOBRE EL PROGRAMA DIALUX PER AL CàLCUL DE L'ÍNDEX D'ENLLUERNAMENT

El passat 18 d'octubre es va fer una jornada sobre el programa DIALUX amb Carles Domènech, enginyer del

Grup Lledó, com a ponent. La jornada tenia com a objectiu introduir els assistents en el càlcul dels paràmetres exigits al Document Bàsic d'Estalvi d'Energia 3 (Eficiència Energètica de les Instal·lacions d'Il·luminació). Tot i que actualment el Codi Tècnic de l'Edificació no té cap document ni programa reconegut per al càlcul d'aquest paràmetres, el programa DIALUX és una eina gratuïta que faciliten moltes cases comercials per al càlcul del Valor d'Eficiència Energètica de la Instal·lació (VEEI), l'Índex d'Enlluernament Unificat (UGR) i la resta de càlculs justificatius. Com a introducció a la jornada, es va resumir les novetats que implica el CTE quant a la il·luminació i la normativa EN-12.464 a la qual fa referència el DB HE 3.

VERMUTS D'OBRA: TORREDEMBARRA

El passat dissabte 7 d'octubre es va realitzar una visita a diferents edificis de Torredembarra. El punt de trobada fou el far del qual, amb un grup d'una trentena d'arquitectes, se'n va visitar l'exterior. Seguidament el grup es va encaminar cap a l'Ajuntament restaurat per Xavier Olivé i en va visitar totes les dependències. A continuació es visità l'IES Torredembarra, de Josep Llinàs, acompanyats per José Antonio Altemir, director del centre, que es troba en bastant bon estat de conservació. Finalment es van visitar els Apartaments de J.M. Sostres acompanyats per Isabela de Rentería, propietària d'un habitatge restaurat recentment, qui va explicar en què va consistir la restauració i la dificultat que comportà el seu mal estat estructural a l'hora de la reforma que en feu necessari un reforçament estructural. També es va poder observar tot el mobiliari original de Sostres. La visita s'acabà amb el vermut habitual.

NOVETATS DE VILLEROY & BOCH

Villeroy & Boch, creador de dissenys d'interior, presenta tres novetats interessants a considerar.

A nivell tecnològic, la firma presenta el sistema PurAir WC que combat les males olors del vàter mitjançant un sistema de sensors d'ús i de depuració de l'olor amb un filtre de carbó, ideal per a les noves construccions i reformes.

A nivell de disseny, es presenta la sèrie *Memento*, una edició completa de bany on predominen les formes rectangulars minimalistes inspirades en l'escola Bauhaus. També la sèrie *Targa architectura*, de línies depurades i contemporànies que juntament amb la banyera *Squaro* realitzada amb el material *Quaryl*, exclusiu de la marca, permet personalitzar els ambients dels banys.

Per a més informació
VILLEROY & BOCH
web: www.villeroy-boch.com

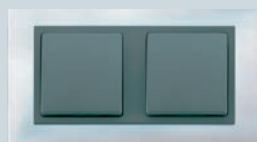
FIRA BAU 2007

Del 15 al 20 de gener prop de 2.000 expositors presentaran els seus productes, tècniques i sistemes innovadors a la fira més gran d'Europa dedicada als materials de la construcció: la BAU 2007 que se celebrarà a Múnic.

Les façanes intel·ligents, l'aplicació eficient de l'energia, les tecnologies d'informació aplicades a la construcció, la integració de l'urbanisme i el paisatgisme, l'eliminació de les barreres arquitectòniques i un sistema de connexió amb l'obra en temps real dels agents implicats seran les grans novetats debatudes a la fira.

També es desenvoluparà un fòrum on s'integrarà *Arquitectura i Indústria* per un millor coneixement i informació entre aquests dos mons.

Per a més informació
BAU
web: www.bau-muenchen.com

COLORS I TEXTURES A LES NOVES SÈRIES SIMON

L'empresa catalana Simon, amb presència internacional a més de 20 països, va presentar al FAD les últimes novetats d'acabats de les sèries *Simon 27 Neos* i *Simon 82 Nature*. Ambdues sèries estan especialment dissenyades per als espais on es cerqui l'atenció als detalls, la sofisticació i la modernitat.

Mentre que la sèrie *Simon 27 Neos* destaca per oferir una nova generació de color amb 13 acabats realment atractius, la sèrie *Simon 82 Nature* destaca en els 16 acabats per la puresa dels seus materials: pedra, fusta, metall i vidre, materials suggerents i atemporals que combinen amb qualsevol ambient.

Simon, que aquest any celebra 90 anys d'història, vol estar a prop de l'usuari final i de l'arquitecte apostant pel disseny i la funcionalitat en tots els seus productes. Aquestes i d'altres sèries es poden contemplar a *Casa Decor 2006*, l'aparador de tendències d'interiorisme, i al *showroom* de la firma.

Per a més informació
Showroom Simon al C/ Diputació 390
Tel.: 902 109 100
web: www.simon.es

NUSSBAUM PARKING, L'OPTIMITZACIÓ DELS ESTACIONAMENTS

Nussbaum, empresa especialitzada en sistemes d'aparcament automàtic, ja és present a Catalunya i Andorra. La firma comercialitza, instal·la i manté aquesta tecnologia innovadora alemanya que optimitza la utilitat de l'espai duplicant o triplicant el nombre de places per estacionar.

Els vehicles es poden aparcar en 2 o 3 nivells, amb o sense fossa i dins d'edificis o en exteriors. Múltiples solucions dirigides als garatges privats o públics, blocs de pisos i cases particulars, empreses, hotels, centres comercials, tallers, concessionaris, etcètera. A més, tots els sistemes automàtics ajuden a protegir els vehicles estacionats contra robatoris i danys materials.

Per a més informació
Nussbaum Parking
Telf. 93 284 64 94
e-mail: info@nussbaum-parking.com
web: www.nussbaum-parking.com

PUBLICACIONS COAC

COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA

Novetats

Nadal 2006

3ª Edició

Alfons Soldevila

Josep M. Montaner, Enric Massip-Bosch
Català, castellà i anglès
Edita: COAC i Demarcació de Barcelona
Data d'edició: Desembre 2006
ISBN: 84-96185-87-7
Preu: 25€ (IVA inclòs)

Artigues & Sanabria

Oriol Bohigas
Català, castellà i anglès
Edita: COAC i Demarcació de Lleida
Data d'edició: Desembre 2006
ISBN: 84-96185-88-5
Preu: 25€ (IVA inclòs)

Work in Progress

EMBT Enric Miralles Benedetta Tagliabue
Benedetta Tagliabue - EMBT
Català, castellà i anglès
Edita: COAC
Data d'edició: Desembre 2006
ISBN: 84-96185-92-3
Preu: 50€ (IVA inclòs)

J.F. Barba Corsini

Xavier Monteys
Català i anglès
Edita: COAC, Centre de Documentació d'Imatges
Data d'edició: Maig 2006
ISBN: 84-96185-77-X (DVD)
Preu: 12€ (IVA inclòs)

Inventaris d'Arquitectura: Moisés Gallego

Àlex Gallego, Maurici Pla
Català, castellà i anglès
Edita: COAC i Demarcació de Barcelona
Data d'edició: Gener 2006
ISBN: 84-96185-54-0
Preu: 20€ (IVA inclòs)

G.A.T.C.P.A.C. 1928-1939

Una nova arquitectura per a una nova ciutat
A new architecture for a new city

Antonio Pizza, Josep M. Rovira
Català i anglès
Edita: COAC i Museu d'Història de la Ciutat
Data d'edició: Maig 2006
ISBN: 84-96185-78-8
Gatcpac: 84-96185-79-6 (edició castellà i anglès)
Preu: 45€ (IVA inclòs)

Sis arquitectes: Coderch, Mitjans, Moragas, Pratmarsó, Sert, Sostres (pack de 6 DVD's)

Jaume Freixa, Josep Quetglas, Josep Lluís Mateo, Emili Donato, Lluís Nadal, Oscar Tusquets, Josep Muntanola
Català i anglès
Edita: COAC, Centre de Documentació d'Imatges
Data d'edició: Juliol 2005
ISBN: 84-96185-36-2, 84-96185-37-0, 84-96185-38-9, 84-96185-39-7, 84-96185-40-0, 84-96185-41-9
Preu: 60€ (IVA inclòs)

Lluís Domènech i Montaner. Viatges per l'arquitectura romànica

Enric Granell, Antoni Ramon
Català, castellà i anglès
Edita: COAC
Data d'edició: Maig 2006
ISBN: 84-96185-76-1
Preu: 48€ (IVA inclòs)

Inventaris d'Arquitectura: Pau Pérez Jové

Josep Quetglas, Moisés Gallego, Carlos Quintans
Català, castellà i anglès
Edita: COAC i Demarcació de Tarragona
Data d'edició: Març 2005
ISBN: 84-96185-28-1
Preu: 20€ (IVA inclòs)

Only with nature - Només amb natura

(Catàleg de la III Biennal Europea de Paisatge 2003)
Català i anglès
Edita: COAC i Fundación Caja de Arquitectos
Data d'edició: Març 2006
ISBN: 84-96185-72-9
Preu: 25€ (IVA inclòs)

Luz Cenital

Elías Torres
Castellà
Edita: COAC, Ministerio de Vivienda, Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears i Arquitectos de Cádiz
Data d'edició: Febrer 2005
ISBN: 84-96185-29-X
Zenithal light 84-96185-43-5 (edició en anglès)
Preu: 40€ (IVA inclòs)

DISTRIBUEIX

Books on the move ACTAR S.L.
T 934 18 77 59
mail: office@actar-d.com

VENDA A LES LLIBRERIES ESPECIALITZADES

Servei de Publicacions. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
publicacions@coac.net <http://www.coac.net>
Plaça Nova, 5 08002 Barcelona T 93 306 78 06 F 93 412 67 95